

Стенографски протокол

РАБОТНА СРЕЩА

в рамките на Дейност 2 по Цел 4 на

Проект „Подкрепа за Висшия съдебен съвет, свързана с изграждането на капацитет и подобряване на ефективността на съдебната система”, НФМ 2009-2014

ТЕМА: *Механизъм за оценка на работната натовареност в съдебната система на индивидуално и институционално ниво, с акцент върху разработени качествени показатели и критерии.*

16 – 18 декември 2013 г.

**Национален институт на правосъдието
зала 201**

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

На работната среща присъстваха:

ЗИНАИДА ЗЛАТАНОВА, вицепремиер и министър на правосъдието

СОНЯ НАЙДЕНОВА, представляващ Висшия съдебен съвет

СОТИР ЦАЦАРОВ, главен прокурор на Република България

БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ, заместник председател на Върховния административен съд

членове на Висшия съдебен съвет:

Комисия по анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт:

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ, председател на комисията; ЕЛКА АТАНАСОВА, зам.-председател на комисията; ГАЛИНА КАРАГЪОЗОВА, ръководител на проекта по НФМ; КАМЕН ИВАНОВ, МАРИЯ КУЗМАНОВА, РУМЕН БОЕВ, ЮЛИАНА КОЛЕВА.

членове на Работната група за изготвяне на средносрочна стратегия за човешките ресурси в съдебната система, сформирана към КАОСНОСВ:

АГЛИКА АДАМОВА, БОРЯНА ХРИСТОВА, ВАНЯ ДОЙЧЕВА, ВЕСЕЛА ПАВЛОВА, ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ, ВИКТОР ТАРЧЕВ, ВЛАДИМИР ВЪЛКОВ, ВЛАДИМИР ПЕНЗОВ, ГЕРГАНА МУТАФОВА, ДАНЧО ДАНОВ, ДИМИТЪР АНГЕЛОВ, ЕВГЕНИ ИВАНОВ, ЕКАТЕРИНА НИКОЛОВА, ЕМИЛИЯ ВАКАРЕЛСКА, ИВАН ДАСКАЛОВ, ИГНАТ КОЛЧЕВ, ЛЮБЕН ХАДЖИИВАНОВ, НАДЯ ПЕЛОВСКА, НАТАЛИЯ ВАСИЛЕВА, НИКОЛАЙ ГЕОРГИЕВ, ПАУЛИНА НЕДЯЛКОВА, ПЕНКА БОГДАНОВА, РОСИЦА СЛАБАКОВА, РУМЕН КИРОВ.

гости лектори:

СИМОН ГИЗБУРГ, експерт от Съвета на Европа
ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ, Норвежка съдебна администрация
ДЖОЗЕФ ПУТС, Съдебен съвет на Кралство Нидерландия
ЛИЛИЯ СТАНКОВА и ЖИВКО ГЕОРГИЕВ, експерти към проекта на ВСС по НФМ
МАРТИН ВЕЛИЧКОВ и КРАСИМИРА ВАСИЛЕВА, администрация на ВСС, експерти към екипа за управление на проекта на ВСС по НФМ

поканени са и:

представители от посолството на Кралство Норвегия
магистрати от Великобритания, Италия, България
представители от НИП
експерти от МП
представители от НПО
представители от различни медии

**** Пълен списък на присъствалите през трите дни се съхранява към материалите на проекта на ВСС по НФМ в администрацията на ВСС.***

***** Симултантен превод от и на английски език по време на трите дни се извършва от преводачите: ГЕРГАНА АЛЯКОВА и АНГЕЛИНА СЕКУЛОВА***

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

16 декември 2013, понеделник

Срещата бе открита в 10.00 часа и се ръководи от г-жа Галина Карагьозова, член на ВСС, член на Комисията по анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт, ръководител-проект "Подкрепа за Висшия съдебен съвет, свързана с изграждането на капацитет и подобряване на ефективността на съдебната система", НФМ 2009-2014.

*

* *

ГАЛИНА КАРАГЬОЗОВА: Уважаема госпожо вицепремиер и министър на правосъдието,

Уважаема госпожо заместник-ръководител на Посолството на Кралство Норвегия,

Уважаема госпожо представлява Висшия съдебен съвет,

Уважаеми господин главен прокурор,

Скъпи колеги и гости,

Дами господа,

Особено радостна съм да ви приветствам с "Добре дошли!" на настоящата работна среща.

Защо избрахме формата работна среща и защо ви каним точно в този момент?

Работната ни среща е организирана в изпълнение на Цел 4 на проекта "Подкрепа за Висшия съдебен съвет, свързана с изграждане на капацитет и подобряване на ефективността на съдебната система", който е финансиран по Норвежкия финансов механизъм 2009-2014 г., програмна област BG14 с програмен оператор Министерство на правосъдието.

Конкретната Цел 4 на проекта е насочена към създаване на механизъм за оценка на работната натовареност в съдебната система на индивидуално и на институционално ниво с акцент върху разработени качествени показатели и критерии. Тази цел, още преди да стартира работата по проекта и да подпишем договора за безвъзмездна финансова помощ, бе една от приоритетните цели, които Висшият съдебен съвет си постави още с конституирането си. В израз на този приоритет съветът създаде 10-членна постоянна

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

комисия , която единствено извън предвидените по закона 10-членни комисии – по етика, и по предложения и атестиране, е с този персонален състав. Към тази комисия непосредствено след стартиране работата на съвета започна да действа и работна група, съставена от магистрати от цялата страна, съответно от органи на всички нива на съдебната система, която чрез своите две подгрупи – подгрупа за съдии, и подгрупа за прокурори и следователи, и екипът на проекта – от друга страна, започнаха да работят в много тясно взаимодействие по различните аспекти на проблема на работната натовареност.

Именно това наложи организирането на среща в този формат – работна среща, за да можем да споделим до къде сме стигнали и, което е най-важното – да набележим бъдещите си стъпки. И, съвсем не е случайно, че по-голямата част от поканените днес са именно членове на работната група.

Организаторите решихме, че края на годината е един подходящ момент да отчетем постигнатото и да планираме бъдещата си работа. Знам, че края на годината е едно много усилено време за всички магистрати – всеки бърза да изпише актовете си, затова още веднъж сърдечно благодаря на всички, които се отзовахте на поканата ни и отделихте от времето си, което е особено ценно и поради приближаващите светли Рождественски празници.

Много ви благодаря, колеги! Организаторите ще се възползват от присъствието ви много пълноценно възнамеряваме да поработим.

Както виждате в програмата сме отделили много време за дискусии, тъй като за нас е изключително важно да чуем мнението на всички магистрати - представители на съсловните организации, на неправителствените организации, които да оценят свършеното до момента. Отворени сме да чуем и всяко едно мнение и препоръки за бъдещата ни дейност.

Що се отнася до бъдещите ни планове, много ценна помощ се надяваме да ни окажат и нашите гости – г-н Симон Гинзбург, който е експерт от Съвета на Европа. Съветът на Европа е наш партньор по проекта и държа да подчертая, че установихме едно изключително полезно сътрудничество, много благодарим за тяхното съдействие. Наши гости са и г-н Франк Егел Холм, който е експерт от Норвежката съдебна администрация, и г-н Джоузеф Путс от Холандския съвет на съдебната власт.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Тримата експерти ще споделят опита си по отношение приложени успешни модели за измерване на натовареността на магистратите и органите на съдебната власт, относно разпределението на човешките ресурси, реорганизация на органи и промени в т.нар. съдебна карта. Подобни добри практики са от особено важност за нас.

Надявам се да бъдат много интересни презентациите на българските експерти, в това число и тази на г-н Живков Георгиев и г-жа Лилия Станкова, които ще споделят виждането си за провеждането на предвиденото емпирично изследване с оглед установяване тежестта на делата, по времевия показател за извършване на дължимия обем работа по различните групи дела.

Преди да пожелаая на всички приятна и ползотворна работа искам още веднъж да изразя благодарността си към Кралство Норвегия – страната донор, без чиято финансова подкрепа реализацията, както на проекта, така разбира се и на настоящата среща, не би била възможна.

Успешна работа, колеги!

Сега ще дам думата на г-жа Зинаида Златанова, която също иска да поздрави форума.

ЗИНАИДА ЗЛАТАНОВА: Уважаеми госпожи и господа магистрати,

Уважаеми гости,

Уважаем колеги,

Благодаря за възможността заедно да открием днес този 3-дневен форум, посветен на натовареността на магистратите.

Помнете, че още от встъпването ми в длъжност, като министър на правосъдието, а и като човек, който от години работи в тесни връзки с Европейската комисия, един от първите ми ангажменти беше свързан с осъществяването на напредък по въпросите за случайното разпределение на делата и натовареността на магистратите в областта на съдебната система. Знаете, че тези две области са широко дискутирани не само в магистратската общност, но и в обществото като цяло, и не са дискутирани от вчера. Затова разрешаването на проблемите ще се отрази и на общественото мнение относно имиджа на магистратите, и на самата работа на магистратите.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Един от приоритетите на правителствената програма е решаване на ключови въпроси в съдебната система, включително натовареността на магистратите.

Изключително съм удовлетворена, че от началото на мандата имаме много добро сътрудничество със съдебната власт и в частност с Висшия съдебен съвет, на тази тема. Не мога да не отбележа, че само за няколко месеца ВСС извърши конкретни стъпки за намаляване на натовареността в рамките на сега възможното на този етап. В тази връзка високо оценявам, че за първи път от няколко години се провеждат конкурси за магистрати, както знаете, именно отново с цел намаляване на натовареността. При икономическата криза, която все още съществува в страната мога да определя това и като подкрепа за много млади хора и, като ясен ангажимент на правителството, че бюджет ще бъде осигурен на съдебната власт така, че тя да си върши работата по начин, който гражданите очакват.

Допълнително знаете беше взето решение да се редуцират военните съдилища така, че магистратите от тях да могат да поемат част от работата на своите колеги.

Висшият съдебен съвет също така предприе действия и за съставяне на съдебна карта, за да оцени реалната натовареност в различните съдебни райони. В тази дейност може да разчитате и на моята подкрепа. Знаете – тук сме рамо до рамо с Висшия съдебен съвет и осигуряваме всяка възможна логистична подкрепа на този проект, който е много сериозен. Вече министерството знаете, че работи по събирането на специфичните данни, които са необходими за съставянето на картата.

В заключение. Преодоляването на магистратската натовареност или свръх натовареност не е лесна задача, но съм уверена, че, когато има желание и усилията се обединят, няма как да не се получи реален резултат, а този резултат е от значение не само за магистратите, но и за бизнеса, и за гражданите, които понякога и с основание очакват повече от съдебната система.

Благодаря за вниманието!

Пожелавам успех на форума.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Позволете ми да дам думата на г-жа Карина Екорнес, заместник-ръководител на посолството на Кралство Норвегия в България, за кратко приветствие.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

КАРИНА ЕКОРНЕС: Уважаема госпожо Златанова, министър на правосъдието,

Уважаема представляваща Висшия съдебен съвет,

Уважаеми господин главен прокурор,

Уважаеми партньори,

Госпожи и господа,

Бих искала да приветствам всички вас с "Добре дошли!" на днешния форум, организиран от Висшия съдебен съвет, чийто домакин е Националният институт на правосъдието.

Това събитие е част от проекта по изграждане на капацитета и повишаване ефикасността на българската съдебна система. Проектът се подкрепя от Норвегия посредством схемата за безвъзмездна помощ на Норвегия и програмата за подкрепа на съдебната власт на България. Партньор и съдонор по проекта е Съветът на Европа.

Много се радвам, че при днешната работна среща ще можем да получим експертни становища за различните практики при качествената оценка на натовареността на съдебните системи. Имаме представител от Норвежката съдебна администрация, представител на Висшия съдебен съвет на Нидерландия и представител на Съвета на Европа.

Изграждането на капацитета е от приоритетите на схемата за безвъзмездна помощ по Норвежкия финансов механизъм в България. Въпреки че тази програма е сравнително малка в сравнение с останалите 14, от нея се очаква значително да допринесе за общата цел на финансовия механизъм, а именно – да се занижат икономическите и социални различия и да се укрепи двустранното сътрудничество.

Надявам се, че днешните дискусии, както и следващите два дни, ще спомогнат за задълбочаване на сътрудничеството между страните ни. Бих искала да благодаря на Висшия съдебен съвет, че предоставя тази възможност за обмяна на опит и за учене едни от други. Надявам се, че този обмен на познания ще бъде от полза за всички участници.

Желая на всички успех и ползотворни дискусии по време на работната среща!

Благодаря!

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Давам думата на г-жа Соня Найденова, представляваща Висшия съдебен съвет, за кратко приветствие.

СОНЯ НАЙДЕНОВА: Уважаема госпожо вицепремиер и министър на правосъдието,

Уважаема госпожо заместник-ръководител на посолството на Кралство Норвегия,

Господин главен прокурор,

Скъпи гости, експерти от Съвета на Европа,

Скъпи колеги, виждам в залата много познати лица,

Скъпи членове на Висшия съдебен съвет,

Изключително ми е приятно в този хубав ден не само за началото на седмицата, но и за началото на тази работна среща да поздравя всички участници в това мероприятие. На първо място, позволете ми от името на Висшия съдебен съвет, да изкажа нашата благодарност към екипа, ръководен от г-жа Карагъзова – един изключително ентусиазиран екип, който за краткото време от началото на работата по този проект показва една много добра организираност, едно изключително желание работата не само по тази Дейност 4, която ще бъде тема на днешната работна среща, но и на другите дейности по този проект, да се развият в заложените срокове.

Темата на днешната работна среща, която стартира и ще продължи в следващите два дни е изключително важна не само защото темата за натовареността вълнува Висшия съдебен съвет, но и всички, които проследяват процеса на съдебната реформа. Темата за работната натовареност в съдебната система не е нова. По нея е работено и във времето преди мандата на този Висш съдебен съвет, но това, което се опитваме не само чрез тази дейност по Норвежкия финансов механизъм, но и чрез другите дейности, с които ВСС е ангажиран, да постигнем в едни оптимално кратки срокове изработване на една методика за оценка на работната натовареност и не с някаква самоцел, а задачата ни е освен да разпределим по-справедливо делата между работещите в съдебната система съдии, прокурори и следователи, но и като краен резултат да подобрим качеството на работата, защото всички знаем, че не само бързината, но и качеството на правораздаването е изключително важно. Затова се радвам на активното участие на колегите от

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

работната група към комисията по натовареността на ВСС, както и на други колеги, които ще се включат в дискусиите в тези три дни.

Благодаря много на експертите от Съвета на Европа, които ще подпомогнат процеса на днешните дискусии!

Пожелавам успешна и ползотворна работа на всички!

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Благодаря на всички за добрите думи. Да се надяваме наистина на една ползотворна и полезна работа.

Да преминем към деловата част.

Г-н Гинзбург в качеството си на експерт от Съвета на Европа е подготвил една много интересна презентация, която ще поднесе на вашето внимание.

Заповядайте, г-н Гинзбург!

СИМОН ГИНЗБУРГ: Добър ден!

Бих искал да изкажа голяма благодарност на Висшия съдебен съвет на Република България за поканата да участвам в тази среща. Благодаря и на Норвежкото посолство, че съдейства за организацията.

Благодаря за възможността да посетя този толкова хубав град София – аз много го харесвам. Харесвам този град, защото е пълен с история. Обичам и храната тук.

Преди точно два месеца в Страсбург имах възможност да се срещна с делегация на Висшия съдебен съвет. Делегацията беше с ръководител г-н Калпакчиев. Бях впечатлен от тяхната ангажираност да намерят най-добрите решения за съдебната система в България.

Благодаря също така за много пълноценния подход към този проект!

Най-напред предлагам да поговорим за това какво имаме предвид под оценка на натовареността на съдебната система - нещо, което вероятно всички вие знаете, но все пак си струва да започнем с това.

Нека най-напред общо обсъдим как може да се извършва такава оценка, как може да се използва по различни начини. Да поговорим за някои недостатъци, за които си струва да се помисли и да поставим работната натовареност в контекст, т.е. да засегнем проблема с качеството.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

В този контекст ще поговорим най-вече по отношение на показателите, свързани със срочността. След това ще поговорим за някои възможности за различни политики, които вие може да поискате да обмислите на този етап.

Това е работна среща. Ето защо ние сме тук, за да дебатираме. Ако нямате нищо против предлагам да оставим дискусията за края на моето изложение и може би дори след двете изложения. Обаче, ако нещо от това, което казвам, не ви е изцяло ясно, много моля прекъсвайте, защото, ако не е ясно това, което се опитвам да кажа, то няма никакъв смисъл да се дискутира по нещо, което е останало неясно.

Сега, на вашето внимание някои дефиниции.

Какво имаме предвид под „оценка на работната натовареност“?

Искаме да изчислим ресурсите, човешките ресурси, необходими за обработка и решаване на определен брой дела. Ако определим един еквивалент на съдийска натовареност в еквивалент на пълен работен ден, това е броят дела или работа, която един съдия на постоянна длъжност може да разгледа и реши за една година. Като казвам съдии имам предвид съдии, прокурори, следователи – без значение. Под съдия имам предвид всички тези магистрати.

Полезно е да знаем колко работа може да свърши един съдия в рамките на една година. След това вземаме тази работна натовареност, разделяме я на съдийската натовареност в еквивалент на пълен работен ден и така получаваме необходимия брой съдии, идеалният брой магистрати, необходими за решаване на делата. Същият подход може да се приложи не само към съдиите и прокурорите, но и по отношение на останалите служители – било то администратори или съдебни помощници. Методологията би била същата.

Най-простият модел на работната натовареност е натовареността с дела - делооборотът.

Моделът е много прост: просто преброявате делата, виждате средно колко дела може да приключи един съдия в рамките на една година, казвате – толкова може да направи един съдия, толкова дела имаме, значи трябва ни едни колко си съдии, за да ги приключат в рамките на една година.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Това обаче е един доста простоват модел. Най-напред, не е необходимо да съпоставяме различните отделения на един съд, защото там стойностите не са еднакви. Освен това особено чувствителен е притокът и работата по дела - има много дела, които са многобройни, но са много лесни. Може да се каже, че колкото по-сложни са делата, толкова по-малко от тях имаме. Делата за убийство например може да са много сложни, но не са много. Така че този модел е доста груб и не е уместен.

Ето защо следваща стъпка е да се помисли за така наречената средно претеглена натовареност. Това е нещо, което американците са разработили още преди 50 години. Те първи въвеждат това измерение към определяне на натовареността на съдебната система. Идеята е, че не разглеждате делата, като дела, изискващи едно и също количество работа, но се опитвате да определите определени категории. И в тези категории казвате – ето този вид дела изискват толкова работа. Този анализ може да бъде по-точно насочен.

Изчисляваме също така и времето, необходимо за решаването на съответните дела. когато имате данни за всички дела в съда, в страната или всички дела, които един съдия трябва да разгледа, разделяте ги на категории, казвате, че има такъв брой дела по първа категория, която изисква едни колко си време, умножавате ги и получавате времето, необходимо за решаването на тази категория дела. Същото правите и за втората, за третата категория и накрая получавате общото време, необходимо за приключване на всички тези дела. Със сигурност оценката е по-точна. Но това е при положение, че всички дела са с еднаква тежест. Използвате тази тежест, измервате я, измервате необходимото време и това може да се използва като единица за измерване отново или времето в минути, или в часове, или може да се използва като референтна стойност за определяне на натовареността с дела в определен район.

Както споменах това може и да бъде полезно, защото така може да видите общият брой дела. Ако общият брой дела в България се равнява на единица може да сравните как се развива този брой на дела. И това може да бъде много полезна отправна точка за съпоставки във времето.

Как да се оценява тази натовареност?

Най-напред важно е да подчертаем, че това е един емпиричен процес. Не може веднъж завинаги да се определи. Това е

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

един безкраен процес, който се измерва, опитва, установяват се грешки, поправят се.

Статистиката е изключително важна и е от съществено значение.

Най-напред - по някои дела не можете да преброите броя дела, прави се извадка, на чиято база да се изчисли времето. Също така не може да се изчисли цялото време, което е било необходимо за едно или друго, взема се отново извадка и се опитвате да кажете – ето, ако в тази извадка по този вид дела е било необходимо толкова време, то можем да предположим, че това е средното време, необходимо за този вид дела. Но, за да сме сигурни, че това предположение е правилно трябва да вземем предвид някои статистически методи.

Статистиката ни е необходима и, за да се проверяват тенденциите. Няма как да знаем какъв ще бъде притокът на дела. Можем да правим оценки и прогнози на база предходни години и на база други съображения, но и тук статистиката е от съществено значение.

Първото нещо е да се съберат определени данни, да се направят определени оценки. Като цяло има различни видове категории или параметри, които трябва да се отчетат. На този първоначален етап колкото повече параметри има, толкова по-добре. Разбира се това зависи от вида дела – дали те са наказателни, граждански, а в гражданските имате трудови или други дела.

Със сигурност начинът на обработка и решаване на делата – нещо, което не знаем от самото начало, може да има голямо значение. Ако например имаме едно гражданско дело, което се решава по улеснена процедура, ако ответникът не отговори и се постанови решение при отсъствие на ответника, защото той не е отговорил на иска, то определено много по-малко време е необходимо за такова решение. Естествено определено значение има и начинът, по който се гледа делото – това има отношение към необходимото време.

След това има и други фактори, които са от значение:

- брой на страните;
- броят вещи лица, които трябва да бъдат назначени – това също може да има отражение;
- конкретният предмет на делото, който може да бъде по-сложен от други, например данъчни дела;

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

- ако имате ответник или обвиняем, който не говори български и който има право да говори на собствения си език – това определено ще ви отнеме повече време, заради превода и усложнения, свързани с разбирането.

Има редица параметри, които би могло да се отчетат в самото начало. Отчитайки тези параметри виждаме, че те са основни за определяне на категориите.

Може да имаме хиляди категории, това обаче ще излезе извън контрол и трудно ще се управлява. идеята е да имаме такъв брой категории, който да бъде сравнително нисък, защото, ако има прекалено много категории, то ще стане изключително трудно да се предвиди колко дела ще попаднат в една определена категория, защото не разполагаме с достатъчно информация, за да сме точни по отношение на времето, необходимо за една много конкретна категория. Тогава няма да имаме надеждна оценка за това точно колко дела ще попаднат, т.е. по отношение разпределение на ресурсите няма да извлечем голяма полза. Критериите за определяне на категориите също трябва да бъдат възможно най-обективни. В идеалният случай трябва да използваме изключително обективни критерии така, че да няма място за свобода на преценка, да знаем със сигурност, че едно дело принадлежи към определена категория.

След това. Когато започнем да събираме данни и да определяме категориите - това е един процес, който започваме да наблюдаваме и след това, ако емпирично не разполагаме с достатъчно данни, то категориите могат да бъдат разделени. На този етап може да решите и дали искате да имате някакви твърди стойности или искате някои параметри да останат експлицитни. Какво имам предвид? Може да искате да кажете, че определено време е необходимо за работа по едно дело – да кажем дело, свързано с малък материален интерес. Ако това дело се реши без становище на ответника, то се решава с 20% по-кратко време. Така въвежда един параметър. В този случай този параметър може да бъде експлицитно оставен и в момента, в който се приключи едно дело може да се каже това дело на практика отне по-малко време. Така че може да предположим, че, ако имаме повече такива дела - ще имаме повече време за решаване на такива видове дела. Това е една възможност тези параметри да останат експлицитни така, че работната група ще разработи една формула, която ще включи някои параметри. Това би могло да включи също така и броя ответници или броя страни по

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

делото – това е нещо, което има как да се знае от самото начало. Впоследствие обаче, ако имате такива параметри, ако ги оставим така, както са, при всички положения, като планирате насочването на ресурси трябва да направите оценка колко дела имат две, три, четири страни или ответници. Така ще знаете какви ресурси може да очаквате да са необходими за тези дела за следващата година. И, когато на практика делата се обработят и приключат може да кажете – ето тези дела бяха от тази и тази категория, и това ще може да ви позволи в бъдеще да коригирате вашите оценки и прогнози за тези категории.

Друга възможност би било да кажете – опитваме се да изчислим този фактор вътрешно, така да се каже в кухнята, докато подготвяме формулата за определяне на необходимото време за конкретни видове дела. Но след това оставяме го и, ако приемем, че две трети от делата с малък материален интерес ще бъдат приключени с такова решение и, ако приемем, че времето е еди какво си, правим едно изчисление и така имаме едно общо средно време за всички малки иски. Така, че това е изборът, който трябва да се направи. Това е чисто технически избор.

Как да изчислим средното време, необходимо, на един съдия?

Въпросът е колко време отделя съдията за определен вид дело – няма значение дали това време е разхвърляно в рамките на един месец, на 6 месеца или на 6 години. Въпросът е колко време е необходимо за приключване на едно конкретно дело. Една възможност е да извикаме съдиите и да ги попитаме. Опитните съдии и опитните прокурори знаят кои са основните дейности и основните стъпки, които трябва да се предприемат по отделните видове дела на досъдебна, съдебна и след съдебна фаза, и могат да кажат – най-напред толкова и толкова време, след това – толкова. Може да ги попитате, може да направите сравнение и тогава влиза в игра така нареченият метод Делфи.

Методът Делфи е разработен от американците, когато правят проучвания в рамките на тяхната армия. Въпросът е, че, когато не може да се измери нещо се прави т.нар. партньорски преглед – питате членовете на една група какво считат, събирате на едно място техните становища и ги разпространявате сред всички така, че им давате възможност да коригират това, което е отразено; след това може да има дискусия, може в писмен вид да се проведе това

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

обсъждане. Идеята е не само да имаме експертна оценка, но и да дадем на експертите възможност да разберат на какво становище са останалите експерти. Това би могло да бъде опасно, защото някои може да не са склонни да нагодят своето становище към това на мнозинството. Освен това може да има редица съображения, по които съдиите може да правят една или друга преценка вероятно защото не искат да си причиняват неудобства, не биха искали да бъдат критикувани и затова да дадат някаква такава консенсусна стойност. Така че има някои проблеми, свързани с този метод, но този метод може да бъде съчетан с други.

Най-добрият метод е да преценим, да видим колко съдии колко време изразходват. Вземаме примерно един набор в рамките на две седмици и в тези две седмици питаме съдиите колко точно време употребихте, за да правите конкретно нещо. Гледате да е в някакъв скорошен срок, защото, ако попитаме на по-късен етап може да е трудно да се прецени. Ако аз ви попитам колко време отделяте всеки ден за връзване на обувки, някой може да каже минута, но може това и да не е минута, защото едва ли някой се замисля много колко време е необходимо. Така че възприятието на хората за време е доста субективно. Така че, ако ги помолите да вземат един часовник и да отбелязват, т.е. може да им предоставите някакъв софтуер, който да използват, за да отчитат, както например може да се отчита времето при игра на шах – пускате хронометъра, започвайки дадена дейност, и го спирате, когато приключите съответната дейност и записвате стойностите. Този случай може да има по-голяма степен на обективност. И така може да се получи по-добро виждане.

Това разчита на участието, на активността на хората, доколкото те са убедени, че това е важно и доколкото те са убедени, че това трябва да е максимално надеждно. Ето защо е важно предварително достатъчно ясно да се разясни какви са целите, какво искате да постигнете и защо.

Щом пригответе тези тежести, това много ясно може да видите при нашите колеги от Норвегия и от Нидерландия, то тогава трябва да свършите и другата част – да изчислите с колко време разполага съдията в рамките на една година за работа по определени дела. Има редица неща, които един съдия и прокурор трябва да вършат в рамките на една година и всичко това е част от дейността им. Може да е работа по различни организационни въпроси – как да се организира дейността в службата, участие в заседания с колеги по

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

определени теми и обучения, други професионални ангажименти, запознаване с ново законодателство и т.н., и т.н., свободно време, отпуски. Така че времето, което конкретно се отделя за дела е нещо, което трябва да се оцени и това е нещо, което трябва да се направи.

Тук **(на слайда)** показваме по какъв начин се присъжда тежест на определените дела в Испания. Тук една точка означава един час. Виждате базата, на която те изчисляват тежестта.

Тук **(на слайда)** на второ място виждате оценка в щата Мисури. Там всеки щат си има своя собствена юрисдикция и разработва свои собствени правила. Но има национален център на щатските съдилища, който подпомага щатските съдилища при поискване и при желание да въведат единна методология и получават експертно съдействие. Ето пример в Мисури – те правят оценка на времето. Както виждате тук има различие между градските съдилища и съдилища в селски райони. Виждате работния ден, час за обедна почивка. Както виждате, в извънградските имате повече време за други задължения, защото е необходимо пътуване до различните части на съдебния район. И така стигаме до оценка на броя часове на ден за работа по дела, което умножено по броя работни дни в годината достигате до определен брой минути. Това са доста груби оценки – тук не е включено обучение и някои други такива дейности, но те така решават да подходят.

Това са двата компонента, необходими, ако искате да направите такова упражнение – да видите колко точно време е необходимо, т.е. еквивалентът на пълното работно време и съответните информации са необходими за това изчисление.

След това, ако искате да знаете колко съдии ще са необходими, за да се справят с определена работна натовареност, вземате тази натовареност, разбивате я на определени дела, например една година е необходима за обработка, след това всяка категория се умножава по времето, събирате тези стойности и получавате необходимото време. След това вземате еквивалентът на пълен работен ден на съдия и така получавате броят съдии, необходими за решаване на всички дела.

Естествено, тук, за да може да се планира – както казах и по-рано – е важно да се направи оценка на бъдещия приток на дела и това да се сравни със съответната претеглена натовареност.

Дали казаното до момента е достатъчно ясно? Разбира се накрая ще имаме възможност за дискусия.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

В идеалния случай трябва да има достатъчно съдии и прокурори в съответните съдебни звена, за да се вършим работата, но така или иначе това е едно идеално решение, което трудно се получава. Ето защо трябва да има някаква скала за определяне на приоритети. Може да се каже, че за общата натовареност са необходими 120 съдии, обаче имаме възможност да имаме само 30. Така, че ние ще подредим по приоритети и е необходимо да имаме критерии за приоритизиране.

Също така може да се използва, за да гарантираме всички съдии да получат сравнително еднаква натовареност с дела, които са от сходна тежест, така че да не пренатоварваме някои съдии с прекалено много работа и да оставяме съдии, които нямат достатъчно дело. Това има отношение както към съдиите, които гледат различни видове дела, така и към съдиите, които гледат само един вид дела.

След като вече знаете какво е работното натоварване може да го използвате за съставянето на бюджета и като се знае средното време за обработка на делата това може да се обвърже с финансовите ресурси, които се разпределят за натоварването. Смятам, че в Нидерландия много са напреднали в това отношение и утре нашият колега ще ни разясни как те са се справили с тази ситуация.

Можете също така да обвържете натовареността и начина, по който обработвате натовареността, с индивидуалното стимулиране и заплащане. В Испания се опитахме да приложим такава практика, но тя не сработи успешно. Всъщност онова, което се случи можем да го разгледаме. В началото, когато се въведе тази система тя се въведе чрез законови разпоредби, т.е. възможността за допълнително заплащане на съдии, които се справят по-добре и преизпълняват плана със 120%, и всъщност намаляване на заплащането с 5%, ако се справят с по-малко от 80% от делата. Това не се хареса сред съдиите, възникна недоволство и Конституционният съд реши, че не е конституционна разпоредбата, тъй като не беше ясно по какъв начин се достига до тези проценти. Но всъщност броят на делата, които се разрешаваха беше много близък до тези процентни стойности, т.е. имаше много хора, които се справяха с малко повече от 80% така, че да не бъдат наказани и много хора работеха около прага 120%. Но пък броят на съдиите, които обработваха повече от 120% от нормата дела, която им се разпределя, всъщност намаля, т.е. виждате каква е

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

взаимовръзката между стимулирането и обработения брой дела. Това беше резултатът в Испания по отношение на финансовото възнаграждаване и стимулиране на трудоспособността, производителността на съдиите. Но, все пак може да се установят някакви връзки и по-нататък ще обсъдим тези възможности.

Друг полезен подход, друго приложение на приписването на тежест на делата е пренарисуването или съставянето на нови съдебни карти, т.е. промяната на съдебните региони. Може да се изчисли броят на делата, които възникват във всеки съдебен район, след което да се формират граници на съдебните райони така, че районите да имат еднакъв брой съдии или пък оптимален брой съдии, т.е. трябва да разполагате с критерии за оптималния брой на съдиите в даден съд. По отношение на наказателните производства можете да достигнете до прагови стойности, т.е. минималният брой съдии, които са необходими за разглеждане на едно наказателно производство – да речем в досъдебна фаза, след това в съдебна фаза, съдебни заседания. Това ви дава един минимален брой щатни служители и съдии на съда, които са си взаимодействали по едно наказателно производство. Има и общи съображения – да речем икономия от мащаба, ако имате съд, в който работят по-малко от 20 съдии, ефективността се губи в много аспекти на организацията, т.е. съдилища с много малък брой определено не са ефективни. Т.е. колко трябва да бъдат големи съдилищата по отношение на съдийския щат – да речем има много дискусии дали примерно съд със стотина съдии е управляем, но, ако разполагате с карта на съдебната система и райониране трябва да има съпоставим брой дела, които постъпват във всеки съд.

Това е модел, който ви дава възможност да изчислите необходимите ресурси и съответно да начертаете карти на районите така, че натоварването да бъде съпоставимо и след това съответно да има съпоставими бройки съдии и прокурори.

За да можем да оптимизираме системата първо трябва да разполагаме с метод за оценка на натовареността, който да оценява и ефективността, и качеството, след което да се адаптира към други цели – примерно преначертаване на картата на съдебните райони. Мисля, че Нидерландия може да сподели интересен опит с другите държави в това отношение.

При разработването на тази програма, т.е. създаването на система, с която да се оценява натовареността, използваме и

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

възможността за анализ на подходите в този случай. Примерно тук разполагам с едно заключение от ЕМСС от 2012 г. от техния обобщен доклад. В заключението е написано: преразпределението на задачите в рамките на съдилищата, за да се даде възможност на съдиите да се съсредоточават върху основните си задачи съдопроизводството е само по себе си важна цел освен намаляването на разходите, което може да се постигне по този начин. Т.е. трябва да се гарантира, че съдиите не се занимават с несвойствени отговорности не само защото по този начин се икономисват пари, тъй като съдийската професия е високо платена, и вероятно този вид ангажменти трябва да се разпределят на лица, които получават по-ниско възнаграждение, но и съдиите по този начин ще могат да отделят повече време, за да подобрят качеството на своята работа.

В Страсбург по време на работата ни с вашата делегация ни беше много интересно да чуем от съдиите, които работят в Съда по правата на човека в Страсбург. Вашите колеги попитаха за разликите, които са установили по отношение на работата си в съда в Страсбург и в България. Оказа се, че съдията не трябва да проверява всички документи, които са връчени на страните по производството примерно, докато българските съдии трябва да се занимават с такъв тип обработки на документи. По отношение на сравнението това е съществена процесуална стъпка.

Разбира се връчването на документите на страните е изключително важна процесуална стъпка, но едновременно с това тази отговорност – съдиите не се занимават с такива отговорности да проверяват дали надлежно са връчени всички книжа. Това разбира се може да бъде повод да си кажем, да направим разчет на ангажментите на съдията и да видим по какъв начин може да се разпредели неговото време. Вероятно можем да въведем принципа на субсидиарно, т.е. първо да видим кои са нещата, които могат да се вършат от една компютърна система автоматично без човешка намеса. Много неща могат да бъдат свършени само по машинен път. Примерно има много формуляри и образци, които могат да се стандартизират и да се въведе машинен подход или автоматизиран подход. По този начин се спестяват ресурси. В момента, в който обучите една машина да извършва определена дейност, тя ще се занимае с това и ще спестите от работното време на съдията. Освен това могат да бъдат ангажирани и административни служители, които

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

са човешки същества със сериозна подготовка, но без юридическо образование. Също следващата стъпка е наемането на юристи – хора, които са с юридическо образование. Примерно изчисление на разходите по делото – в Германия тази задача е възложена на юристи, които не са съдии, те са специален отдел от лица, които се занимават само с този вид дейност. Освен това изчислението на разностите по делото може да се възложи и на една компютърна програма, на един софтуер – не знам доколко той ще се справи с такава задача. Но, онова, което действително не може да бъде свършено от администрацията и от компютърната система, трябва да бъде в прерогативите на съдията. Т.е. при преразпределението на времето по задачите това може да се окаже подходящ повод да се замисли как да се разпределят приоритетите. Да речем, ако съдията установи, че прекарва 20% от времето за загуба на такива и такива задачи, то вероятно те могат да се преразпределят върху някой друг ресурс от системата.

Категоризиране на делата. Може да се направи преглед на новопостъпващите дела по категории, да се припишат категории и след това да се внедрят някакви нови политики. Да речем, ако има множество дела, свързани с ПТП вероятно може да се вземе някакво по-общо решение и също да се начертаят някакви рутинни процедури или правила, по които се придвижват определени типове дела така, че да не се преоткриват всеки път етапите на тяхното гледане. Това са все оперативни процедури, които могат да се използват.

Да обобщим кои са силните страни и преимуществата на оценката на натовареността. Дава възможност за измерване на потребностите и разпределението на ресурсите, което по принцип е надежден подход в сравнение с вземане под внимание само просто изброяване на общия брой на делата. Освен това дава възможност да се направи съпоставка между съдилищата, т.е. след като имаме възможност за измерване на натовареността, да речем казваме – този съд поема същата натовареност с по-малко съдии или повече съдии, след това можем да се вгледаме в проблема по-детайлно. Освен това можем да разгледаме колко дела обработва един съд в рамките на определен срок от време. Също така можем да направим съпоставка между отделенията на един и същи съд. Това, като цяло дава една обща рамка за оценка на процесите и да се види дали са необходими промени, да се види какви ще бъдат резултатите от промяната в натовареността. Разбира се ще трябва да се вземат под

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

внимание различните фактори, които влияят на тези процеси, но въпреки това може да се прогнозира резултатът от промените в натовареността.

Освен това тази оценка може да се окаже добра отправна точка за индивидуалната атестация на съдиите в съдилищата.

Може би сега настъпи подходящият момент да напомним, че ефективността не е всичко. Ще цитирам бившия председател на Върховния съд на Нови Южен Уелс в Австралия. Той отбелязва в една от многобройните си речи, докато отстоява спецификата на работата на съдебната система в сравнение с останалата администрация. Ето го цитатът: „Откритото правосъдие не е най-ефективният способ за разрешаване на спорове, нито пък демокрацията е най-ефективният метод на държавно управление. И в двата случая съзнателно сме избрали неефективни начини за вземане на решения.”.

Т.е. смисълът на това изказване е: ако примерно дадено лице хвърля монета ези-тура, за да се види по какъв начин ще се разреши делото. Разбира се много по-ефективно е да се възложи на един специализиран служител да реши изхода от определен казус, отколкото парламента, но използването на индикатори за професионално изпълнение или за качеството на личната работа – това е цитат по отношение на петилетния план, който се прилага в бившия Съветски съюз – и той споменава пример за партийен секретар, който обещава да удвои добива на месо, но той е успял, като е наредил да бъдат заклани всички млеконадойни крави, тъй като не е имал никакъв ангажимент към плана за млеконадоя.

Т.е. кои са всъщност индикаторите, подходите, които ще прилагаме, за да променим резултатите от определен процес. Това ще рече, че е необходимо да намерим точката на равновесие между всяка система, която чрез измерване оценява работата на съда по количествени показатели и резултата, по който се отчита качеството на работата в тази система. От една страна е възможно дадена система за оценка на натовареността да доведе до влошаване на качеството, тъй като хората изпитват натиск върху себе си да приключват делата бързо, и това е един от рисковете за съдебната система. Но пък другият резултат би могъл да бъде, че хората ще опитват да решават делата в рамките на същото време, със същата енергия, със същото качество, но да речем да се преориентират към по-прости дела така, че в статистиката да се отчете по-висока скорост

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

на решаване на делата, по-добра срочност, но в крайна сметка да се окаже, че се решават дела, които са по-маловажни и не дотам сложни, докато ще изостават по-сложните дела.

Може ли оценката на натовареността да се използва като инструмент за оценяване на професионалното качество на работата на съдиите? Т.е. това е едната от възможностите – да се въведе система за оценяване на съдиите, за атестация на съдиите. Това може да представлява сериозна система за дискусии, като разбира се един инструмент за събеседване. Да речем можете да събеседвате със съдията, да видите каква е средната натовареност на този човек, да се види къде се справя той и къде не се справя и какви са причините.

В някои съдебни системи тя се използва и като система за оценяване или за атестация. Да речем, когато един съдия кандидатства за повишение, за промяна на служебните отговорности, тогава вече могат да се разгледат стойностите на неговата производителност - да речем колко дела е разрешил миналата година, и това да бъде един твърдо остойностен индикатор за удовлетворяване на неговата молба. Мисля, че от това могат да произтекат някои последици.

На първо място, може да се създаде атмосфера на недоверие между оценяващи и оценявани. Има хора, които вероятно няма да разберат защо някои съдии са били оценени по-високо от тях при положение, че те са работили толкова старателно. Могат да възникнат напрежения между групата, която оценява и групата, която е подложена на оценяване. Това също може да повлияе на подбора на делата. Ако това наистина има отношение към вашето кариерно израстване, ако няма други механизми, вероятно може да се опитате да си подберете по-простите, по-леките дела. И, ако това стане част от атестацията вероятно трябва да вложите много време и енергия точно, за да дефинирате модела, да го въведете в действие, да оценявате резултатите. Т.е. е самата съдебна система трябва да вложи огромен ресурс, за да може да пристъпи към използването на този инструмент. Това е инструмент или способ и оценката на натовареността е способ за подобряване на качеството на работа на съдебната система. Т.е. искам да ви внуша, че, ако заложите това, като елемент за кариерното израстване на съдиите, ще възникнат много разгорещени спорове за адекватността на този инструмент. И тогава вече ще загубите енергия да дискутирате дали примерно

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

делата от категория 34 трябва да им се присъди тежест 2.5 или 2.7 вместо да се занимавате с качеството на работата на съдебната система като цяло.

В тази връзка можем да разгледаме и темата за мотивацията за работа.

От древни времена мъдрецът Соломон е отбелязал, че няма по-добро за човека, освен да яде и да пие и да прави душата си, да се наслаждава на доброто, на труда му. Т.е. удовлетвореността от собствената работа е наистина голяма мотивация за работа.

Когато въведете една система за стимулиране или наказание на качеството на работа всъщност промените подхода, който хората възприемат към резултата от своята работа. От една вътрешна мотивация, от вътрешна потребност да се работи вие преминавате към система от външни стимули или наказание и по този начин много се променя отношението към работата. Има много анализи, които са направени от психолози и други специалисти по отношение на тази ситуация.

Накратко, въвеждането на външни стимули...

ГАЛИНА ГАРАГЪОЗОВА: Господин Гинзбург, моля да ме извините, че Ви прекъсвам! Налага се г-жа Карина Екорнес, поради наличие на друг ангажимент да тръгне. Много искам от името на всички да ѝ благодаря още веднъж на Норвежкото посолство, от което сме срещали до сега винаги разбиране и много сериозна подкрепа при възникнали проблеми във връзка с проекта и във връзка с разрешаване на работата.

/Г-жа Карина Екорнес излиза от залата./

СИМОН ГИНЗБУРГ: В краткосрочен аспект ще се загуби мотивацията. Ще ви дам пример и на друг модел, който се съблюдава. Примерно в дадена система, ако тя работи на принципа на вътрешната мотивация, се създава промяна, ако въведете награда или стимул.

Ще ви дам следния пример. В Израел в една детска градина се въвежда система за глобяване на родителите, които довеждат децата си по-късно на занимания. За изненада на ръководството на детската градина се забелязва, че броят на децата, които закъсняват, се увеличава, защото разбира се вътрешната мотивация на родителите първоначално била такава: примерно – аз не искам детето ми да закъснява, не искам другите родители да ме упрекват, и родителите се стремят да не закъсняват независимо от факта, че

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

имало такива и те смущавали работата на детската градина. Докато при въвеждането на глобите вече родителите решават, че разбира се глобата ги спасява, те са избрали да платят глобата и закъсняват, т.е. броят на хората, които закъсняват се е увеличил.

По същия начин се отразява и системата в Испания, когато се въвежда прагова норма от 120% за получаване на награда, т.е. тогава броят на съдиите, които наистина са били изключително добри и нормално са решавали по повече от 120% е намалял, защото онова, което те са възприемали като мотивация, т.е. те са работили за доброто на системата като цяло, внезапно се оказва, че има някаква разменна монета – те го правят и изведнъж получават по-голяма награда.

Така че трябва да се вземе под внимание броят на съдии и прокурори, които ще бъдат засегнати от въвеждане на такива система, както и това, че при въвеждането на оценяването може да се въведе екипна работа или просто партньорска проверка – хората да питат колегите си „Абе как се справям, какво съм направил, какво съм постигнал?“. В този вид дискусийни формати вероятно човек може да установи кои са параметрите, по които трябва да се стреми към подобрене, да се усъвършенства. И така – чрез дискусии между колеги да се осъществява оценяването, вместо чрез формална система.

Общо взето е необходимо да се намери баланс за оценката на натовареността и методите за оценка на качеството.

Количеството на работа е съществено от гледна точка на гражданите обаче, които са потребители на системата на правораздаване. Това не е много адекватен критерий. Примерно фактът, че натовареността на вашия съд се е повишила до 130% спрямо миналата година, но, ако хората нямат информация кога ще бъде гледано тяхното дело – този вид информация за тях не е особено полезна. Т.е. необходимо е да се дава информация за срочността, с която се гледат делата, т.е. да се знае какви дела ще се разгледат за един и същи срок от време и какъв подход ще се възприеме спрямо неразрешените дела. Или пък какъв е средният срок за гледане на продължителните, на сложните дела. Ако средният срок за гледане на едно закъсняло изостанало дело е 3 години, тогава хората ще знаят „Ние сме на опашката, но все пак ще дойде време за гледане и на нашето дело.“. Но, ако имате дела със среден срок, които са залежали и средният срок е 3 години, и едновременно с това

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

имате такива, които са закъснели с 10 години, тогава вече положението ще е доста по-сложно.

Мисля, че настъпи моментът за обсъждане на измерителите на качеството. Това е доста сериозен проблем и голяма тема. Не мисля, че е цел на настоящата работна група тук да обсъжда именно този проблем. Разбира се прилагат се различни методи. Примерно в други държави да речем са разработени 49 стандарта за съдилищата, които се прилагат за цялата съдебна система, след това се намира, че 49 стандарта са прекалено много и се разработват 9 инструмента за съдилищата. Също европейската комисия за ефективност на правосъдието CEREJ има индикатори и показатели за качеството. В Нидерландия има една много сложна система, която се нарича Rechtspraak. Замисълът е да се разгледат различни способности, които възприемат различни методики. Примерно анкетиране проучвания, комбинация на различни инструменти за всяка избрана област. Но най-важните критерии са дали е решението е разбираемо за страните, дали са ви дадени достатъчно възможности да изразите своята гледна точка. Това са все индикатори, които трябва да се вземат под внимание от участниците или страните в дадено производство. Разбира се с известна предпазливост трябва да подходим. Но, все пак, този тип информация също трябва да се вземе под внимание.

CEREJ въвеждат някакви насоки по отношение на периодичността на оценката да се прилагат мерки на определени нива за разрешаване на проблемите, които са установени по време на проучването и анализа.

Мисля, че ще прескочим тези стандарти за качество. Ще разгледам някои от темите, които попадат в приложното поле на настоящата работна група.

Едното, което е съществено, е времето за гледане на делата или срочността. Дали делата са гледани в рамките на разумен срок, в ситуация, при която нямаме изостанали дела. Разбира се, ако имате изостанали дела трябва да се има предвид това, че има закъснели дела и трябва към тях да се подходи със спешност. Примерно в Нидерландия имат срок от 6 месеца за гледане на делото и примерно те го изпълняват 100 процента. В други държави има други методи. Да речем в Обединеното кралство има срокове на производството – съкратени производства или пък производства, които се гледат в максимален срок по-удължени. Това са все подходи, които допълват

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

оценката на натовареността, защото може да се окаже, че вие влагате много труд, много усилия за разрешаването на определени дела, но това не се отразява на срочността. Ако знаете, че да речем 90% от делата се разглеждат в рамките на една година, тогава има 90% вероятност вашето дело да се гледа в срок от една година. При все това слабите страни на този индикатор е, че, ако има много залежали и застояли дела в една система, този индикатор не може да бъде надежден. Примерно, ако повечето дела се гледат в много кратък срок, не остават ресурси и енергия, които да се отделят на застоялите дела, които вече са просрочени. Ако пък се отдели време и енергия на просрочените дела, тогава пък няма време да се гледат по-простите дела.

Също друг показател е средният срок за разглеждане на просрочените дела, т.е. от постъпването на делото към датата на която се осъществява измерването или оценката. Това ви дава една представа за това докъде се е придвижило вашето дело, по какъв начин то средно се съпоставя с другите дела и какъв е съставът на просрочените дела. Т.е., ако вложите повече ресурси в гледане на просрочените дела, тогава средният срок, за който залежават делата, ще се намали и това е подходът за подобряване на изпълнението по този показател.

Разбира се това е съвкупна, консолидирана информация и тя се занимава с крайни стойности, т.е. не се занимаваме само със средния срок на залежаване на делата, а и намаляване на този среден срок по кривата на графиката.

Примерно това е пример от Босна и Херцеговина – за всяка година по какъв начин намалява средният брой на делата, които са просрочени от 2012 г. до 2000 г., броят на делата, които са решени в същата година 90%, 19% които са постъпили предходната година и т.н. Това е броят на делата, които просто се въвеждат в софтуера и виждате графиката, т.е. новопостъпилите дела са най-много тук, но има и един обем от просрочени дела, който съвсем не е малък, така че важно е те да се вземат под внимание, като се разглежда натовареността. Но това разбира се е въпрос на политическо решение. Може да се приеме, че не е допустимо да има толкова много просрочени или залежали дела. Да речем в Босна и Херцеговина се е установило, че най-старото дело, което е постъпило в системата е от 1997 г. и те са взели решение, че трябва да се отърват, трябва спешно да разгледат тези дела и да ги разрешат.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Разбира се има дела, при които нищо не може да се направи. Ако в системата не могат да се водят задочни производства, тогава вече не може да бъде намерено виновното лице и срещу него не може да се образува производство и да се гледа делото. Т.е. има смисъл да се установят тези дела и те да бъдат извадени от статистиката, тъй като няма възможни процесуални действия, които могат да се предприемат. Разбира се може да има дела, по които има чакащи страни, все още се интересуват от решението на делото или пък вече няма.

Т.е. трябва да се набележат цели на политическо равнище така, че да се реши кои дела има смисъл да захранват статистическите информации и кои – не. След това да се реши кои дела трябва да се разрешат за определен срок или пък да се концентрират ресурсите върху новопостъпилите дела или пък как да се установи равновесие между двата типа дела. Това е все решение, което трябва да се вземе на политическо равнище. По този начин можете текущо да наблюдавате резултатите, които системата дава в рамките на определени срокове във времето, но трябва да разполагате и с методика да сравнявате дали броят на решените дела е по-малък или по-голям за определен срок.

Това са все методи, при които някаква част от информацията може да се загуби. Примерно ето в този пример от Финландия – това са две диаграми от два различни съда – Апелативен съд в Хелзинки и Съд по застрахователни производства. Това е диаграма на средната срочност за разрешаване на делата и това са измервания на показателите през 2006 г. и след това през 2010 г., като стълбовете отразяват средната възраст или средния престой на делата в съдебната система. В тези диаграми може да се проследи, ако разгледате лявата графика може да видите, че има доста дела, които са висящи и през 2011 г. обаче, когато вече се е вземало под внимание не само броят на делата, които се гледат, но и категорията, типа на делата, които са се гледали, виждате по какъв начин се разпределя периодът или срочността. Също така е обърнато внимание на делата, които са били залежали. И виждате как се е променило разпределението.

Т.е. важно е да се вземат под внимание тези показатели, които оценяват качеството, но същевременно с това се отразяват и на останалите индикатори в системата.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

По тази диаграма можем да съпоставим висящите дела и разрешените дела. Висящите са отбелязани в синьо, а решените – в червено. Виждате какво е отношението между висящите и решените дела и категориите. Т.е. виждате, че има концентрация на ресурсите върху по-старите дела и поради някаква причина през четвъртата година (това са само типични примерни данни, не са реални) поради някаква причина виждате броя на тази категория дела, който се е увеличил – говоря за червения стълб. Т.е. времевата структура срок на престояване или срок за гледане на делата и структура на разрешените дела. В момента, в който се вземе съответното политическо решение, след това то се прилага и виждате по какъв начин се променя разпределението.

Вече съм почти към края на своята презентация.

В заключение бих искал да обобщя някои от възможните политически решения, които могат да се възприемат.

Когато говорим за оценката на натовареността един от въпросите е за кого трябва да се направи тази оценка – примерно за прокурори, съдии или за разследващи съдии, или пък да се обхванат и други категории персонал и служители, тъй като има типове дела, които представляват по-голямо предизвикателство за другия тип административен персонал, отколкото за съдиите и има възможност да се оптимизира работата и на тези служители. Едно от решенията, които трябва да се вземат е кого ще обслужва това оценяване. Също така изборът на категориите дела, които трябва да се вземат под внимание – да речем дали всички категории дела трябва да се включат и за съдиите, и за останалия административен персонал, или пък да има някакво разпределение. За какво са ви необходими резултатите от тази оценка, по какъв начин ще ги използвате. Ако решите, че резултатите от тази оценка няма да се използват за индивидуалната атестация на съдиите от самото начало е добре да го заявите. По този начин съдиите ще се съгласят по-охотно да ви сътрудничат, няма да бъдат затормозени и оценката ще бъде по-надеждна.

Другият въпрос е по какъв начин количествената оценка да се балансира с качествената. Добре е да се вземат под внимание и да се приложат някакви методи за количествено оценяване, но при оценката на натовареността трябва да се въведат и стимули, и да се намали подходящ баланс със запазването на качеството на работата. Ако въведете стимули за изпълнение на по-високи планове и за

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

по-висока производителност, трябва да се концентрирате и върху качеството. Може би трябва да се направят някакви проучвания за определени съдилища, да се прерайонира съдебната карта, т.е. да се направи възможен балансът с качеството.

По отношение на делата, които се гледат трябва да възприемете някаква стратегия, да си набележите приоритети - примерно дали искате да се ориентирате към делата, които са висящи и просрочени или пък ще се занимаете с новопостъпващите дела и след това ще пренасочите ресурси към делата, които са просрочени и висящи, така, че да се съсредоточите или да изпълните съответния показател за срочност на делата. Трябва да решите към коя крива за срочността на делата ще се придържате. Примерно в Норвегия, след като са възприели определен подход и са решили към коя диаграма искат да се придържат, периодично или текущо съдиите са правили преглед на срочността така, че прилично трябва да дават на хората данни, да им дават статистика и те да правят преглед на постигнатите резултати.

И накрая, трябва да осигури участие на хората, които са засегнати в тази оценка. Самият факт, че имаме тук такова високо присъствие на работната група, е достатъчно показателен. Не говорим просто за хора, които работят всеки в собствената си канцелария, а за хора, които трябва да се придържат към някаква последователност, тъй като това е гаранция за успех.

Много ви благодаря за вниманието до момента.

Мисля, че в момента няма нужда да обобщаваме темите, които разгледахме до сега. Предпочитам да прекъсна тук и да ви благодаря за вниманието. Ако имате някакви коментари или въпроси, или нужда от пояснения – готов съм да се занимавам с тях.

Благодаря ви!

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Много благодаря на г-н Гинзбург за изключително полезната презентация!

Позволявам си да отбележа, че съм изключително удовлетворена от това, че ние сме тръгнали по посочения път, определен като една добра практика, а именно – нашето изследване на тежестта на делата да се базира на времето, което отделят магистратите - съдиите, прокурорите, следователите, за разглеждането и решаването на преписките и делата. Вярно е, че ние сме съвсем в началото на пътя, който ни предстои, но включихме

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

експерти по емпиричен анализ, разработихме вече анкетните инструменти за отделните видове дела, направихме самото разпределяне на групите дела, върху които ще се провежда изследването. Посочили сме пилотни съдилища в които да се тестват анкетните карти, за да можем да получим един адекватен отговор дали чрез тези анкетни карти – така както сме ги разработили, ще получим една действително достоверна картина на броя дела и на необходимото време, за да можем да стартираме и самото изследване.

Една много голяма част от проблемите, които постави г-н Гинзбург в презентацията си и ние сме ги идентифицирали като такива за разрешаване. Остава да поработим и да ги разрешим и на практика да видим как от тук насетне ще продължим.

Още веднъж благодаря! Беше много полезно, много интересно.

Колеги, ако имате някакви въпроси? Макар че се предвижда дискусия след презентацията и на г-н Холм, мисля, че сега е по-лесно да се отговори на някои неща, които са ви направили впечатление или които искате да разясните.

ЕКАТЕРИНА НИКОЛОВА: Председател съм на Районен съд Благоевград, а също и член на работната група към комисията във връзка с изследване на натовареността. Бих искала да попитам във връзка с определянето на тежестта на делата.

Стана ми интересно по формулата, която ни показахте за изчисляване на работната натовареност – как точно се определя тежестта на делата? Дали е само и единствено на база времето и се приема като средна тежест средното време, което е необходимо за обработване на времето или и тези допълнителни обективни критерии, които споменахте, като брой участници в делата, брой страни, обем от доказателства, които се преценяват за всеки отделен случай, те не могат да бъдат прогнозирани. Ако критериите са двата вида – кой определя тази тежест? Тя изначално ли е заложена по някакъв начин от някакъв орган или за всеки случай и конкретно дело има орган или длъжностно лице в съответния съд, което определя тази тежест по обективните критерии, които допълнително посочихте?

СИМОН ГИНЗБУРГ: Благодаря за въпроса!

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Идеята при въвеждането на такава система е не да я прилага един съд, а една и съща система да се използва от всички съдилища, за да може да се получат възможно най-обективни данни и да може да се измери колко работа е извършена от всички.

Относно това – кой ще го прави, ако правилно разбирам в този случай, в България това ще бъде Висшият съдебен съвет, който ще издаде съответния правилник или наредба на база на препоръката на работната група. Поне аз така разбирам. За всяка държава е различно кой ще издаде този нормативен акт, но в общо линии това е органът, който има компетентност в тази област. Доколкото разбирам във вашия случай това е Висшият съдебен съвет.

Времето за разглеждане на едно дело по дефиниция няма отношение към оценката на натовареността. Както споменахме, за да оценим натовареността оценяваме минутите, времето, необходимо за приключване на това дело, но дали се прави за един месец или за много години – това няма как да се включи. Как се прави това, както казах е доста сложно и се използва сложна емпирична методология. Знам, че и тук много работа е свършена. Знам, че за вас ще представляват интерес и някои конкретни аспекти на тази дейност в Норвегия и в Нидерландия.

Говорех за различни възможности за политики. Но, когато правя такова упражнение, има стотици микрорешения или решения от средна значимост, които се отразяват на общия резултат. Проблемът е сложен. В момента, в който имате яснота за целта, която искате да постигнете и за възможностите, то тогава е възможно да успеете.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Господин Гинзбург, искам да доразвия въпроса на колегата Николова.

След като веднъж е определена една прогнозна стойност, прогнозна тежест на конкретно дело, и, ако действителната тежест на това дело не съответства на прогнозната, ефективно ли е да се намери някакъв механизъм, по който впоследствие да се отчете действителната фактическа и правна сложност на това дело? Имате ли такива примери, прилага ли се някакъв подобен метод на изчисление?

СИМОН ГИНЗБУРГ: Както казах в началото - мисля, че е възможно. При някои модели може да се каже, че в някои случаи

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

тежестта на делото зависи от някои параметри, които не са ви известни в началото и ви стават известни едва в края на делото. Така че това е възможно. Това няма да промени прогнозата, но, ако искате може да въведете някои параметри, които ще коригират окончателния резултат. Както споменах такива коригиращи параметри могат да бъдат броят на страните, начина по който се разглежда делото и т.н. Тези категории обаче също трябва да бъдат предварително определени и трябва да бъдат ограничени, като брой. Добре е също така да бъдат възможно най-обективни.

Може винаги да кажете, че, ако например едно дело е било много сложно, например съдия, който да поиска конкретна оценка на това дело и след това някой да го преразглежда – не бих препоръчал да се навлиза в това, защото така по всяко дело ще искате някое друго дело да определя тежестта му. В крайна сметка съдиите трябва да работят по делата, а не по тежестта на делата. Така че не би трябвало по искане на съда това да се преразглежда.

В някои системи имате определена тежест и това е. Но понякога имате прости дела, понякога имате по-сложни дела. Но, ако ги разпределяте на случаен принцип и това е един етап, който вече сте достигнали в България. Ако е на случайно разпределение то и лесните, и трудните дела ще се разпределят случайно и делата с повече и с по-малко страни ще се разпределят на случаен принцип. Може тези параметри няма как да ги отчетете и да решите, че по този начин случайното разпределение ще балансира.

Разбира се това е въпрос на избор на политика. Има и други параметри, но тях ще ги обсъждаме по-късно. Въпрос на избор на политика е.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Колеги, тъй като по програма имаме предвидено време за дискусия върху двете презентации – на г-н Гинзбург и на г-н Холм, заповядайте на почивка за обяд в сградата на Висшия съдебен съвет, след което в 13.30 часа отново ще продължим.

(обедна почивка)

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Колеги, продължаваме нашата следобедна работа с презентацията на г-н Франк Егил Холм от Норвежката съдебна администрация.

Заповядайте, г-н Холм!

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Скъпи домакини, организатори и делегати на тази среща, благодаря ви много, че ме поканихте в България, за да взема участие в тази среща в София, за да поднеса на вашето внимание нашата презентация за това как правим оценка на работната натовареност в норвежките съдилища. Също благодаря на Симоне за хубавата презентация, която изнесе. Ще се опитам да последвам примера му, като дам пример и от нашата работа в Норвегия.

Ще говоря около един час и след това с удоволствие ще отговарям на вашите въпроси и ще присъствам на срещата днес и утре, когато пожелаете – можете да говорите с мен по време на почивките.

Има две основни части презентацията, която ще прочета.

Ще започна с кратко представяне на правната система на съдилищата в Норвегия и Националната съдебна администрация.

Втората част на презентацията ще бъде основна в моето представяне, а именно, касаещо оценяване на работната натовареност. Има два ключови момента, а именно – представяне на системата Lovisa и разпределение на ресурсите, а именно Отдела за разпределение на ресурсите в норвежките съдилища.

Също така аз съм и специалист по политически науки и, като специалист, следя прилагането на модела за разпределение на делата. Ще мога да говоря и за модела за разпределяне на ресурсите. Но, политическите и правните аспекти на всички тези дела не са моя специализация, ако имате някакви въпроси, които касаят специално това – ще проверя с мои колеги след тази среща и се обърна към вас с последваща информация.

Първо няколко общи думи за съдилищата в Норвегия.

Съдилищата са независим в правораздавателната си работа и решенията си. Независимостта на съдилищата е заложена във върховния закон – в конституцията.

Назначаването на съдии е прерогатив на съвета и на краля според конституция. По конституция магистратите, съдиите могат да бъдат освобождавани от длъжности само от съдилищата.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

С много малко ограничение всички съдилища и всички съдии могат да решават по всички видове дела, т.е. има много ниско ниво на специализация. Всеки съдия е подготвен да решава както наказателни дела, така и всички видове граждански дела. Нямаме административни съдилища, а също и нямаме и специализиран съд, който се занимава с търговски дела. Нашата норвежка съдебна система е особена, затова нашата съдебна система има специализирана правораздавателна функция – всички съдилища могат да се занимават с конституционността на законодателствата и нормативните актове.

Какви са нивата на съдилищата в Норвегия?

Най-отгоре в нашата система това е Върховният съд, като най-високо инстанционният съд. Апелативните съдилища са на второ място. Първоинстанционните съдилища – това са районните съдилища.

Имаме и т.нар. комасационни съдилища, които се занимават със специализирани дела. В Норвегия тези комасационни съдилища се занимават със спорове, изобщо дела, касаещи разпределението, обединяването и спорове около земи.

Повечето от съдилищата имат т.нар. помирителни съвети. Те се опитват да решат споровете по различни дела, но това преди същинското дело да се гледа от съда.

Друга особеност на нашите съдилища са т.нар. професионални магистрати. Всички съдилища имат съдии и също така назначени заместник-съдии. Обикновено това са постоянни назначения, но също така се случва да бъдат и временни назначения.

В съдилищата имаме специални съдебни заседатели експерти, които изпълняват правораздавателни функции наравно с професионалните съдии. На второ място съдебните заседатели са така наречените експерти или вещи лица, когато съдиите имат нужда от професионален съвет.

Съдебните служители и длъжностни лица – тази система е основана от началото на 20 век.

Имаме високо оспорвана система, която е изработила през годините своите правила на работа.

Няколко думи за различните нива на правораздавателната система в Норвегия.

Повечето дела започват на първа инстанция в районните съдилища. Ние имаме 66 районни съдилища. Всеки съд има своя

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

местна администрация. Географски Норвегия е разделена на 65 съдебни района, Осло – нашата столица, има две такива съдилища.

Размерът на съдилищата варира, като служителите между тях са между 5 и 200 служители, но повечето съдилища имат много по-малко от 10 съдии и това отразява географско-административните особености на Норвегия. Освен няколкото големи града в Норвегия другите градове имат малко население, поради което по-голямата администрация подкрепя работата на градовете с повече население, за да се осигури достъп на всички до равни права пред съдебната система.

На следващо ниво са апелативните съдилища. В Норвегия те са според 6 географски юрисдикции. Начело на такъв съд е председателят, главният съдия или повече старши апелативни съдии. Гледат се както граждански, така и наказателни дела, но никое дело не започва в апелативния съд.

За да може да се гледа от апелативен състав обикновено делото се гледа първо от една комисия за предварителен подбор в състав от трима апелативни съдии. Жалбата за образуване на апелативно дело може да не бъде допусната, ако съдебната комисия единодушно реши, че няма да има успешен край съдебното обжалване. Обжалването по дела с поставена присъда „лишаване от свобода за повече от 6 години“ задължително трябва да бъде допуснато до гледане.

На следващо място е Върховният съд в Норвегия. Основната му функция е да установи единство, яснота и развитие на закона. В него се допускат устни производства, но без пряко представяне на доказателства.

Сега ще направя представяне на съдебната администрация на съдилищата в Норвегия.

Всеки съд има своя собствена администрация, за да обработва местната административна работа за гледането на делата и в икономически аспект.

Имаме Надзорен комитет на магистратите, който координира дейността и функциите в норвежките съдилища. Създаден е в 2002-2003 г. за делегиране на функциите и задачите в съдебната система.

Ние носим отговорност за много неща. Ние отговаряме за ефективната оперативност на съдилищата, а също така за информационните и компютърни технологии, за системите за

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

обработка на преписките, стопанисване и поддръжка на съдебните сгради, бюджети, административни системи, укрепване на компетенциите. Също така имаме и важна функция, като изпълняваме функциите на секретариат на Съвета за назначения в съдебната система и секретариат на Надзорния комитет на магистратите, а също така работим и за извънредната натовареност на съдиите. Ние предоставяме на национално ниво експертен съвет, статистика и управление на предизвикателствата в системата на правораздаването. Също така, както казах, отговаряме за стопанисване и поддръжка на съдебните сгради и увеличаване на човешкия ресурс.

Каква е причината за създаване на нашата администрация - да бъде едно независимо звено. Води се от магистрати юристи и членове, назначени от Народното събрание и целта е, за да бъдем независими от правителството.

Създаването на Норвежката съдебна администрация не идва като резултат от някакъв негативен случай или негативна практика. намерението за създаването му е всъщност да има по-голяма независимост на правораздавателната съдебна система на Норвегия.

Няколко думи ще кажа и за последните две точки от този слайд. Както споменах – ние сме секретариат на Съвета за назначения в съдебната система, който съвет бе създаден през 2002 г. Това е съвет, който трябва да гледа дела за съдиите, за които има подозрения, че имат злоупотреба с професионална власт. Оплаквания в този съвет идват от свидетели, прокурори, юристи и т.н. Към 2011 г. са постъпили не малко жалби в съвета с обвинения за злоупотреба и непрофесионални практики.

Нашият съвет може да излезе с критика, порицание или друг вид санкция към нарушилите правилата магистрати.

Също така имаме роля и що се отнася назначението на съдии. Както казах нашите съдии се назначават от председателя на съвета, но подготвителната работа по назначаването се прави от специален комитет към съвета. Подготвя се предложение за назначаване. Към 2011 г. са назначени 8 върховни съдии и 25 обикновени.

Що се отнася до възрастта – средната възраст е 45 години, и 53 години – за върховни съдилища.

Що се отнася до реда за назначаване – минава се през стандартните процедури. Всеки от кандидат-съдиите трябва да има

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

добро досие. Обикновено 10 години професионален опит на подобна позиция. В този смисъл трябва да демонстрират това, че имат достатъчно практика и това, че могат да работят достатъчно ефективно и качествено.

Ние смятаме, че принципът за независимост на съдиите в тяхната работа също така се допринася от възможността да се критикува или да се прави оценка на работата и поведението на този съдия и това създава допълнително доверие на обществеността към съдебната система. Също така и мярка за повишаване доверието в съдилищата. Ние смятаме, че мярката дава отлични резултати, защото обществото смята, че нашите съдилища функционират добре, а също и всички предложения на обществеността се взимат предвид. Ефективността се е повишила с около 65%. Доверието се е повишило с 65% от началото на 2000 г. нивото е било 60%, към 2012 г. – над 80%. В сравнение с правителството и полицията обществото в голяма степен вярва доста повече на съдилищата и съдебните институции.

Сега, основната тема на тази презентация и може би по-свързана с работата, която дискутираме днес - как норвежката съдебна система се оценява работната натовареност на съдиите, как се определят критерии за това какво е необходимо в сектора като цяло.

На първо място трябва да говорим за системата Lovisa. Lovisa е системата за управление разглеждането на съдебни дела в норвежките съдилища. Тази система е разработвана в продължение на няколко години и, когато се приема законодателството Lovisa трябва да бъде променяна по съответен начин. Ние смятаме, че Lovisa е доста успешна иновация, защото е получавала и награди за това поради така наречената функция адаптивно управление на делата. Добре може да се работи с нея от чиновниците и от самите съдии. Що се отнася до стъпките на изпълненост и разглеждане на всички дела – с нея се подобрява спазването на сроковете за разглеждане на делата, а също така тя записва и кога може да се очаква едно дело да бъде завършено. Индиректно тя осигурява на чиновниците, на секретарите и на съдиите разписани правила за това как трябва да се гледат, в какви стъпки, последователност и срокове тези дела. Също така се е доказала като един много надежден и ефективен инструмент, с който служителите от съдебната система могат да работят.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Lovisa е една много малка част от системата. Тя има комуникация с други компютърни системи на други институции и ще се развива в тази посока и в бъдеще. Различна информация от публични администрации и агенции ще бъде форматирана по съответен начин, за да си взаимодейства с Lovisa и разбира се винаги, когато се прави пренос на електронни данни трябва да се взима предвид поверителността на личната информация, която циркулира из системите, но в същото време тя да остане достатъчно достъпна.

Lovisa в най-общия смисъл е система за управление на делата, която обслужва чиновниците и съдиите в нашата съдебна система. Но, също така тя е функционална що се отнася до генерирането на статистика и доклади. Посредством Lovisa е напълно възможно да се получи информация, която касае броя на входящи и решени дела според типа на делото. Също така може да се извлече информация за настоящия и висящи дела. И, може би най-важната ѝ характеристика – тя дава информация за това какво е средно времето за придвижване и решаване на делата. Но не е само това. Има много информация, много необработена информация, която е записана в Lovisa, която винаги е хубаво да е налична, но достъпът до нея не е толкова свободен за служителите си с нея, колкото другата част.

Какво произвежда Lovisa? Годишната статистика за брой дела – може би най-важната статистика. Но също така има статистика за изслушвания, разработка на политики, оценки и изследователска дейност. И почти ежедневно ни се обаждат по някой журналист, който иска информация за типа на споровете, които се гледат и разбира се оттам ни се обаждат, за да ни попитат какъв е броят на тези дела. Тя е инструмент, който ни помага да генерираме статистика, знания и анализ съобразно районната система на съдебната власт.

Видът статистически данни, които обикновено генерираме това са информации от районните първоинстанционни съдилища. Основната натовареност с дела касае именно тези съдилища. По видове дела - за криминални наказателни дела, прогнозата е, че през 2013 г. ще са преминали 50 000 дела през тези съдилища, но също така и дела, в които прокурор ще се е съгласил с решението на съдията без да стига до втора инстанция, та 50 000 ще са такива. Повечето наказателни дела отиват нататък и стават сложни наказателни дела. Третата основна група са граждански дела, а именно – спорове между физически лица, юридически лица или пък

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

институция и някакво физическо или юридическо лице, като през всяка година броят на тези дела варира около 15 000.

Основните и може би най-важният абсолютен индикатор в норвежките съдилища е времето, необходимо за обработка на делата и тези критерии са установени в началото на 1990 г., ако не се лъжа в 1991 г. в правителствената Бяла книга на Норвегия. Обикновено се смята, че гражданските дела средно трябва да бъдат решени за 1 месец, наказателните дела трябва да се решат в 3 месеца, сложните наказателни дела – 6 месеца, и, тези принципи трябва да се спазват. Повечето дела успяват да се вместят в тези целеви срокове, но някои от тях не успяват. Например гражданските дела 12 от 66-те съдилища са извън установените срокове, в които трябва да са решили своите дела и за съжаление броят на тези съдилища се увеличава.

Времето се изчислява според дните, през които е престояло делото в съда след завеждането му, като за краен срок се смята денят, в който е постановено решение. Този срок, разделен на 30 дни получаваме всъщност времето, в което е решено делото, като единицата е месец. Сега, преди въвеждането на други срокове, вероятно ще променим и целите, според които 75% от всички дела според типа трябва да бъдат решени в определен срок.

Същите принципи действат и във второинстанционните съдилища – апелативните съдилища. Има около 2000 граждански дела, които се обжалват и минават през апелативните съдилища. Наказателните следват друга процедура, но пак са приблизително същата бройка – около 2000 на година.

В тази втора инстанция времето за разглеждане на дела за повечето от видовете дела трябва да е около 6 месеца. Както виждаме тук обаче при някои този период е надхвърлен, при други пък е съкратен. Имаме проблеми с един специфичен апелативен съд, който има проблем с това да спазва сроковете за разглеждане на граждански дела.

Минаваме към ключовия момент на тази презентация и нещо, което вие може би може да ползвате в бъдещата си работа за оценка на времето – изследване на времето и разпределение на ресурсите. Надяваме се, че този модел ще бъде една много полезна тема за дискусия през следващите дни.

Нашата национална администрация прави преценка за това какъв административен състав и съдии са необходими във всеки районен или апелативен съд. Прави се разглеждане на модела,

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

когато се променя и съставът. Например, когато се прави бюджетът на съдебната институция този модел за разпределение на ресурсите се базира на преглед и рецензия от външна консултантска фирма – Веритас, като този преглед и рецензия е правен през периода 2005-2006 г., а окончателният доклад – през 2007 година.

Бяха събрани много данни посредством наблюдения, а също така и посредством механизма за самооценка. Разработен е въз основа на данни от проведени изследвания, регистрирани и въведени са над 30 000 формуляра. Всеки вид дела отразява броя часове административна обработка. Прави се значителна характеристика на всяко дело за това например какви вещи лица са необходими, дали има нужда от превод, а също така се взима предвид и времето, което съдебните чиновници и съдиите използват, за да разглеждат делото. Освен това се приписва тежест на всяко от делата според свидетелите и броя на вещите лица, като съответно докладът и изследването е направено към 2006 година. Обикновено използваме средните стойности от последните 3 години, които се подават от съда.

Проучванията по периоди от 2006 г. насам показват следното: 60% от общата работа в съдилищата е пряко свързана с делата, 40% има относимост към административната работа и други дейности - общата административна работа, наставничество на по-младия персонал, командировки, срещи и различни видове отпуски и болнични.

Работата, относима към делата, може да се раздели на други подкатегории. От тези 62%, 19% са прекарани в съдебната зала, 25% е подготовка и писане на съдебните решения, и други дела, които са 18% - пробационни, дела по несъстоятелност и т.н. различни типове други производства съпътстващи.

Отделът за разпределение на ресурсите се състои от следните компоненти: брой на делата по категории плюс характеристики за всеки вид дела, анализ на всяко дело, според който се определят характеристиките за приписване на относително тегло или тежест и съобразно факторите, които се анализират по този модел данните се въвеждат в системата. Така или иначе основните показатели, по които се определят делата са броят на свидетелите по половин час на всеки допълнителен свидетел, експертите или вещите лица, като се приписва повече време и по-голямо тегло, и дали е необходим превод по делото, като за това се приписват още 5 часа за преводаческата работа. Това е общото положение. Разбира се има

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

разлики между някои от категориите дела. Към това се добавя административната работа, както и другите видове дела и общата административна работа, и всъщност получаваме общото време, необходимо за разглеждане на всяко дело в съответния съд.

Средно на гражданските дела се приписват 32 часа, като по 4 часа се приписва на делата, гледани от едночленен състав и съставните дела, т.е. които са многокомпонентни – на тях се приписват по 16 часа.

Съответно моделът се разпределя на два типа категории – за районните и за въззивните съдилища. Изчислява се или прогнозира броят на съдиите и съдебните заседатели, необходими за гледането на всички дела годишно. Ако са необходими повече съдии в даден съд, той кандидатства пред Норвежката съдебна администрация, и тя решава дали има необходимост от назначаване на допълнителен съдебен състав или допълнително съдии или не. Съответно обявяват се свободни длъжности и съдиите могат да кандидатстват за тях. Съответно Норвежката съдебна администрация е отговорна за назначаването на кандидатите за тези постове. След което кралският съвет назначава одобрените съдии в съответния районен или апелативен съд.

Практически пример за прилагането на модела. Ако даден районен съд примерно подаде искане за допълнително съдии или служители се оценява производителността на този съд през последните години – какви категории дела са гледани и съответно теглото, приписано на всяко от тези дела, като предлага бройка съдии или административен персонал, който е необходим. Районен съд в Северен Хордланд, както виждате на слайда, през 2011 г. моделът подсказва, че трябва да има 25 служители, като всъщност са разполагали с 21 души – 9 съдии и 12 служители. През последните две години виждате, че теоретично необходимият състав е нараснал до 27-28.8 души, като през 2013 г. са назначени нови лица – 1 съдия и 1 допълнителен служител, т.е. в този съд все още има недостатъчен брой служители според модела, който прилагаме. Съответно има дебат, който е в ход по отношение на разпределението и назначаването на служители, като преценката се прави в договаряне между Националната съдебна администрация и всеки съд.

Не използваме модела автоматично и не се приемат еднозначно предложенията на разчетите, които се прилагат в модела.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

В заключение. Има някои коментари, които се правят по отношение на модела, както положителни, така и отрицателни. Повечето участници в процеса смятат, че проучванията по периоди от 2006-2007 г. са доста добри и качествени и, че моделът показва, че, ако има недостатъчност на съдии това също е реалистична оценка, която моделът прави. Т.е. моделът предоставя добра обективна база за дискусии за работата на съдилищата. Разбира се моделът е опростено представяне на реалността, така че има и други аспекти, които трябва да се вземат под внимание. Например има 66 окръжни съдилища и има местна специфика на съдебните райони. Също различно време за пътуване, съответно различен брой старши и младши служители, което е свързано с различна потребност по отношение на наставничеството на новоназначените лица. Въведе се и голяма промяна след приемането на нов закон през 2008 година.

Едно от мненията е, че работата се усложнява все повече и повече така, че моделът трябва да се ревизира и редовно да се актуализира.

Това е всичко, което исках да ви представя. С удоволствие ще приема вашите въпроси. Ще бъда тук днес и утре и в сряда сутринта заминавам за Норвегия. Това (на слайда) е моят имейл. Ако имате някакви въпроси – можете да ги изпратите директно до мен или пък, ако не мога да им отговоря лично ще поискам експертен съвет.

Благодаря ви!

ГЕРГАНА МУТАФОВА: Казвам се Гергана Мутафова и съм прокурор в първоинстанционна прокуратура. Тъй като за първи път се запознавам с норвежката съдебна система имам три съвсем кратки уточняващи въпроси, за да мога да си попълня картината на представата, която днес ни изложиха за Вашата система.

Първият ми въпрос е какъв броят на съдиите и прокурорите в Норвегия?

Вторият ми въпрос е какво разстояние на гражданите от населените места, където живеят до първоинстанционния им съд и прокуратура приемате за достъп до правосъдие, тъй като говорихме за това, че имате 66 съдебни първоинстанционни района.

Третият ми въпрос: при наказателните дела с едноличен съдия и комплицираните сложни наказателни дела имате ли по закон различни процедури, по които тези дела се разглеждат в първоинстанционните и във второинстанционните съдилища.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Бихте ли повторили втория си въпрос?

ГЕРГАНА МУТАФОВА: Какво приемате вие за достъп до правосъдие във вашата съдебна система и какво е разстоянието между гражданите и първоинстанционния съд, до който те имат достъп. Имам предвид как са структурирани съдебните райони и дали е приемана такава норма.

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: На втория въпрос – за достъпа до правосъдие и разстоянието. Тъй като имаме 66 районни съдилища, които обикновено са от една или няколко общини в зависимост от географските особености, разстоянията варират. Ако разгледате картата на Норвегия основната част от населението живее в югоизточната част на страната и нормалното разстояние между гражданина и съда би било минути, докато в северната част би било няколко часа. По отношение на второинстанционните съдилища 6 апелативни съда. По същия начин са разпределени – югоизточната част на страната времето за пътуване би било максимално 2-3 часа, докато в северната част би било понякога 8-10-12 часа път. Разбира се тежат дебати за това да се направят правни бюра, правни служби във всяка община така, че да се справят с много простите административни дела. Все още не е взето окончателно решение, но това може да бъде една от възможностите.

По отношение на първия въпрос – брой на съдии и прокурори, не разполагам с точни данни в момента, но мога да проверя и да ви ги дам малко по-късно, ако това ви устройва.

По отношение на наказателните производства – те се гледат по различни процесуални правила. По-простите дела – примерно, ако лицето е дало съгласие или е съгласно с обвиненията и се приема за виновно, това дело може да бъде гледано от едночленен състав в рамките на един месец. По-сериозните, по-тежките дела се гледат от състав от съдия и съдебни заседатели и максималният срок е 3 месеца за първата инстанция и, ако делото постъпи във втора инстанция има две процесуални възможности в зависимост от тежестта на престъплението. Но и там времето за гледане на делото е доста съкратено, доста кратко.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Госпожо Мутафова ме изпревари. Искан да благодаря на г-н Холм за изключително конкретната пълна и подробна презентация.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Аз също имам въпрос. Казахте, че в зависимост от броя на делата конкретните съдилища правят искане до Норвежката съдебна администрация за попълване на съответния съд при необходимост с допълнителни бройки. От къде се вземат тези допълнителни магистрати, които се назначават? Преместват се от друго, по-малко натоварено съдилище или имате група млади магистрати, които биха могли да бъдат изпратени там, където е необходимо?

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Когато се назначава съдия в определен окръжен или апелативен съд, няма решение да се прехвърлят, да се преместват съдии от един съд в друг. Ако назначаваме нов съдия има процедура, за която говорих – чрез съвета по назначаване. Има кандидати с юридическо образование от всички региони на страната, които могат да кандидатстват, трябва обаче да декларират, че имат подходящ опит и, че могат добре да работят и са надеждни – тогава евентуално ще бъдат назначени като съдии в норвежките съдилища.

Проведохме някои проекти за преразпределение в съдебната система, съответно някои от по-възрастните съдии бяха преместени от първоначалните си постове и имаше една централизирана група, която можеше да бъде командирована, изпратена, за да решава спешни проблеми. Т.е. тези пенсионирани съдии се присъединиха към такава централизирана група и на тази група се приписаха временни правомощия и функции така, че тя спешно да бъде командирована в различни райони на страната при дефицит на служители.

ДАНЧО ДАНОВ: Казвам се Данчо Данов, прокурор съм от Военно-апелативна прокуратура, имам един въпрос.

От изнесеното в презентацията не разбрах едни и същи ли са критериите за определяне на натовареността на съдиите, на прокурорите и на следователите. Въпроса задавам с оглед на спецификата на нашите съдоустройствени правила, защото по изнесените статистически данни повече се говори за съдията и за съда.

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Тази система се използва само за моделиране на времето, което се отделя от страна на съдиите и съдебните служители, не на прокурорите и останалите следствени длъжности. Т.е. моделът се базира на съдиите и на съдебните

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

служители. Времето на прокурорите, на адвокатите и т.н. не е залегнало в показателите на системата.

ЕКАТИРЕНА НИКОЛОВА: Бихте ли ни казали от колко време действа този модел? И, считате ли, че е постигната съразмерна натовареност между тези 66 районни съдилища и съответно 6-те апелативни съдилища, с прилагането на този модел? Съразмерно в смисъл – горе-долу съразмерно като количество постъпление на дела и като категория и тежест. Т.е. как отчитате към момента ефективността на този модел, който много подробно ни представихте?

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Моделът същност беше представен през 2007 г. в Националната съдебна администрация. Имаме 5-6 години, защото непосредствено след това започнахме да го прилагаме. Разбира се въведоха се закони и процесуални изменения след това така, че моделът беше ревизиран. Т.е. в един определен момент трябваше да го актуализираме поетапно.

По отношение на разликата между първоинстанционните и второинстанционните съдии – моделът се прилага в два модела. Единият подвариант е за първоинстанционните, вторият подвариант е за второинстанционните съдии – така, че да се отчете разликата в натовареността между двете нива по отношение, както на броя на делата, времето, което е необходимо за гледане на всяко едно дело. Така че няма пряка съпоставимост между първоинстанционните и второинстанционните съдилища. Трябва да се направи разлика.

ЕКАТЕРИНВА НИКОЛОВА: Съразмерна натовареност между съдилищата от едно и също ниво? Т.е. между съдилищата, които са на райононо ниво – казахте 66, и съответно тези, които са 6-те помежду им на окръжно. Т.е. не между районно и окръжно, а на нива. Между съдилищата на едно и също ниво – това имах предвид.

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Има възможност да се залагат показатели и фактори за различаване между 66-те съдилища на първа инстанция и 6-те апелативни съдилища. Това се прави до известна степен, като се вземат под внимание географските особености и също така спецификата на всички дела. Примерно Осло или пък някой отдалечен съд, който е в пограничните райони на

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

страната. Т.е. има фактори, които се залагат в модела така, че да се отчетат разликите и това се използва в крайното изчисление.

ЛЮБЕН ХАДЖИИВАНОВ: Как гарантирате надеждността на статистиката, която използвате в Ловиса? Второ, казахте, че се използва статистиката при обединяване на първоинстанционни структури. По какви критерии извършвате тези обединения, ако е имало такива в последните години?

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Може ли да повторите втория въпрос?

ЛЮБЕН ХАДЖИИВАНОВ: От какви статистически критерии се ръководите при определянето на първоинстанционните структури?

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: По отношение надеждността на системата разбира се има потенциална възможности за саботиране на системата за управление на делата Ловиса. Системата предоставя насоки за това как се въвеждат метаданните, които се използват в създаването за производство на статистиката, но ние вярваме в системата и също в изграждането и възпитаването на компетенции, които предоставяме на съдиите по време на обученията така, че те да могат да въвеждат метаданните по подходящ начин. Метаданните са съпоставими в различните окръжни съдилища – така са замислени. Проведохме някои проучвания, разследвания, и до този момент не сме се натъкнали на никакви съществени проблеми. Разбира се винаги от един съд биха твърдели, че другият съд злоупотребява с въвеждането на някакви данни така, че да се възползва от ресурсите в модела, но не сме се натъквали на такива случаи.

По отношение на сливането на първоинстанционни съдилища или структурни реформи – те бяха проведени преди 100-процентовото въвеждане на модела така, че той не се базира до такава степен на тези структурни реформи. Но в крайна сметка става дума за обединяване на няколко общини или няколко окръжни съдилища. Винаги основният аргумент е разстоянието, т.е. достъпът до съда и ефективността на обществените институции – това са критериите, които се залагат при провеждане на структурни реформи.

Предвижда се нова реформа. Сега имаме 66 първоинстанционни съдилища, но се предвижда друга дискусия по отношение на това доколко разстоянието и ефективността се балансират. Така че може да възникнат някакви промени, но едва ли картината радикално ще се промени.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Групите дела – на какъв принцип са създадени, върху които реферирате съответните претеглени времеви тежести?

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Когато беше разработен моделът и се приведе в действие консултантската фирма Веритас с експертна група от съдебната система картира използваното време и измерителите за време в зависимост от типовете дела или чрез хронометър измерване на всеки етап от делото, или пък чрез прогнозни стойности за време според естеството на делото. Моделът трябва да бъде опростен така, че не можем да го разделим на всички типове дела, които съществуват. Така че има няколко големи групи, те са три основни групи и аз ги бях посочил в статистическите данни. За първоинстанционните съдилища – наказателни дела, които се гледат от едночленен състав, след това сложни наказателни дела и граждански дела. Това са трите основни типа дела, които представляват базата на модела. И също така 18% - това е голяма група от други различни видове дела, като и на тях се приписва срок от време за гледането им в съда. Но в ежедневната си работа всъщност отдаваме приоритет на тези три основни групи, които се гледат в различните типове съдилища.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Казахте, че нямате специализация и в Норвегия всеки съдия гледа всички видове дела. Доколкото при нас е точно обратното – има въведена специализация и малко на брой са съдилищата, в които съдията гледа всякакви видове дела, ние поради тази причина, за да не направим модела неизползваем специално за съдиите направихме сравнително повече подгрупи в наказателните, в гражданските и в административните дела – средно по около 20 групи в тези три категории дела, плюс-минус. Но за това ще говорим утре подробно.

МАРИЯ КУЗМАНОВА: Господин Холм, казахте, че този модел има своите положителни и отрицателни страни. Бихте ли пояснили кои са неговите положителни и кои са неговите отрицателни страни в атмосферата на съпоставимост едни към други?

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: От създаването на Ловиса ние имаме възможност да изведем много повече от трите основни групи, които показвам в статистиката. Системата ни дава възможност да управляваме повече подгрупи от изброените тук. Това е за целите на регистрацията най-вече.

Що се отнася до въпроса за позитивите и негативите на модела – не бих ги нарекъл позитивни и негативни ефекти или резултати от модела, но по-скоро мнение. Това, за което говорех е, че моделът ни даде възможност да имаме обективна база за гледане на делата от Националната съдебна администрация и еднообразно гледане на делата от всеки един съд. Освен това, когато обсъждаме бюджетите на съдилищата посредством модела можем да посочим дали има достатъчно или недостатъчно брой на човешкия ресурс в съдилищата. Обикновено няма достатъчно такъв ресурс и можем да обосновем нашата позиция пред правителството и да определим съответните ресурси, необходими за наемането на още човешки ресурс в съдилищата за следващи периоди.

Също така позитиви на модела – не, но ефект и мнение – най-вече постигането на опростяването на ситуацията. Моделът не взима или по-скоро не трябва да взима всеки отделен аспект на делата във всеки отделен районен съд. В Норвегия имаме възможност също така да променяме модела, ако има промени дори минимални в законодателствата, а също и, ако се увеличава като цяло сложността на делата да речем 2014 г. спрямо 2013 г. Така че за сравняване обаче на тези позитивни и негативни ефекти не мога да говоря днес.

ИГНАТ КОЛЧЕВ: Господин Холм, казвам се Игнат Колчев и имам два въпроса. Но, за да ви помоля да отговорите, моля да върнете слайда с ресурсите на първоинстанционния съд в Северен Хорланд.

За да не бъдете разбран неправилно поне от презентацията останахме с впечатление, че вие посредством презентирания от Вас модел, изследвате така да кажем дефицита от ресурс и, където има дефицит от ресурс след извършване на определен анализ запълвате този дефицит. Същевременно от отговорите на въпросите останахме с убеждение, че там, където има свръх ресурс вие не го регулирате по никакъв начин, в смисъл не премествате съдии, не извършвате съкращения. Това означава ли, че моделът, който презентирахте, е

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

насочен в посока да даде отговор на въпроса къде има дефицит и какво трябва да направите с него?

Задавам въпроса в контекста на изложението Ви и споменатото от Вас, че в определени трудно достъпни райони, където очевидно се изпитват свързани с отдалечени разстояния от съдилищата до населението, очевидно вие не държите сметка да изравнявате необходимия ресурс с тези съдилища, в които транспортната инфраструктура и комуникациите са по-добре развити.

Можем ли да приемем, че в така изложения контекст на мисли Вие допускате, че в тези по-отдалечени райони е нормално да се работи с по-увеличен ресурс, отколкото в тези съдилища, които са в по-добра транспортна и комуникационна инфраструктура, където има концентрация на населението?

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Моделът е инструктивен, препоръчителен модел, вместо като един еднообразен задължителен модел в цялата система. Ние го използваме като референтна инструкция в насока дискусиите между съдилищата и в насока обсъждане бюджета между нашите институции и правителството.

Моделът показва, че повечето районни съдилища не разполагат с достатъчно човешки ресурси и администрация. Така че този „проблем“ с отнемане на ресурси от съдилища, в които има доста персонал, обикновено е рядко срещан проблем.

Обикновено случаите, в които се вижда, че моделът ни казва, че има твърде много персонал, това са най-малките съдилища в пограничните райони на Норвегия, защото обикновено има минимум административен персонал и съдии, който трябва да се покрива, въпреки че не отговаря на броя дела, който съответният съд може да има. Трябва да има минимум 2-3 съдии и около 10 души административен персонал.

Колкото до пренасочването на капацитет, най-добрият инструмент, който имаме в случая, е временното назначение на съдии и също временното назначение на заместник-съдии. Ако има бързо нарастване на броя на дела в някакъв съд, ние имаме възможност в много кратки срокове да преназначим за определен срок от време съдия или заместник-съдия от един в друг съд.

ВЛАДИМИР ВЪЛКОВ: Благодаря за прекрасното представяне на системата в Норвегия. Имам два въпроса.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Първият въпрос – когато оценявате необходимото време разграничавате ли образно да ги наречем дейностите по правораздаване или тези същински дейности, които трябва да осъществява непосредствено съдията от всички дейности, подпомагащи този процес?

Вторият ми въпрос. Чух от съдия, практикуващ в Норвегия, че съдиите са непосредствено ангажирани в процедура по медиация и резултатът от този им ангажимент непосредствено влияе върху броя дела, които се налага да разглеждат по същество. Моля за коментар по този въпрос.

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: По първия въпрос. Оценка на времето и разглеждане на дела - обикновено най-вече се свързва със съответните разглеждане на дела в заседание и за списването на присъди, както на съдиите, така и на чиновниците, заети в случая. Така че използването на време в други роли не се изчислява, не се предвижда в системата. Последващото правоприлагане също не е предвидено в смисъла на време да бъде част от този модел.

Що се отнася до това, което Ви е казвал съдията от Норвегия – бил е прав. През 2008 г. получихме сигнал, че един съдия в Норвегия се е опитал посредством инструмента за медиаторство да насочи повече дела в съдебната си зала, което да окаже ефект после върху цялостната му работа. Анализът продължава и до днес. Вероятно именно във връзка с този случай е било мнението на Вашия колега от Норвегия. От 2008 г. се повишиха очакванията към съдиите за това, че трябва да полагат повече усилия за медиаторство преди същинското гледане на дела. Също така, ако сте гледали като медиатор-съдия някакво дело между дадени страни очакването, че тези дела ще влязат впоследствие във вашата зала е правилно.

АЛЕКСАНДЪР МАНОЛОВ: Казвам се Александър Манолов, председател съм на неправителствена организация „Юристи срещу корупцията“.

Като представител на гражданското общество нас ни интересува следното, господин Холм. Участва ли прокуратурата и следствието – ако имате такава институция, в съдебната власт? Ако участва – по какъв начин е регламентирано това нещо, с конституцията на Норвегия или с някакъв специален закон? Ако не – по какъв начин е регламентирана дейността на тези две институции?

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Второ. Вие говорихте за надзорен съвет – може би това е съвет с функции, каквито има нашият Висш съдебен съвет. И в тази насока в този съвет участват ли представители на прокуратурата, на следствието и на адвокатурата? В нашия Висш съдебен съвет има такива представители. И как е регламентирано, накратко, тази дейност, ако има такива участници?

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Съдебната система и прокуратурата са под шапката на Министерството на правосъдието в Норвегия, но на практика институциите, които касаят прокуратурата и тези, работещи в сферата на съдилищата, са различни части на съдебната система. Полицията и прокуратурата провеждат разследването и дават своите заключения в съдебна зала, а пък съдилищата гледат делата.

Колкото до надзорния съвет – този съвет има шест члена – двама представители на обществеността, двама съдии, един от комасационния съд и един юрист, един адвокат. Това са шестимата члена на съвета. Националната съдебна администрация е секретариатът на този комитет. Както казах и по-рано при него се получават от различни страни жалби и към 2011 г. са подадени 167 такива жалби пред този комитет със съответните последващи санкции, а именно – порицание или предупреждение. Но това касае поведението на съдиите, а не техните решения

АЛЕКСАНДЪР МАНОЛОВ: Каква е целесъобразността на това законодателно решение в този надзорен съвет да не участва представител на прокуратурата?

ОТ ЗАЛАТА ГЛАСОВЕ: Тя не е част от съдебната система.

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Не съм сигурен каква точно е причината, не знам. Но може би е това, че най-важните аспекти на съдебната система са именно тези шестима. За двама знам със сигурност, че се номинират и избират от обществеността. Не знам точно, но предполагам, че една от причините е била да не е твърде многоброен съставът на този комитет, за да няма твърде много интереси, представени в него.

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: Пречупено през призмата на механизма за отчитане на натовареността как се отчита дейността на

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

административните ръководители, тъй като освен с правораздавателна дейност те се занимават и с достатъчно административна такава?

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Административната работа беше много значим фактор, когато се прави анализът през 2005-2006 година. Административната част е доста застъпена в модела, както по отношение на времето, необходимо за управление, разглеждане и решаване на всеки отделен случай, но също така и по всички административни аспекти, които са специфични за района. Измерванията и прогнозните оценки на времето, необходимо за разглеждане на делото са обхванали и работата на административните служители.

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: Може би не разбрахте точно въпроса. Ставаше въпрос за административните ръководители, т.е. ръководителите на съдилищата, на прокуратурите. Или при вас може би са главни съдии.

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Имате предвид този, който председателства административните функции в един съд.

В големите съдилища обикновено се гледат дела с по-голяма сложност и това моделът го отразява. Но няма един определен фактор, според който се назначава административен ръководител на съда или не.

ЕДУАРД УУДКРАФТ: Аз съм съдия в Англия. Много ми е интересна вашата презентация и това как решавате проблемите в Норвегия. Както очаквате – в Англия всичко при нас е много по-различно от това, което Вие описахте. Но искам да кажа две неща.

Едното касае ресурсите. В Англия наистина това е политически въпрос. Ако правителството реши, че един вид дело е важно, то ще се похарчат повече пари за него.

Второто, което искам да кажа. За да се установи колко работа върши един съдия ние залагаме цели и очакваме тези цели да бъдат покрити. Например, ако всички съдии в даден район трябва да покрият 50 000 дела, ние очакваме това да се случи и се допитваме обратно до тях за това каква смятат, че трябва да е натовареността им и слагаме критерии от всеки вид колко дела да гледа един съдия.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Но средно това е около 6 на ден. И така общо взето, като залагаме цели и като се допитваме обратно до съдиите за тяхната натовареност определяме каква точно да е тя. Не знам дали е подобно в Норвегия, но, ако можете – дайте информация.

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: За важните за обществото и политиката дела при вас се отделят повече средства, но в норвежката система не е така. При нас ресурсите се определят от това какъв е типът дело и колко висящи такива дела има. Това разбира се става във формат на една по-обща дискусия за определяне на бюджета. Но ние не сме в позиция, в която политиците могат да дойдат и да решат, че едно дело в зависимост от обществената му значимост трябва да получи повече пари или не.

Що се отнася до другия Ви коментар за това какъв е общият подход за този модел – моделът, който сме избрали ние и изчисленията, които сме правили през периода 2005-2006 г. мисля, че е малко по-различен от този, който Вие описахте. Ние решихме да приложим модел, който да отразява броя на делата и измереното време, необходимо за гледане и решаване на всяко дело и съобразно това се оценяват нуждите от ресурси и ресурсите, които се заделят за всяко от съдилищата в Норвегия. Това е нашият модел и вероятно този модел ще остане в сила и приложим и за поне известен брой години в бъдещето.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Може ли да ни кажете как е организирано кариерното израстване на колегите в Норвегия и може би до известна степен да доразвиете въпроса на г-н Уудкрафт. Има ли разумна норма на натовареност в Норвегия, защото говорите винаги за покриване на дефицитите в конкретен съд – как се определя този дефицит? На базата на средни стойности или на една разумна норма на натовареност?

Третият ми въпрос е във връзка с това – има ли някакъв вид случайно разпределение на делата?

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Какво имате предвид под професионално израстване, кариерно израстване?

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Приложимо ли е конкурсното начало за израстване на магистратите в по-горна инстанция или изобщо за заемане на някаква административна длъжност - в този смисъл кариерно израстване.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Първият Ви въпрос – за кариерно израстване – това не е моята експертна сфера и затова не мога да съм напълно изчерпателен в отговора си, но все пак.

При назначаване на съдии в районните съдилища има един процес по назначаване, който е конкурентен колкото и във всички останали сфери на администрацията. Кандидатът трябва да има препоръки, минава през интервю, а също така трябва да може да докаже и в писмен вид обикновено поне 10 години професионален опит на една или друга длъжност. Този принцип се следва и в по-високите нива на йерархията на съдебната система. Трябва да призная, че не съм съвсем сигурен, ако започна да обяснявам детайлите от процеса по селекция и подбор на кандидати във второинстанционните съдилища и във Върховния съд. Разбира се ефективността, отчетността, качеството на работа винаги са важни фактори за подбор на съдии и на други позиции на магистрати в съдебната система в Норвегия.

Вторият ви въпрос, касаещ разпределението на ресурсите за покриване на дефицита в системата, както казах – има почти винаги в нашата система около 100 позиции дефицит. Как се оправяме от година на година с подобна ситуация без това да създава някакъв наистина значителен проблем, що се отнася до висящи дела и времето, необходимо за решаване на дела? Това е много хубав въпрос. Това, което ние забелязваме е, че при повечето видове дела повечето съдилища имат възможност да се вменят в стандартите за време за решаване на делата, а именно – индикаторът време, необходимо за решаване на дела е най-специфичният ни индикатор за качество на работа на съда. Когато обаче тези времеви граници бъдат надхвърлени се налага с всеки съд да се влезе в дискусия за този проблем дали има нещо, което на местно, регионално ниво се прави по погрешен начин – може би да се създадат някакви програми за усиление на капацитета, дали пък проблемът на забавянето са дължи поради недостиг на кадри, това обикновено е проблемът. Ние обикновено се справяме с него, като, ако бюджетът разрешава ние увеличаваме човешкия ресурс и, както вече казах, обикновено този проблем се решава, като към съответния съд се пренасочват с временно назначение съответните съдии или пък друг административен персонал.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Последният въпрос – дали има случайно разпределяне на дела – краткият отговор е да. На случаен принцип се разпределят делата към различните съдии, но има специалното изискване да се внимава на един главен съдия да не му се дават макар и на случаен принцип повече от няколко сложни дела. Един главен съдия има възможност по свое усмотрение да не спази този принцип за случайни дела, з да гарантира, че някой регионален, районен съдия, т.е. съдия в районен съд не получава твърде много, макар и на случаен принцип, дела с голяма значимост.

СИМОН ГИНЗБУРГ: Всъщност, доколкото разбирам, ако един съд удовлетворява целите на своята работа, най-вече що се отнася до времето за решаване на дела, то моделът не би трябвало да дава знак или индикации, че има недостиг на персонал, защото всъщност целта е постигната. Така ли да разбирам?

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Отчасти да.

СИМОН ГИНЗБУРГ: Защото все пак времето за гледане на дела е макар и важен, но не единственият критерий. Обикновено се повишава сложността на делата и съответно човешкият ресурс трябва да отразява това. Освен това моделът трябва да гарантира, че ефективността е спазена. Т.е. един вид това е като превенция. Ако повечето от съдилищата се вмести в сроковете си от 6 месеца, а другите пък например леко го надхвърлят, все още имаме ситуация, която в други аспекти и други държави е доста специфична. Нека да ви споделя аз как виждам колко в пълнота работи системата, но ще правя препратки за това, което казахме преди.

Аз разбирам, че през анализа, който е направен е било взето решение да се вземат предвид само тези три категории дела, а именно – граждански дела, наказателни дела едноличен състав, и сложни наказателни дела пълен състав. Но има и такива вариращи променливи, които трябва да се вземат също предвид – вещи лица да речем или нуждата от преводачи. След което е направено изчисление, като се гледат всички дела. Бил е направен преглед за това как времето за всеки от тези три категории зависи от тези променливи параметри, които упоменах – вещи лица, преводачи например. След което се прилага една формула, т.е. имаме средно време, в което се гледат гражданските дела и то е еди какво си. Ако имате определен брой страни - увеличавате времето, ако имате преводачи – също увеличавате времето, ако имате вещи лица – също

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

увеличавате времето, и математическият модел ви казва колко точно да увеличавате според различните параметри и доколкото разбирам само по тези параметри. Но всички останали неща, които могат да се случат в едно дело се отразяват статистически.

След това, за да е ясно точно колко съдии са необходими според модела и резултатите му, на всеки от тези параметри се дава стойност – средна стойност според броя на страните по едно дело; средна стойност според броя на вещите лица; средна стойност на времето, необходимо за превод. И след това тези данни могат да се извлекат от системата на района, защото много добре знаят през последните три години колко са били средно страните по едно дело и отново се прави едно усредняване за работата през последните три години. И, в крайна сметка се генерира една цифра, която е съобразно съответния съд. Тази цифра дава броя на хората, които са необходими за съответното дело и тя се влага във формулата.

Ако това е вярно, което до сега казах, моят въпрос е: когато използвате формулата и, когато залагате стойностите в нея, например за броя на страни в едно дело или броят на вещи лица или преводачи, ако само това са параметрите, дали използвате същите стойности за цяла Норвегия или пък се използват средните стойности за района? И, когато прилагате модела, каква е тежестта на факторите, касаещи специално някакъв район на Норвегия?

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Благодаря Ви! Това беше отлично обобщение на всичко, което казах през изминалия час и половина.

Когато се правят изчисления на времето, в този много сложен домейн има поне 20-30 фактора, които са специфични за делата. Но компанията Веритас по време на анализа си изключи някои от тях, защото не бяха твърде специфични и в крайна сметка останахме с онези, за които говори Симон. Обикновено става въпрос за броя на свидетелите по едно дело, броя на съдии-експерти, и броят на един или повече преводачи при разглеждането на едно дело. Общо взето това са показателите, на които се дава стойност във формулата. Има и няколко други фактори. Както казах, географията на Норвегия е особена така, че има няколко фактора, касаещи времето за пътуване до съответния съд. Някои от страните по едно дело примерно може да се наложи да пътуват по няколко часа до мястото, където се гледа делото. Други фактори са например броят на старшия персонал в съда. Вероятно ще е необходимо малко повече време за разглеждане

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

на дело, ако служителите са с по-висока средна възраст в един съд в сравнение с друг. Но, като цяло това, което казахте, беше чудесно обобщение на моята тема.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Колеги, предлагам да прекъснем за кратка почивка, след което ще продължим с дебатите. Виждам, че има много въпроси, радвам се за това.

/кафе-пауза/

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Колеги, като наши гости към работата на нашата работна среща се присъединиха съдия Едуард Уудкрафт, който е от Лондонския трибунал за бежанците и г-н Рафаели Карбони – член на Държавния съвет на Италия, която е организацията, сродна на българския Висш съдебен съвет.

С удоволствие ги приветстваме с "Добре дошли!". Радваме се на тяхното участие. Разбрах, че и утре ще се включат в нашата работна среща. Интерес е предизвикала презентацията на г-н Джозеф Путс, насрочена за утре. Много сме благодарни и с удоволствие ще насочим и към тях въпроси и ще обменим мнения и за дейността на тези два органа в Англия и в Италия.

Сега нека да продължим с въпросите. Господин Вълков има думата за въпрос. Заповядайте!

ВЛАДИМИР ВЪЛКОВ: Моят въпрос е към г-н Холм, уточняващ към вече зададените въпроси.

Стана дума, че в Норвегия има съдии и заместник-съдии. Двете позиции имат ли разлика във въпросите, които разглеждат и в какво естество се явява тази разлика. Заместник-съдиите осъществяват ли образно казано съдебна дейност, т.е. постановяват ли окончателен акт, с който ангажират непосредствено съдебната институция? В България има статут на т.нар. съдебни помощници, които подпомагат дейността, но нямат възможност да разрешават самостоятелно въпроси, възложени им в компетенциите на съда.

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: По отношение на съдебните заседатели те участват в съдебните заседания по принцип на същата

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

нога, като назначените съдии. Най-вече работят в първоинстанционните съдилища в дела, които се гледат в многочленен състав, наказателни производства. Обикновено са двама съдебни заседатели и един съдия от окръжния съд – това е съставът. Но, техният глас при вземането на решение на съда е със същата стойност, както по решения по оправдателни присъди, така и по присъди, при които се постановява наказание. Мисля, че съдебните заседатели участват в произнасянето на присъда. На втора инстанция съдебните заседатели участват при постановяване на присъда, но най-вече при оправдателни присъди, докато по отношение на постановяване на наказателна присъда и постановяване на наказание тя се постановява от главния съдия, т.е. от съдията в съдебния състав. Но аз не съм експерт, не мога да ви кажа как действа точно системата.

ВЛАДИМИР ВЪЛКОВ: Вероятно е някакъв проблем на превода, защото стана дума за заместник-съдия и съдия. Съществува ли такава фигура заместник-съдия и всъщност в какъв обем от правомощия замества съдията?

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: В повечето случаи заместник-съдиите имат същите отговорности като старшите съдии или пък съдиите, които обичайно се назначават в съдилищата. Но в някои отношения заместник-съдиите могат да бъдат младши съдии, които се назначават временно за определен период така, че не им възлагаме много сложни граждански дела примерно които могат да продължат 6 месеца. Освен това разглеждаме техните компетенции и техния стаж, ако трябва да се гледат много сложни и трудни дела. Но принципът е на случайно разпределение на делата така, че заместник-съдията трябва да изпълнява същите правомощия и функции, както обичайният съдия.

Що се отнася до необходимия брой съдии и действителния брой съдии, всъщност редовните съдии и заместник-съдиите заедно се вземат под внимание в статистиката.

ЕДУАРД УУДКРАФТ: Не знам дали ви интересува какво правим ние в Англия. Ние много използваме заместник-съдии. Тяхната функция е, че в някои съдилища, в гражданските съдилища на тях им се позволява да гледат само определени типове дела. По

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

отношение на емиграцията и убежището заместник-съдиите могат да гледат всички дела, но най-сложните гледаме да не им ги възлагаме на тях. Във Върховния съд има заместник-съдии също – и те гледат и най-сложните дела. Т.е. използваме до голяма степен заместник-съдии. Първоначално те се назначават за пет години, но много е трудно след това да отстраните един съдия, защото се приема за намеса в независимостта на съдебната система, ако се намесите в техните трудови договори. Освен това използваме съдии, които не са юристи - по наказателни дела пред първоинстанционен съд. Също така ги използваме и за бракоразводни дела и в семейното право.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: До сега съвсем общо говорехме за натовареност. Бихте ли могли, ако разполагате със статистика да ни кажете горе-долу по колко дела решава един съдия на месец или на годишна база в съответните нива – в районен съд, в апелативен съд? Дори и да е съвсем приблизителна цифра ще бъде интересно за нас.

ИГНАТ КОЛЧЕВ: Допълвам въпроса. От тази графика, която виждаме, съгласно показаните цифри излиза, че за 2012 г. в районните съдилища са решени общо граждански и двата вида наказателни дела някъде около 74 000 дела. Разделено на 66 съдилища се получава някъде около 1100 дела средно за районните съдилища в Норвегия. Вярно ли е това?

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: Първо, броят дела, които се падат на съдия не съм подготвен да ви дам точните цифри точно сега, но в края на срещата ще мога да ви дам точни данни, в момента не разполагам с тях.

1100 дела на съд годишно, но имайте предвид, че червените стълбчета са всъщност дела, гледани от едночленен състав и те са доста простички и леки. Примерно по някой път се налага наказание от няколко дни лишаване от свобода – дори и за това обаче трябва да има решение на съда. Примерно дело, по което лице приема становището или заключителния доклад на полицията или на прокуратурата – това се гледа от едночленен състав, също много просто производство и приключва в рамките на минути или на часове. Т.е. това са високите стойности на червените стълбчета, които почти достигат 50 000 дела, което означава, че броят на

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

гледаните дела е доста висок, ако по този начин гледаме разбиването по категориите.

ИГНАТ КОЛЧЕВ: С оглед този отговор той поражда още един въпрос, но за да има пълнота на представата, която да придобием първата част на въпроса ми е насочена към г-н Холм, втората част на въпроса ми е насочена към г-н Уудкрафт.

Въпросът ми е следният. Системата на норвежкия модел, респективно, ако в Англия има сходна визия, наблюдения или информация по този въпрос - аз останах с впечатление, че норвежкият модел не държи сметка за индивидуалната натовареност на отделните магистрати вътре в структурата. Въпросът е има ли такъв модел или всъщност този модел вътре в самата структура на районните, на второинстанционните съдилища държи ли сметка за индивидуалната натовареност, т.е. за допустимата индивидуална норма на делата, които трябва да разгледа един съдия? Респективно въпросът ми и към г-н Уудкрафт – има ли в Англия такава една разумно приета норма за натовареност на отделните магистрати?

ФРАНК ЕГИЛ ХОЛМ: По отношение на индивидуалния стандарт или норма за натовареност в норвежките съдилища, доколкото знам няма индивидуален измерител за натовареността на всеки отделен съдия в норвежките съдилища. Поне ние на централно ниво не проявяваме, не вземаме под внимание индивидуалната натовареност. Единственият измерител е дейността, свършената работа във всеки районен и във всеки апелативен съд. Разбира се някои съдилища използват разновидности на този модел, за да оценят продуктивността на отделните съдии, но това е по тяхно усмотрение, не е централен подход.

ЕДУАРД УУДКРАФТ: В Англия ние доста сме загрижени за това каква работа може да свърши един съдия и каква ще свърши. Започваме с една основна цифра, т.е. един съдия трябва да отработва 210 дни годишно в съда и да пише съдебни решения. Но в рамките на този период ние очакваме всеки съдия да свърши определен обем работа всеки ден. В моята специалност "Убежище и имиграция" съдията трябва да гледа дела на стойност 6 точки. Примерно, ако има апелативно дело за убежище това ще бъде 3 точки, ако някой иска да посети Великобритания това ще бъде с

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

тежест 1 точка. Т.е., ако съдията не гледа дела с тежест 6 точки в рамките на един ден, тогава съдии, които са определени с такива отговорности ще се обърнат към него и ще му кажат "Преди да си тръгнеш днес от работното място трябва да си вземеш още едно дело, защото иначе не може да напуснеш работното място.". Но, ако съдията е гледал дела на стойност 6 точки и бързо ги е обработил, може да си отиде по-рано. В Англия казваме, че всичко е на пикове и спадове, т.е. един ден ще ти върви и добре ще се справяш, другия ден ще гледаш много дела и няма да можеш да се справиш.

СИМОН ГИНЗБУРГ: Дали проверявате ежедневно или пък на няколко дни средни стойности какво е свършил съдията? Защото в един ден съдията може да е свършил работа за 8 точки, а пък утре да свърши за 4 точки.

ЕДУАРД УУДКРАФТ: Нямаме нищо против, ако свършите работа за 8 точки, но имаме много против, ако свършите за 4.

СИМОН ГИНЗБУРГ: По какъв начин сте достигнали до присъждането на тези точки, каква е методиката за присъждане на такъв тип точки?

ЕДУАРД УУДКРАФТ: Първоначално всички от нашите съдилища действаха на база срочност или времетраене. Примерно в едно гражданско дело един съдия ще направи прогноза колко време смята, че ще се гледа делото, но преди 6-7 години моят трибунал за имиграция и убежище реши да подходи по различен начин, защото при нас писмената работа е много повече в сравнение с останалите области на правото. Примерно, ако аз по едно гражданско дело мога да си произнеса решението устно накрая в края на производството, но по делата за убежище винаги трябва да си пиша решение. Така че онова, което се случи е, че хората примерно прекарват един ден в съда и на следващия ден трябва да се приберат и да си пишат решенията. Т.е. ние трябваше да разполагаме със система колко да им възложим за един ден така, че да не трябва да си носят работата в къщи. Затова създадохме тази система от точки. Създадохме един комитет за присъждане на точки от съдии и той разгледа типовете дела, за да се реши колко точки се присъждат на всяко дело. Всички дела за убежище с искане за убежище са на стойност 3 точки. Ако да

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

речем делото е от лице, което е гражданин на ЕС може да се присъдят и 2 точки за такова дело.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Колеги, имате думата!

Ако нямате повече въпроси предлагам да приключим дебатите, но тъй като намаляха хората в аудиторията нека да оставим обсъжданията на така наречените по програмата заключения от работната сесия за утре, защото всъщност тези заключения организаторите ги виждахме, като едни предложения, които да излязат от работната група, за да могат допълнително да бъдат обсъдени, както от Комисията по натовареност, така и то съвета. И изобщо, да направим някои изводи и по-сериозни обобщения от станалите разисквания и от натрупания опит разбира се.

Сега виждам, че сме малко и не бихме могли пълноценно да работим в тази насока, затова ви предлагам да оставим за утре, дори, ако се наложи утре да удължим малко повече времето за работа. Да оставим за утре тези предложения и да изведем някакви заключения от работната среща.

ИГНАТ КОЛЧЕВ: Имам въпрос към г-н Уудкрафт. Бих искал да попитам тези точки за всички видове дела във всички съдилища на Англия ли се присъждат или само за определени съдилища е внедрена такава система за измерване на индивидуалната тежест на делата?

ЕДУАРД УУДКРАФТ: Системата с точкуването е въведена само за трибуналите и най-вече за трибунала за имиграция и търсене на убежище. Окръжните съдилища, които работят по граждански дела – те са на времеви принцип. Примерно, ако започвате в 10 свършвате в 13, след това започвате в 14 и свършвате към 14.30 – това означава 4-5, 5 и половина часа на ден за приключване на делото. Този вид оразмеряване се извършва от административния персонал, не от съдиите. Но съдиите могат съответно да поискат разпределение на определени дела, ако имат интерес или са специализирани. Но точковата система е възприета от трибуналите и от румънците също. Но те нямат такъв норматив от 6 точки. При тях правят точкуване годишно. Така поне ми казаха миналата година, когато бях в Букурещ.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Колеги, благодаря на всички! Благодаря особено и на нашите лектори – на г-н Гинзбург и на г-н Холм.

Благодаря разбира се и за участието на съдия Уудкрафт, който като един ранен коледен подарък се включи в нашата среща със своето експертно мнение. Благодарим!

Утре се надявам също на активно участие. За нас то е изключително полезно и разчитаме на вашето мнение, то е много важно за нас.

Благодаря ви!

До утре – от 10.00 часа!

Приятна почивка!

/Днешната сесия на работната среща приключи в 16.30 часа./

17 декември 2013, вторник

ГАЛИНА КАРАГЬОЗОВА: Колеги, надявам се всички да сте добре отпочинали и предлагам да започваме работата си.

Нека ви представя още веднъж г-н Джоузеф Путс, представител на Съдебния съвет на Кралство Нидерландия. Първата презентация ще бъде негова и се надявам да бъде интересна, както вчерашните, тъй като знаете, че в Холандия се проведе една много съществена реформа на съдебната карта – нещо, което обсъждаме и ние, и мислим по тази проблематика. За това надявам се презентацията да е много полезна.

Заповядайте, господин Путс?

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Добро утро! Казвам се Йос Путс. Аз съм представител на Висшия съдебен съвет на Нидерландия и съм в отделението, което се занимава с натовареността. Надявам се, че моята презентация ще бъде толкова вдъхновяваща, колкото тази на колегата, който седи тук отдясно.

Доколкото виждам по програмата има възможност за дискусии след това, но, ако има някакви неясноти много моля да ми задавате въпросите своевременно.

Както виждате това е съдържанието на моята презентация. Смятам, че тя ще покрие проблемите, които обсъждахме вчера, а за останалата част от темите ще можем да разгледаме допълнителни материали.

На слайдовете се вижда по какъв начин се извършва финансирането и оценката на натовареността в Нидерландия. Виждаме Министерството на правосъдието, което предоставя средства на съдебния съвет и ние разпределяме средства на съдилищата. От 2002 г. вече няма никаква връзка между отделните съдилища и Министерството на правосъдието. Това го направихме целенасочено. Разбира се имаме Висш съдебен съвет, където работя аз. Ние не сме орган, който предоставя обучение. Ние просто разпределяме бюджета на съдилищата, опитваме се да мотивираме работата към по-високо качество и се грижим за управлението на съдилищата по принцип. Това са нашите отговорности.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Разбира се имаме върховен съд в Нидерландия. Няма го на слайда. Това е съвсем логично. Но той се финансира пряко от Министерството на правосъдието. Имаше много дебати през 2000 г. или някъде по това време, но Върховният съд не искаше да принадлежи към частта от съдебната система, която се финансира от съдебния съвет. Нашият съвет се състои от 3 до 5 души – това е по закон. В момента членският състав е от 4 души, председателят винаги формално, официално е съдия. Също така още един член е съдия. Другите двама са висшестоящи държавни служители, в случая единият е бивш служител на Министерството на образованието, а другият е бил служител на Министерството на финансите, но може да бъде и различно. Техният мандат е 6 години, след което могат да бъдат преназначавани за още 3 години и трябва да напуснат, за да дойде нов член на състава. Понякога хората напускат просто, защото не им харесва или нещо такова.

Както вече казах през тази година започна едно голямо сливане на съдилищата. Към момента имаме 11 районни съдилища и 4 апелативни съдилища и две малки специализирани съдилища. Няма да засягам специализираните съдилища, ще говоря само за районните и апелативните съдилища.

Ще говоря много за отношенията между тях и нашите отношения с Министерството на правосъдието. В материалите в папката разполагате с една статия по този въпрос така, че днес ще говорим всъщност за отношението между съдебния съвет и съдилищата.

Мисля, че повечето от тях са относително големи съдилища – 150 съдии плюс съдебни помощници в районните съдилища, и малко по-малко – 110 съдии за апелативните съдилища.

По отношение на организацията на съдилищата, когато казах, че са се сливали съдилищата не значи, че са се закривали, че са били затворени сградите. Това означава обаче, че просто съдът се премества на друго място и това означава пътуване до съответното място. Някои от районните съдилища бяха затворени, закрити. Това е процес, който продължава. Преди около 65 години имаме 65 подрайонни съдилища, които намаляват все повече и повече.

Замисълът на тази концентрация на съдебните райони е, че ни трябва силни съдилища и най-малките съдилища нямаха достатъчен състав, нямаше достатъчно капацитет да се справят с делата, също нямаха достатъчен брой дела. Всички съдилища гледат

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

всякакви дела – това ще засегна по-нататък. В някои райони на страната не се гледаха определени типове дела и причината за сливането беше, че искахме да имаме съпоставима структура на делата, които се гледат.

Годишно ние гледаме около 1,8 милиона дела. Най-много се гледат в подрайонните съдилища – около 50%. 20% са граждански дела, 14% са наказателни дела, като говорим с числа. Но, ако говорим за претегляне на делата или, ако ги изчисляваме в пари, тогава мисля, че най-голямата тежест се пада на гражданските дела и след това са наказателните производства.

Виждате важността. Първата категория – подрайонните съдилища, са най-многобройни.

ВЪПРОС: Какви са тези подрайонни съдилища?

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Мисля, че е уникална структура. Това означава, че в едночленен състав се гледат прости дела, които са близки до обществеността или пък става дума за трудови спорове, за спорове, свързани с наеми и т.н. Не знам дали това е коректна дефиниция, защото това е типична категория дела за Нидерландия, доколкото знам.

Бюджетиране според изпълнението. От 2005 г. проведохме една друга съществена промяна в системата, защото започнахме да определяме бюджет на база на качеството на работа. Това означава, че около 70% от бюджета на съда се базира на качеството на работата и това са параметрите РхQ, като съответно са количество, брой на решенията. Примерно това са 70%, останалите 30% са режийни разходи – примерно разходи за наем и т.н. Също така има малки изключения, на които се дава безвъзмездна помощ на съдилищата, но това са незначителни случаи.

Най-същественото на бюджета на основание на качеството на работата е, че при решаване на повече дела се определят повече пари и съответно с намаляване на броя на решените дела се получава по-малък бюджет. Изглежда много опростено, обаче не е. Дори ние при положение, че сме част от властта, от правителството на Нидерландия, ние сме разработили цялата система. Но замисълът е, че се получават повече пари, ако сте разрешили повече дела, отколкото са заложили по норматив, отколкото, ако сте разрешили по-малко.

Този път ние обсъждаме със съдилищата, те залагат целеви бройки решения или дела, след това правим един разчет на бюджета

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

за 2014 г. и след това те, след като са изработили цялата година се решава дали те трябва да получат повече пари или пък да върнат част от бюджета, който им е даден.

Трябва да се направят разчети на постъпващите дела и продукцията и да се направи и крайният брой на решенията така, че да има баланс, т.е. постъпващите дела да са равни на броя на решените дела. Това е идеята.

Вчера постъпиха някои въпроси по отношение на прокуратурата – дали тя е част от системата. Моят отговор е не. Това е система, която се занимава само със съда и дори прокуратурата всъщност беше против тази система и тази реформа, тя смяташе, че последствията ще бъдат лоши и апелираше към съдебната система да преустанови реформата, защото последиците ще бъдат лоши. Но времето показва, че резултатите са добри и през 2015 г. прокуратурата ще пристъпи към същия тип съставяне на бюджета – не точно по същата схема, но принципът ще бъде същият. И това е съществено, защото от този момент нататък прокуратурата се финансира с директни постъпления, т.е. директно се разпределят средства и няма заложили цели, нямат прагове, спрямо които да се ръководят. Така че прокуратурата трябва да има стимули за по-висока производителност, тъй като съдилищата има стимул – трябва да решим повече дела, защото в противен случай трябва да връщаме парите, които сме поискали по разчет. Така че прокуратурата ще пристъпи към същата реформа през 2015 година.

Споменах думата продукти, която е доста абстрактна. Към момента предоставяме около 70 продукта и те са групирани в продуктови категории, които са съответните отрасли на правото, по отрасли на правото. Ето ги категориите (слайд) – имаме 7 продуктови групи за районните съдилища и 2 продуктови групи за апелативните съдилища.

Седемте продукта са разпределени в тези продуктови групи. Дал съм два примера за това по какъв начин изглеждат тези продукти или крайни резултати от работата. Виждате продуктовата група, свързана с имиграционното право със съответните финансови стойности. Примерно: решение по разширена процедура за убежище; решение по рутинна процедура – да речем, ако някое лице желае с цел събиране на семейството да живее в държавата; дело за задържане – когато дадено лице е осъдено на лишаване от свобода и то иска убежище или просто пребивава в Нидерландия; обща

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

процедура за убежище, която е по-опростена; решение за трансфер по Дъблинската процедура, която е съответно по-специфична разпоредба на ЕС. Всички тези продукти имат различна ценова тежест и това е свързано с натовареността.

По-нататък в презентацията ще видите, че този начин на диференциране на продуктите не е систематичен, не е последователен. Той се базира на законовите разпоредби и съдържанието на производствата. Да речем разширената процедура за убежище може да представлява набор от по-прости и по-сложни дела, с по-малка натовареност и по-малка ценова тежест.

Разбира се всеки съд има по-малко или повече еднакъв приток на дела. Би имало проблем, ако някои съдилища имат само дела, свързани с голяма натовареност, а пък други – не. Смятаме, че делата се разпределят относително равномерно между всичките съдилища към момента.

Виждате втория пример – друга група продукти, която е по данъчното право и се гледа в апелативните съдилища. Мисля, че е по-лесно да се разбере тази категория, когато говорим за натовареност. Примерно данъчно дело пред пълен състав на съда, това означава 4000 евро, което в съпоставка с 1000 дело в магистратски съд, говорим пред 3-членен състав, а вторият тип дела се гледат от 1-членен състав, т.е. става дума, че едното дело е 4 пъти по-оскъпено от другото. Опростена процедура и приключване на данъчно дело без решение – това са типовете крайни резултати или продукти, които сме диференцирали в тази група. Това е доста различно в сравнение с останалите продуктови групи.

Разбира се всички тези групи и резултати... Всъщност действителността е доста по-усложнена в сравнение с тези таблични данни. Има всякакви дела, които се гледат пред пълния състав на съда. Примерно издава се писмено решение с присъда, може и устно решение да се произнесе, възможно е да се постанови решение, но по някой път исквете се оттеглят от един от ищците, възможно е да се пристъпи към медиация по дадено дело, а в друго дело да няма възможност за медиация и да се продължи производството.

В обичайния случай във всеки от продуктите има по 7 подпродукта или подкатегории продукти, така че общо разполагаме с около 600 подпродукта. Но няма 600 цени, а само 70 цени. Тези подпродукти всъщност ние сме ги установили и ги отчитаме всяка година със статистическа цел дали стойностите се повишават или

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

намаляват. Това е изключително важно, за да се отчете ефективността на системата.

Бюджетът на съда.

По какъв начин се изчислява или се прави разчет на бюджета на съда? Примерно от съда заявяват: ще направим 20 данъчни дела в пълен състав, те са на стойност 4150 евро, това означава 83 000 евро; дела пред магистратски съд, които са по 1038 евро, те са на обща стойност 103 800 евро; по опростена процедура са на обща стойност 75 000 евро и т.н. – това се прави за всички продуктови групи. Така се прави разчет на бюджета, след което на края на годината проверяваме: наистина ли сте направили 20 данъчни дела в пълен състав? Не, ние решихме 25. Или пък, ако са приключили по-малко дела - съответно връщат парите. По този начин се разчита бюджетът от 2013 г., когато пристъпихме към такава организация. Тогава повечето от първоинстанционните съдилища имаха около 60 милиона бюджет и 40 милиона бяха на апелативните съдилища.

Освен това съдебният съвет определя кои и по колко съдии трябва да се... Съдилищата взимат самостоятелни решения как да си разпределят човешкия ресурс. Те получават само паричните средства, но решението за това да се възложи или да се назначат 5 съдии и 10 помощници или 6 помощници и 2 съдии, да си заплатят наема на сградата, да закупят нови компютри – това са административни решения, които се взимат на местно ниво, по усмотрение на самия съд. По този начин те захранват с ресурси крайния резултат, за да могат да произведат крайния продукт. Големите градове вземат решение на един принцип, другите райони взимат решение на друг принцип.

Естествено приходите трябва да бъдат по-високи от разходите, накрая ги караме да се отчитат, но те са свободни да се разпореждат с ресурса си и не можем да им диктуваме в подробности какво трябва да правят.

И мисля, че точно това чухме и вчера. Там е разликата, защото това означава, че нашата система за изчисляване на натовареността не е проблем, улеснява работата ни и това е целта ѝ.

Казах ви – съдебният съвет дефинира какви са продуктите, те са 70. Разбира се ясните дефиниции на тези продукти са от съществена важност. Тези дефиниции са всъщност едни предписания, с които работи съдебният съвет. С това се занимава моят отдел, но ние не го правим самостоятелно, правим го в

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

сътрудничество със самите съдии. Както почти всичко в Холандия, и това се прави в сътрудничество със съдиите и за мен това е много важно, защото те имат експертния опит и могат да консултират нас, а нашите решения се взимат от нас – съдебния съвет, но те ни съветват по много удачен начин.

Когато имате дело в един съд или дело в друг съд с една и съща себестойност или цена, тогава процесът който следват съдиите е малко или повече един и същ. Когато делото е лесно и, ако в единия съд се гледа в голяма камара в пълен състав, а в другия с един съдия – тогава ще има проблеми. Тогава съдиите могат да сътрудничат помежду си, за да се консултират кой как гледа делата. Такава възможност съществува и тя помага.

Това, което вече посочих в двата примера, които ви показах преди малко, ние не направихме тази система за една нощ. Не започнахме през 2005 г. с хрумването да направим реформа на бюджетирането. Още през 90-те години на миналия век имаше много идеи и пробвахме различни решения и сценарии с различните случаи, които гледат съдилищата, и излязохме със заключения, които доведоха до решенията, които прилагаме сега. Разбира се понякога е сложно, защото, когато започвате всяко начало е трудно. Когато вие започнете сега да прилагате подобна реформа, може би ще ги правите по различен начин, може би вашата реформа ще е по-стройна от нашата.

Тези дефиниции на продуктите – как се правят? За да ви кажа за какво говорим не мога за съжаление да ви покажа документа, защото е на холандски, но ни трябваша около 35 страници предписания, в които се описваше какви са 70-те дефиниции. Мисля, че бихме могли да се съберем и в по-малко страници, ако се беше наложило, но излязохме с 35 страници. От друга страна пък не са толкова трудни като материал, мисля, че лесно се четат. В тези документи се говори за това какво представлява едно дело, кое дело е случай, и кое не е. Разбира се много опростено е това изречение, но не всяка дейност на съда представлява гледане на дело. И това е понякога отразено и в ценовата стойност на дейностите на съда, защото по някога се приписват като режимни, като обичайни дейности. Но това, което е важно е, че трябва да правим разлика между едно и две дела. Например, ако имате два иска, тогава едно дело ли трябва да образувате или две – именно това се описва в предписанията, с които работим. И разбира се също се дава дефиниция какво означава

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

решаване, приключване на едно дело, защото понякога има присъда, но все още има някаква работа, която съдията трябва да свърши след издаване на решението. Там се дефинира кое се счита за край на делото. Предписанията касаят именно това.

РУМЕН КИРОВ: Какво означава, че едни и същи дела се разглеждат по един и същи начин? Не го разбрах. Казахте, че един тип дела се разглеждат по един и същи начин. Не е ли по закон? Не го разбрах това – че еднотипни дела от различните съдилища се разглеждат по един и същи начин. Ние тук сме свикнали, че ги разглеждаме съобразно закона, което се подразбира.

Какво значи един и същи начин? Че да кажем данъчно дело трябва да се гледа за един месец, трябва да има три заседания, пет броя експертизи ли – това нещо не го разбрах.

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Разбирам въпроса Ви и ще се опитам да дам отговор.

Разбира се всичко е разписано в закон и се прави по закон. Но става въпрос за едно ниво, което съдилищата могат да изберат дали да го направят или не, да го пропуснат или не, дали да направят нещата по определена последователност от стъпки или не. Когато трябва да отсъдим дали винаги записваме решението си или пък го казваме устно в заседание. Това са избори, които се опитваме да дадем на съдиите, макар че има стандарт и ние се опитваме да стандартизираме нещата. Но ще помисля още малко по въпроса, който ми зададохте и, ако намеря по-пълно обяснение – ще ви го дам.

Мисля, че вчера споменахме и нещо друго. Имаше едни въпроси. Тъй като броят на делата определя бюджета на съда, представите си има недостиг на средства в някой съд, то решението е да се надпишат някакви дела и да се получат повече пари. Така звучи просто. Обаче ние предприехме някои мерки, за да избегнем такива ситуации. Смятаме, че съдилищата биха направили броя записани предварително дела, но понякога те надхвърлят този брой. Как управляваме този процес? На първо място моят екип и аз, моят отдел, ние гледаме какъв е броят на продуктите, генерираните продукти и няколко години следим за този брой, като сравняваме различните съдилища. И, когато видите, че броят на тези продукти намалява или се увеличава може да зададете един съвсем логичен въпрос – как се случва това и защо се случва. Например съдът в

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Амстердам има много голям брой дела от някакъв тип, докато в Ротердам пък изобщо няма такива дела. И тогава ние задаваме въпроса на съда – защо е така. И в повечето случаи те имат много логичен и много резонен отговор. Те ни казват: това и това е причината. Но, понякога ни казват: ние направихме усилия, но вижте регистрацията, този запис във вашата система е неправилен. Тогава правим корекции. Също така всички съдилища трябва да са одитирани от външен одитор, който по еднообразен начин гледа как броят на продуктите се генерира и се подписва под един доклад след това. Точно, както се правят тези одиторски доклади за всички фирми. По този начин ние сме сигурни, че броят на делата и системата работят удачно.

Също така вчера доста говорихме за информационно-комуникационните системи. Разбира се решението може да се напише на хартия, може и устно, но ние обикновено в Холандия имаме система за това как се решават делата. Обикновено още при постъпването на иска от ищеца той се регистрира в информационната система. Например за 12 януари има планирано изслушване в съд – в системата се изписват имената на съдиите и планирано е решението да бъде изготвено и разпратено на всички страни по делото до 20 февруари. В първоинстанционните съдилища това е управление на делата, т.е. какво е постъпило, какво трябва да направи и кога трябва да го свърши – така е планирана системата. Но тази информация може да се използва и за отчитане. Например, ако има само един съдия, можете да идентифицирате продукта. Ако са пък трима съдии например ясно става, че продуктът е от малко по-друго естество.

Дали съм ясен? Добре.

Друго, което е важно, тъй като ние можем да използваме тези системи, това много драстично намалява разходите, които правим, защото не разчитаме винаги на хартия и на подръчни средства. За един външен одитор може много лесно да провери дали са верни данните. Той бързо може да извлече данните за някакъв случай от системата, т.е. говорим за по-високотехнологични средства, което ни позволява контролиране на процесите, едни хора могат да контролират по-лесно други хора и така се гарантира в по-голяма степен ефективността на работата, а освен това може да се провери и дали самият съд се е справил добре при регистриране и управление на данните за дадено дело.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Най-важната част от системата обаче предстои и тя касае ценовата тежест и натовареността на делата, т.е. цените и натовареността. В Холандия ние работим с цени, т.е. ценова тежест на делата, които се определят за срок от три години. Което означава, че през 2010 г. договорихме цените с Министерството на правосъдието за 2011-та, 2012-та и 2013 г., а в момента правим същото за следващия 3-годишен период.

През 2005 г. ни се случи за първи път да правим оценяването на тежестта на делата по този начин и първият път ни се получи сравнително лесно, защото разполагахме с бюджет и имахме някакъв определен брой продукти, разпределение по продуктова група. Беше лесно да разделим бюджета на продуктовата група, а след това и резултата на самите генерирани продукти. Така направихме през 2005 г. Не беше трудно. Имаше един резултат за цялата съдебна система, но нямаше отражение в бюджета. При все това обаче в отделните съдилища случаят беше различен, защото някои от тях, най-вече съдилищата с добри отношения с Министерството на правосъдието преди 2005 г. получаваха малко повече пари, отколкото другите. И, когато ние създадохме една система, осигуряваща равностойно разпределение на бюджета между съдилищата, видяхме, че съдилища, които преди са получавали повече ресурси вече не получаваха толкова ресурси. Така се създаваха едни междусобици и малко напрежение. Но ние решихме, че за 5 години подобни недоволства, подобна липса на гладкост трябва да се превъзмогне и след този 5-годишен период на толеранс, който дадохме, смятахме, че тези малки разлики трябва да са превъзможни. Но, като цяло, вече прилагаме именно тази система.

ВЪПРОС: Вие споменахте в началото, че имате цена, която разделяте на бюджета. Но същевременно на някои съдилища се отделят и допълнително средства. Т.е. увеличавате бюджета ли?

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Не-не. Веднъж се покачват тези средства, друг път намаляват. Първата година, когато въведохме системата дадохме им стойност плюс-минус 10%. На някои съдилища отнехме финансов ресурс, на други дадохме малко повече. Това наистина понякога е проблем, понякога съдилищата, гледайки повече случаи генерират повече бюджет, отколкото, ако са им по-малко случаите и Министерството на правосъдието трябва да се справи с това.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Що се отнася до себестойността на продуктите, както говорихме и вчера, ние решихме, че трябва да има метод, който обективно, съвсем обективно да определя цените. В Холандия отчасти е това целта, но истинската цел е - ние винаги гледаме да знаем със сигурност каква себестойност е била реализирана в минали периоди и по принцип това получават съдилищата и за следващи, бъдещи периоди. Това, което са изразходвали преди получават и в бъдеще. Това е целта. Тя е проста. Но тогава Министерството на правосъдието казва например: уважаеми членове на съдебния съвет, ние всички имаме финансови проблеми и вие трябва да се опитате да оптимизирате работата си така, че да намалите разходите си, защото ние от министерството искаме с 5% да намалим като цяло бюджета, който даваме за вашата себестойност с 5% например. Ето това е проблем, това е нещо, с което се срещаме често. Ние на свой ред отговаряме на министерството: уважаеми господа от министерството, оказва се, че се задават нови промени в законите, което пък означава на свой ред, че ще се генерират нови случаи, които до сега не сме гледали като такива, това е нашата прогноза за нарастване на случаите. Но промените в законодателството и новите законодателни актове означават също, че един съдия трябва да отдели много повече работно време на един определен случай, защото може промените в закона да го задължават да привлече нови свидетели или други административни неща, което означава, че той може би ще трябва да гледа едни случаи в двойно по-дълго време, отколкото преди, така че, дайте ни пари за това.

В миналото ни даваха аргументи, че трябва да повишим качеството на работата и това трябва да ни се дадат допълнително финанси, за да увеличим качеството чрез допълнително финансиране. И тогава те казват нещо, ние казваме нещо, и един вид се заформя процес на преговори. Ние сме двете страни, участващи в него – от съдебния съвет и от министерството на правосъдието, и с удоволствие мога да кажа, че често, в повечето случаи постигаме споразумение, защото, ако не постигнем споразумение какво ще правим? Ще отидем в парламента. Опитваме се да постигаме съгласие и без изключение винаги през миналите години сме постигали договореност. Във всички случаи без изключение до сега сме успявали да постигнем договореност.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Но какво исках да кажа за законодателството, което също според мен е важно? Имаме съвсем ясно дефинирана цел. Всеки път, когато министерството в Холандия направи някакъв проектозакон винаги трябва да се допитва до нас, за да можем да им кажем ние какво смятаме по въпроса. Разбира се ние гледаме горе-долу техническите страни на закона, но за моята презентация искам да кажа, че винаги се опитваме да калкулираме финансовото изражение на тези промени в законодателството или този проектозакон в нашата сфера на работа. Вчера гледах един такъв проектозакон, направихме своите коментари, пратихме ги на министерството, но що се отнася до ефекта му върху ценовата тежест на делата, то такъв няма да има, защото сме договорили цени за следващите три години. През 2015 г., като повтаряме, т.е. като потретваме този период, ще вземем ефектите от всички промени законодателни актове и проектозаконови, ще им направим финансово изражение и ще се обърнем към министерството на финансите за целите на бюджета.

За техническото финансово изражение на тези промени изчисляваме наново работното време на съдиите и съдебните служители, но за това ще поговоря малко по-късно отново.

Когато имате система за финансиране според изпълнението, има един голям риск, който поемаме. За него говорихме малко и вчера. Той именно е, че няма как, понякога оставаме съсредоточени само върху цифрите. Някак си встрани остава качеството, а гледаме цифрите. Това се определи и дефинира като истински риск и се появи през 2008 г. в Холандия, ние го осъзнахме като такъв. Поради тази причина, освен други причини, ние дефинирахме и едни норми за качество, които може да видите на слайда зад гърба ми. В тези норми за качество се говори за продължаващо обучение, за това какво обучение трябва да е преминал един съдия, виждате часовете, които са написани на слайда. Но също така ние искаме от съдия да е гледал определен брой дела, друг съдия проверява първия какво е направил... Има една система, която се състои от критерии, които пък са количествено измервани. Те се записват в системата и могат да се проверяват, извличат допълнително, както казах. И ние в нашия годишен доклад можем да видим данни и за това – примерно 50% от делата са прегледани и проверени от някой друг съдия.

Всички, най-вече продуктовата група, която се гледа от пълен съдебен състав също подлежи на такива критерии, защото там някак

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

си има изкушение да се гледат делата от един съдия, което изкушение трябва да се елиминира.

ОТ ЗАЛАТА: Аз мисля, че насърчението би било да се използват колкото се може повече съдии в един състав, за да се получат повече пари – не е ли така?

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Това зависи в коя продуктова група сте. Защото, когато например имате тази продуктова група – да, прав сте, във всеки пълен състав едно дело получава повече пари, но, ако се върнем на първия пример, тук в този случай насърчаваме една процедура да се гледа от един съдия, защото това е средна цена, която се базира на 5% гледани от трима съдии и 59% гледани от един съдия. Та всеки път, когато отивате на голям състав за такова дело по-скоро губите средства, отколкото да печелите. Така че това, което общо взето казвам е зависи в коя продуктова група сте.

Също така имаме норми за това, особено що се отнася до продуктовата група от наказателни случаи, трябва изрично да се обясни защо съдията е избрал една или друга присъда. Цялата аргументация трябва да е съставена, написана, изпълнена по определен формат. Разбира се това коства време и усилия и се отразява на дължината на самата процедура, защото повечето детайли трябва да описват в 95% от случаите трябва да се решат в 30-дневен срок или някакъв брой дела трябва да са приключени в някакъв брой дни. Разбира се имаме и годишни отчети, които също са съобразно нормите за качество, винаги са качени в интернет, могат да се намерят на страниците на съдилищата или на нашата страница, но са на холандски.

Идваме до същината на тази презентация, която вероятно най-много ви интересува, но може да ви разочаровам в известна степен, надявам се, че не.

Нас законът ни задължава всеки 3 години да правим едно изследване на времето. Времево изследване. Разбира се това предполага ясно дефинирани продукти, отчетност и регистрация на цялата информация.

Какво правим, когато правим това изследване? За всеки от тези 70 продукта имаме национално... времето, изразходвано за даден случай на национално ниво ние не измерваме времето на администрацията обаче, ние измерваме времето на съдиите. Не

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

включваме времето, което се изразходва за слагане на решението в пликове, надписване или изпращане по куриера. Работим само с времето на съдиите.

Друго, което ни дава информация е времето над обичайното работно време. Вчера говорехме за това, че понякога не можете да започнете в 8.30 да свършите в 17.00. Получаваме оплаквания от съдиите понякога, че те прекарват вечерите си в работа и казват: по този начин работим 10 и повече часа на ден. Разбира се това не се вижда, някак си се вижда в цената, която се приписва на самото дело, обаче в моята заплата не се отразява. Така че нашето изследване на работното време отразява и този фактор. Последния път, когато включихме този фактор установихме, че съдиите надработват над обичайното си работно време около 5 часа средно на седмица. Това обаче не се отрази на техните заплати, защото на такива висши държавни служители е обичайно да е отговорна и дълга работата им. Но това ни дава повече сила, когато влизаме в преговори с министерството на правосъдието и винаги им казваме: уважаеми господин министър, определено трябва да назначим повече съдии, за да не се налага тези, които вече работят в системата, да са прекомерно натоварени и да работят в извънработното си време.

Имаме стандарти, според които 20% от времето на съдиите се заделя за индиректни дейности и също така гледаме резултатите дали наистина 20% е реалистична цифра или не. Когато тази цифра с други дейности падне под 10%, то става опасна ситуацията, защото оказва се, че може би няма да имат достатъчно знание и именно това е аргумент за пред министерството, с който казваме: дайте ни повече финансови ресурси, за да може да обучаваме по-добре и по-качествено и продължително съдиите.

Така че времето изследване не е евтино, то струва около един милион евро. Именно за това ние го проведохме през 2008 г., но не и през 2011 г., тъй като съветът каза: ние имаме много разходи и можем да изразходим тези пари по-добре за други неща, тъй като това не ни помогна в миналото да договорим по-добри цени и по-добър бюджет. Но този път самите съдии проявиха инициатива и казаха: искаме да направим изследване на работното време, защото свръх часовете, които те заработват всъщност се увеличават и те настояват за повече пари за това свръх работно време. Именно затова ще приключи изследването през 2014 г. и след това ще отчетем резултатите.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ОТ ЗАЛАТА: Когато проявите инициатива за такова обследване на работното време аз съм убеден, че съдиите ще докажат своята теза. Ако самите съдии са внесли такова искане за това, че им е отнело много време да си решат делата, те със сигурност ще се справят, те ще докажат своята теза, така че помислете още веднъж.

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Не-не, системата не работи по този начин. Пристъпвам към техническата част, точно технологията на този вид изследване.

И така. Когато започна проверката на работното време към началото на века очакванията към съдебната система наистина бяха високи. Решихме да направим проверка на работното време и да се види, да се докаже, че е необходимо много време и по този начин може да се изчисли заплата на база на часове или на минути – това ще означава много пари и "Моля, господин министър, дайте ни тези пари, защото ние сме ги заработили.". Не, системата не работи по този начин, става дума за големите разходи и за останалите по-малки разходи. Става дума за преговори и това наистина е една игра, ако мога така да се изразя.

Онова, което е проблем с проверката на работното време, тя е винаги ретроспективна, т.е. работим с неща, които вече са свършени в рамките на определено време. Примерно, ако съдиите са отделили 5 минути за този тип дело и вие казвате, че ще ви трябват 5 минути да свършите същото и тази година. Не, те казват – ще ни трябват 8 минути. Така че проверката на времето ни служи да изчислим примерно тези допълнително дейности трябва да се извършат, до този момент ни е трябвало толкова време, това обаче е времето, което ще ми трябва за в бъдеще, защото искам допълнителни дейности. Това е обяснението на проверката на времето. И, разбира се през 2005-2008-2011 г. може да се види тенденцията през годините. Примерно за някои дела се отделя повече време в сравнение с други, както и тенденцията към усложняване на производството и т.н.

Съществено е също, тъй като това има отношение към документите, които прочетох за днес и за утре, проверката, изследването на работното време, особено до 2005 г., когато накарахме съдиите да напишат колко време са отделили на

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

определено дело и беше много трудно. Вчера ми дадохте примера за това колко минути прекарвам всеки ден примерно да си връзвам връзките на обувките. Никога не съм се замислял за това. Т.е. беше много трудно за всички типове дела да разпитаме съдиите и разликите бяха големи. Освен това ние ги накарахме да се отчетат писмено, а това отнема много време. Те трябва да си вършат рутинната работа пък и да пишат някакви отчети – повечето хора не харесват това. Имаше и методически проблем – примерно не ни се искаше да караме съдиите да си отчитат времето в рамките на 6 години. Примерно нека да го направим за една седмица или за един месец да речем, типично да се разчете времето. Но има дела, които продължават по половин година – по какъв начин ще отчетете времето? Трябваше да се проведат някои статистически методически действия, за да се справим с този проблем и всъщност това беше отговорът. След като направихме това през 2005 г. имаше много спорове със съдиите, които казаха: това е абсолютно невъзможно, и, ето това е резултатът.

Една от причините за това, примерно, ако попитате един съдия колко средно отделяте на това дело и, ако той се занимава с това дело, паралелно обаче има около 8-9 дела, които са по-прости, той забравя за тях и не може да отчете на кое дело колко време е разпределил. За да се справим с този проблем въведохме метода на отчитане на времето, изследване на времето. Измерване на времето беше първият етап. След това резултатите от това изследване на времето се разделят на броя на съдиите и на асистентите или на помощниците.

Етап първи се нарича метод на цена на дейност – проследява се времето, изразходвано за едно дело. Не се разглежда делото, а се разглеждат съдиите и онова, което те извършват през деня. През 2008 г. направихме това буквално като ги следвахме по петите – имаше хора с листове хартия, които протоколираха действията им: сега той се занимава с делото, сега отива в тоалетната, сега обядва и т.н. Т.е. за всеки съдия или за всяка група съдии имаше хора, които ги преследваха по два или три дни в годината. Сега се смеете, разбира се тогава имаше много спорове, имаше хора, на които това им хареса. На хората им казахме: ние отчитаме принципно какво се върши, а не преследваме вас конкретно. Това даде доста добри резултати, но беше оспорено. Сега вече способите се усъвършенстват и през 2014 г. вече имаме смартфони, таблети и т.н. и вече имаме друга служба за

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

провеждане на изследването и те прилагат други методи. И съдиите наистина подхождат с ентузиазъм. Нашият подход сега е 2000 от 8-те хиляди съдии всъщност са помолени да съдействат през 2013 г. за една седмица всеки ден по свое собствено желание от 7 ч. сутринта до 12 ч. през нощта всъщност ги подсеца един хронометър. Т.е. при прозвучаване на сигнала трябва да отговорят на три прости въпроса, примерно: работите ли в този момент – може да каже не работя, сега е 12 през нощта; но може да отговори – сега е 11 ч. и аз работех по едно дело; или не работех пряко, но разговарях с колегите за новите законодателни промени; работя, но не конкретно по делото – това беше вторият въпрос. И третият въпрос беше: работите ли по дело – да, аз работя по конкретно дело. И, ако работите по конкретно дело трябва да отбележите в коя продуктова група е вашата работа.

Това е много прост метод и около 3 секунди отнема да се регистрира отговорът, не трябва да се прави това лично. Примерно, ако сте на съдебно заседание може по-късно да отговорите и пък на следващата сутрин да кажете: а, пропуснал съм три сигнала примерно и да кажете какво сте правили по това време. Тествахме системата, апробирахме я, мога да споделя повече за нейните резултати, през 2014 г. ще мога да отчета повече. Но всички съдии много ѝ се радват, тъй като вече няма хора, които да тичат по петите на съдиите и да записват действията им, по-дискретно се провежда изследването.

Статистически около 150 хиляди измервания на времето сме направили, или отчитания, и от статистическа гледна точка това е изключително надеждна проба. Поискахме от 10 съдии в различни съдилища да седнат в една такава зала с компютри пред себе си, с един председател и помощници, и им казахме: това е сумата пари, които трябва да си разпределите, тъй като това сте изразходили по време на отчитането на времето. Тези съдии разделиха продуктите в рамките на продуктовете категории по групи и положителното беше, че се наблюдава една национална тенденция – съдиите да кажат това трябва да се завиши, това трябва да бъде повече. И се достигна до едно време, което всъщност не може да бъде отчетено, не е реалистично, но в момента се отчете времето, което примерно е отделено приоритетно за едно дело, а пък е могло да се отдели на друга продуктова категория и това даде много полезен резултат.

Мисля, че системата сработи доста добре, тъй като на съдиите беше възложена и работа за домашно. След това те си

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

направиха отчет, точкуване в къщи, после направихме консолидираното точкуване и отчетохме разликите. И да речем, когато събрахме цялата група те можеха взаимно да си задават въпроси защо един разпределя толкова минути на определена категория дела, да речем някой да каже допуснал съм грешка – тук съм зачислил прекалено много минути на този тип продукти. По някой път става ясно, че обработката на делата в един съд е различна от тази в друг, например в един съдия съдията наистина пише, чете, пише всичко сам, всъщност той пише съдебното решение, докато в други съдилища съдията само подписва и работата се върши от неговите помощници – той изчита решението и казва да, добре и подписва.

В този ход на дискусиите се засегнаха и професионалните стандарти, т.е. какво целим и какво очакваме – дали съдията да върши цялата работа сам или пък да делегира правомощия на своите помощници. В първоинстанционния съд първоначално съдиите трябваше сами да решат какви ще бъдат стандартите, но след това, като вече са утвърдени стандартите те могат да бъдат заложили в преговорите с министерството на правосъдието, тъй като те са аргументирани. Примерно казваме от съвета: съдиите смятат, че им е нужно повече време да правят едни какво си, защото искат да го правят сами, а не да го възлагат на помощниците си.

Индивидуално натоварване. Вчера засегнахме и този въпрос.

Нашата система работи със средни стойности, национално осреднени стойности, тъй като местните обстоятелства винаги са различни. Не се определя индивидуалната натовареност на всеки съдия или помощник. Това са национални осреднени стойности и в годишните отчети съдилищата отчитат онова, което действително са свършили и то може да е различно от националните средни стойности. Това означава, че можем да видим как са се справили нашите съседи от съседния съдебен район и да си зададем въпроси – на какво се дължи това, че ни е нужно два пъти повече време; може би работим по-бавно; може би делата в нашия съд са по-сложни в сравнение със съседните райони; или може би пък аз трябва да пътувам повече до съда, докато в големия град не се пътува по толкова време. Такива неща.

Това означава, че ние като съвет не издаваме разпоредби за отделните съдии, а ръководството на съда всъщност определя. Но

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

именно това е мястото, където могат да се направят разчети и прогнози за онова, което се случва на местно ниво.

Вече пристъпвам към заключението на презентацията.

Като огледаме системата какви са резултатите?

На първо място, съветът, ние сме оптимисти. Броят на решенията се е увеличил през последните години и са се увеличили и бюджетите. Други сектори на съдебната система са повишили производителността си, но не са се увеличили бюджетите им. Много ни помага системата, ние се аргументираме добре за по-високия си бюджет.

Какво смятаме за преговорите с министерството за бюджета, за цените, ако направим преглед на последните три кръга от преговори - можем да кажем, че всеки път сме искали повече, отколкото заслужаваме, и така имаме добра сила на преговарящи, имаме добри умения.

Ако ви кажа, че сме много ентузиазирани за тази система, ще ви излъжа. Онова, което не върви добре и мисля, че то беше и преди реформата на съдилищата, преди структурната реформа, тъй като нямаше добри управители – административни ръководители на съдилищата, има някои съдилища, които просто са по-лениви. Примерно те си казват: средната национална стойност е тази и тази за тази категория дела така, че вие индивидуалните съдии трябва да се справяте в рамките на тази средна стойност. Това обаче не е замисълът на системата, но някои съдилища така я прилагат. Примерно те казват: съветът казва, че ние трябва в рамките на тези времеви граници да се справим и за отделните категории продукти те са видели по колко време е заделено средно и казват – ето, имате по пет минути да се справите с този тип ангажимент, с тази отговорност.

Не е това начинът, по който да работи системата и ние се опитваме да ги убедим да направят собствен разчет на това колко време им трябва и какви пари ще поискат. За тях обаче това е трудно, тъй като те трябва да направят тази преценка на базата на постъпилите дела.

Преди една година в Нидерландия ние трябваше да обмисляме резултатите от реорганизацията, тъй като имаше съдилища, които се закриха. Факт е, че има съдебен съвет, който регулира ситуацията, че новият председател се е снимал с министъра на правосъдието и това се видя като намеса в политиката на съдебната система. Освен това на съдиите не им харесват

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

мениджърските отговорности. На тях не им харесва също и системата на финансирането на съдилищата. Така че всъщност в резултат на това съдът трябваше да осъществи посещения до всички съдилища, да говори със съдиите и изрично да заяви, че не трябва да се фиксирате върху онова, което ще ви се даде като финансови средства, а да видите какви професионални стандарти ще приложите за разрешаването на определено дело. Това няма да се отрази негативно на вашия бюджет, трябва просто да намерите подходящите решения, т.е. не трябва да се подходи по този начин: това са заделените средства и делото трябва да се реши в рамките на този бюджет. Не трябва по този начин да се прилага системата.

В момента имаме пилотен проект по отношение на броя на продуктите категории. Казах ви, че имаме 7 категории със 70 ценови тежести. Има някои коментари, че това е прекалено сложно, прекалено много са тези продуктови категории така, че желаем да е ги сведем до 7. Разбира се това е малко по-сложно като подход и сега го обмисляме. В момента ще го тестваме пилотно през 2014 г. Това са делата (на слайдовете), които ще бъдат включени и няма да има разлика между наказателни или административни дела. Т.е. става дума дори за още по-консолидирани национални средни стойности и управлението, администрацията на съда ще решава - ако им се даде бюджетна субсидия за този тип дела на еди каква си стойност по какъв начин те ще си организират гледането на тези дела.

Замисълът на това опростяване ще проличи и в големите ценови разлики между административните и наказателните дела. Това не е логично разумно обосновано, всъщност във всички отрасли на правото трябва да има добре аргументирани цени. И на основание за този тип реформа през пролетта на 2015 г. ще направим окончателния отчет и тогава ще видим по какъв начин е работил пилотният проект.

На последния слайд – начинът, по който се определят продуктите, имало ли е съдебно заседание, към медиация ли се е пристъпило или към рутинно съдебно производство, т.е. по този алгоритъм могат да се разделят делата и той е много прозрачен, много простичък. Не знам обаче в действителност какво ще се получи, това ще знаем през 2015 година.

Това исках да ви кажа.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Позволете ми да благодаря на г-н Путс за изключителната презентация. Впечатляващ е приложеният в Холандия механизъм за обвързване на натовареността и броя на делата с бюджета. Съжалявам, че само двама членове от Бюджетната комисия на ВСС са тук, но ние ще предадем за стъпките, през които са минали в Холандия. Много интересна презентация, много интересни въпроси повдига, много идеи ражда.

Колеги, имате думата за въпроси.

ЮЛИАНА КОЛЕВА: Уважаеми господине, през цялото време се опитвах да си обясня дали тази себестойност на делата, която се изчислява по начина, по който вие ни обяснихте, има някаква връзка с таксите, които гражданите заплащат за завеждане на дело в съда? Дали тези такси, които знаем, че би трябвало също да стъпват на себестойността на разглеждане на едно дело или поне да се доближават до нея, дали тези такси са обвързани по някакъв начин? И по какъв начин пък те практически се събират в бюджета на съдебната власт?

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Дискусията, спорът за съдебните разноски и таксите за съдебното производство беше в сила през 2012 г. и обсъждахме точно проблемът, който вие повдигате сега. Министерството на правосъдието искаше таксите по делото да поемат разноските за гледане на цялото провеждане на производството, но в хода на дискусията всъщност достигнахме до заключението, че някои от производствата не могат да бъдат заплатени от гражданите. Именно поради таксите по делото се повишиха, но не до нивото на цените на тези 70 продукта.

На Вашия въпрос. Таксите по делото са приход за Министерството на правосъдието, ние ги събираме тези такси, но те се внасят пряко в министерството и те се използват за финансиране на затворите, но могат и да се разпределят към съдебната система. Това са пари, които се събират централизирано и ние не искаме да бъдем отговорни за тяхното събиране.

ВЪПРОС: Какво е съотношението между събраните такси и бюджета, който получавате? Това мисля, че също беше част от въпроса, доколкото разбрах. В пари ли, как?

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Мисля, че става дума за 300 милиона от такси, докато 1 милиард са разходите за съдебната власт. Така че съдебните такси са около една трета.

ЕКАТЕРИНА НИКОЛОВА: Господин Путс, как сте разбрали каква част от съдиите да бъдат включени в това изследване така, че да бъде достатъчно представителна част и да бъде обективен резултатът от изследването.

Второ. Използвали ли сте като метод анкетиране на магистратите, не просто следене стъпка по стъпка и варианта с таблета и смартфона, а персонално анкетиране по движението на делото и всички други дейности, които върши съдията.

Третият ми въпрос. Казахте, че парите за съдебната система в Холандия идват от Министерството на правосъдието. Това означава ли, че няма самостоятелен съдебен бюджет в Холандия и парите, които получава съдебната система в Холандия са част от бюджета на Министерството на правосъдието?

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Може ли да повторите последния въпрос, ако е удобно?

ЕКАТЕРИНА НИКОЛОВА: Казахте в презентацията си, че парите, които отиват в съдебната система, включително и за това изследване, идват от Министерството на правосъдието. Отиват в съдебния съвет на Холандия и след това вие ги препращате към съдилищата в зависимост от отчетените съдебни продукти, които се разглеждат. В този смисъл – означава ли, че няма самостоятелен бюджет за съдебната власт в Холандия и той е част от бюджета на Министерството на правосъдието? Или има, но това е нещо допълнително, което е само за изследването, което правите на всеки три години?

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Вашият въпрос за броя на съдиите – това е въпрос на статистика. Ако имаме извадка от 2000 съдии за 9 продуктови групи може да се изчисли какъв трябва да бъде броят на извадката, за да се направи измерване на времето, от гледна точка на статистиката.

ЕКАТЕРИНА НИКОЛОВА: Работата на всички съдии ли се преценява и анализира или някакъв процент от тях?

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Не. Само част от съдиите участваха. За да имаме представителна извадка за всички съдии не трябваше да правим изследване сред всички съдии не знам точния брой в момента, но примерно 500 души или 1000 души са напълно достатъчни, но трябва добре да бъдат подбрани, пак от статистическа гледна точка. Не сме ги интервюирали, не сме ги анкетирали. През 2005 г. имаше асистент, който непрекъснато ги следваше, правеше списъци, протоколираше. В 80% от случаите той можеше да види с какво се занимава съдията – примерно аз го виждам, че работи по делото, сега го виждам, че е в съдебно заседание и т.н. И имаше само някои изключения, при които той трябваше да попита: какво правите точно в момента, и да запише техния отговор. Но през 2014 г. няма да ги анкетираме пак. Разбира се в хода на подготовката на изследването правим доста обсъждания със съдиите по какъв начин ще подходим към изследването. Но през 2013 г. единственото нещо, с което ги занимавахме – просто разтовариха си едно приложение за айфон или за таблет и просто три въпроса, на които трябваше да отговорят в рамките на това приложение, което ги подсеща.

Вторият Ви въпрос беше за независимостта. Всъщност, ако не отговоря изчерпателно на въпроса, моля кажете ми.

В Ходандия съдебната система има отделно перо. Ние сме част от бюджетното предложение на Министерството на правосъдието, но имаме отделно перо в бюджета. Ние не влизаме обаче директно в обсъждания с парламента, не внасяме предложението пред парламента, има винаги министър, който внася бюджетното предложение в парламента и в нашия случай това е министърът на правосъдието.

Министърът на правосъдието трябва да представи, да каже: уважаеми народни представители, трябва да отпуснем на съдебната система толкова и толкова пари. Това се прави през септември месец, но преди това, през януари ние внасяме своето предложение пред министъра на правосъдието и казваме: на броя на постъпилите дела и на база на тези ценови тежести. Ако не постигнем съгласие с Министерството на правосъдието, министърът трябва да каже това пред парламента. Примерно казва: аз искам да предоставя на съдебната система толкова пари, но от съдебната система искат повече. Това се регламентира по закон и ни дава много силна позиция, защото по този начин можем косвено да заявим своята теза,

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

своето мнение пред парламента и от парламента да кажат "Защо тогава не им отпуснете желаните средства?".

Примерно спомням си през 2005 г. ние отчетохме постъпилите дела и разчетите за делата, които ще се решат. Министърът на правосъдието каза: не смятам, че ще се справите с толкова дела и ще ви отпуснем толкова пари. Лобирахме и парламентът принуди министърът да ни отпусне още 2 милиона допълнително. Така че смятам, че системата работи.

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: Бих искала да Ви задам още малко въпроси по методологията на самото изследване, което правите.

Още първия път ли, когато правихте такова изследване, за извадка на времето, участваха само извадка от съдиите, т.е. не всичките бяха поканени? И на какъв принцип ги избирате кои да бъдат поканени да участват?

Вторият ми въпрос е дали една седмица е достатъчно време, в което можете да измервате времето, което те отделят за определени дейности и как екстраполирате това време върху общата цена на съответното дело или на съответния продукт?

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Представям ви г-жа Лилия Станкова – експерт политолог, която е включена в работата по проекта. Тя ще бъде един от специалистите, които ще проведе изследването, което ние сме планирали.

ДЖОУЗЕФ ПУТС: По първия Ви въпрос. Казах ви – в 2014 г. ще бъдат проведени изследванията, но подготовката върви сега. Елементите от 2005 г., които включихме имаме една генерално наблюдение на всички съдии посредством системата за управление на човешките ресурси. Имахме списъци с имена, изпратени на съдилищата, за които ни трябваше допълнително информация. Например този съдия щатен служител ли е, на пълно работно време ли е, с какво основно се занимава – някаква такава информация събирахме така, че някак с да уеднаквим представителите, които влязоха в тази извадка. Това са критериите за избор.

Вторият Ви въпрос – дали една седмица е достатъчна, как да ви отговоря изчерпателно!? Аз не съм взел участие във формулирането на концепцията на това изследване, но очевидно е достатъчно, защото има американска агенция, която го е разработила

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

и прилага този метод. Например в системата на здравеопазване е прилагано същото изследване по подобен формат. Освен това в 84 записа са направени в рамките на една седмица за 2000 съдии. Например през 2008 г. пък броят съдии бяха горе-долу същите, но изследването се случи в два дни с горе-долу съответни записи. Всичко се случва по статистически методи и аз не съм запознат изцяло с тях, но разчитам на репутацията и професионализма на тези, които прилагат статистическите методи и в този смисъл им имам доверие.

ВЪПРОС ОТ ЗАЛАТА: Единият ми въпрос е краят на въпроса на г-жа Станкова, а той беше: как точно се определя ценовата тежест на делата, т.е. дали тази ценова тежест е изцяло разходно ориентирана. Разходите, които са необходими за разглеждане на едно дело или други обективни критерии включват при определянето на ценовата тежест на делото? По какъв начин нормите за качество на работа се отразяват върху цената на делото? Кои са обективните критерии, които засичате, за да определите качеството на работа? Защото разбрах, че сте се отказали от първоначалната идея за изчисляване само на броя на решените дела, тъй като сте оценили риска от намаляване на качеството за сметка на скоростта на работа.

Вторият ми въпрос е какви дейности всъщност включват в индиректните дейности, на които отдавате 20% от времето, което трябва да отделя един съдия в работата си?

ДЖОУЗЕФ ПУТС: На първия ви въпрос, касаещ тежестта на делата – това, което и преди се опитвах да обясня е, че ние използваме това изследване на времето. Обяснението на това какво се прави през работното време също играе голяма роля, но най-вече за относителното тегло на делата предвид резултата и съобразно този критерий се определят някакви средства. Обикновено съдиите смятат, че заделените средства, най-вече що се отнася до наказателните дела, не са достатъчно. Когато имаме определен ресурс, който е достатъчен или недостатъчен, този ресурс го делим на броя продукти в продуктова група, след това използваме изразходваното за тези дела време. Вчера говорихме за тези индекси, които приписваме – 0,1; 0,5. Ние питахме самите експерти, т.е. съдиите, уважаеми господа съдии, как смятате, едно просто дело

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

може ли да се сравнява с едно обикновено дело; едно просто дело равностойно ли е на едно обикновено дело или пък е 1,5 обикновено дело или е пък 0,5 – карахме ги да дават някакви коефициенти. И оттам дойдоха и критиките от страна на съдиите – абе карате ме да дяля нещо, да давам индекси, ама това пак не отразява в пълнота тежестта на различните дела. И винаги се опитваме да им обясняваме, че въпреки че даваме коефициенти вървят паралелно два процеса. Веднъж делим общия резултат на бъдещ очакван брой дела за последващите две години например, и, ако имам някакъв ресурс – как бих го разделил на бъдещия брой. Вторият процес, който върви – ако вместо да реша делото работя по медиаторство дали не трябва да разделям на по-голям коефициент например. Това за съдиите е трудно да се разбере този математически модел – дали например даваме тежест на медиаторството, на преговорите; дали, ако се припише някаква стойност тя ще е достатъчна. Обикновено те смятат, че не е достатъчна.

Вторият ви въпрос беше за нормите на качество – как се вписват те в стандартите. Направихме така: Представете си, че имате средно време, което съдията прекарва по дело, да речем 20 минути, и примерно никакво време не е прекарал съдията по някакви партньорски срещи. И, например ние искаме партньорските проверки да са в размер на 10%. Тогава говорим директно със съдията, питаме го колко време е прекарал в такива партньорски проверки, той казва 100 минути по някакво дело. Тези партньорски проверки означава, че той е трябвало да говори с колега, да проверява някакви документи, което в 10% от случаите е около 30 минути, и пак по математически модел се изчислява колко допълнително минути се приписват на едно дело и те влизат в тези 20% допълнителна работа.

В момента нямаме допълнително средства за сега, защото можем да поискаме само пари, които да аргументираме пред Министерството на правосъдието. Ако отидем с тях и им кажем "дайте ни пари за тези 10% допълнително време, което се изразходва за партньорски проверки", те ни казват обикновено "не, не може да стане".

Третият ви въпрос касаше индиректните дейности и какво се включва в тях. Каса е се обикновено за всички допълнителни дейности, които не са основното занимание на съдията. Именно затова има и коефициент, например може да правите някакви допълнително проверки или пък да пиете кафе. На това ниво не се

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

дефинира какво се включва в тези дейности. Просто това са дейности, които не са включени в основното разглеждане на делото и е осреднена стойността от 20% като цяло.

РУМЕН КИРОВ: В началото казахте, че в Холандия има 11 съдилища първоинстанционни и всяко с по точно 150 съдии. Как е направено това съотношение? То се отнася към населението или как? И то по равно – 11 съдилища и 150 съдии във всяко съдилище. Предполагам, че всяко съдилище обслужва така да се каже определен брой население. Така ли е или не е така?

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Не съм изчислявал съотношението брой съдии и население. Всъщност това, което се случи е, че ние следвахме стъпките на реформата. Но тази реформа не беше просто реорганизация на съдебната система, започнахме с някои нововъведения в полицейските структури и прокуратурата. Всъщност те окрупниха своите региони и ние ги последвахме. И последиците от това бяха например, че съдът в Амстердам – нашата столица, не премина през реорганизация, просто остана същият. Но най-вече в по-отдалечените провинциални райони, например три малки, но гъсто населени региона, се обединиха под юрисдикцията на един съд. Като погледнете картата на Холандия има една голяма зона, която всъщност се обслужва от един такъв съд. Мисля, че броят на всички хора в този голям, в тези три след това окрупнени населени места, ще е много по-малък от броя хора, които живеят в Амстердам, но пък съдът е същият. Така че няма такава зависимост, за каквато говорите.

ЕКАТЕРИНА НИКОЛОВА: При това разпределение на делата и този модел на отчитане на натовареността, може ли да ни кажете дали към момента считате, че е постигната равномерна или съразмерна натовареност между съдилищата, като работа на съдиите и съдилищата на едно и също ниво – за районните или само за апелативните? Постигната ли е съразмерна натовареност и равни условия за труд?

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Ние смятаме, че, като цяло да, равна натовареност са съдилищата на едно ниво, но трябва да ви кажа, че в Холандия тази дискусия е текуща. Тя не е спирала. Тази средна натовареност, която е равностойна не значи, че делата са със съвсем

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

същите или с една и съща сложност. Аз например съм участвал в много дискусии, касаещи едни 4 отделни съдилища - Рамщат, Ротердам, Хага и Амстердам, където ни казаха: ние сме гъсто населени градове, тук наказателните дела са много по-сложни, отколкото в някои региони, които са доста негъсто населени и по-отдалечени провинциални райони на Холандия. С това те претендират за повече финансови средства. И ние казваме: да, може би е вярно това, което твърдите, може би административните ви случаи обаче са сигурно по-леки, защото нещо в провинциалните райони може да прави там административните дела по-сложни. Когато сте един съдия по бракоразводно дело например и трябва да посетите някакви роднини или свидетели, да посетите някакво семейство, различни часове прекарвате в пътуване, ако пътувате до определено населено място. Именно по тази причина дискусията продължава да тече.

Цифрите се променят, но и заради реорганизацията в болшинството от случаите онези 1 800 000, разделени на 15 приблизително означава, че всеки съд има толкова голям брой дела, че можете да очаквате, че една категория от делата ще са малко повече, а пък друга категория ще са малко по-малко. Голяма част от моята ежедневна работа е да давам отговори и обратна връзка на бордовете на такива съдилища по някакви техни проблеми. Те казват - имаме проблеми, и ние ги питаме – какви проблеми. Никой от тях никога не ми казва - абе тук имам едно много просто дело и не ми трябват тези пари, които сте ми заделили. Точно обратната е нашата роля - да отговаряме на такива нужди и такива искания.

Ако няхмахме тези проблеми това би означавало, че всичко е идеално, но не е такъв случаят. Но все пак смятам, че системата сработва добре. Има разбира се някои определени единични дела, които са много специфични и изискват съвсем различен реквизит от мерки, но като цяло болшинството от дела не изискват прекалено много пари. На национално ниво се говори за едни 20 милиона, които се заделят за най-специфичните случаи на всички съдилища. Например в Източна Холандия има една военна камара, подразделение на съда, което гледа такива дела, и ние определяме специално финансови средства за това. В Ротердам има дела, които касаят мореплаватели и морско дело – така че и за тях има специални средства. Но целта е такива специфични дела да са по-скоро изключение и нашият съдебен съвет се опитва по повечето такива

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

случаи дори да приобщи тези специфични дела към по-главните групи дела, защото колкото повече изключения има, толкова по-слаба става системата.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Това, което ни разказвате е изключително интересно. То само ни показва, че ние сме в самото начало на дълъг път. Не, че не го знаем, но е хубаво да си го припомним. Много усилия, много работа ни предстоят.

Искам да задам конкретен въпрос във връзка с тежестта на групите дела по продуктите, които обяснихте – освен ценова тежест имате ли представа в резултат на това времево изследване дали групите дела в отделните продукти имат съответна времева стойност? Т.е. знаете ли делата по отделните продукти колко време изискват за разглеждането им, средно за страната? Т.е. освен ценова имат ли и времева тежест?

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Да, имам идея. Има връзка разбира се между двете измерения. Ако се интересувате – в моята чанта имам списък от 70-те продукта и към всеки продукт можете да видите на национално ниво какво е средното време за съответния продукт, и то времето, разделено по реално време на съдията и време за административно обслужване на това дело. Връзката между тези два фактора се отразява на цената.

СИМОН ГИНЗБУРГ: Ако ви разбирам – имате измерването от времевото изследване, имате резултатите, след което карате съдиите от някаква група да правят някакви корекции или изглаждане. Но те го правят съобразно времето, което те отделят за делото, а не съобразно себестойността. Т.е. от една страна вие взимате цифри от времевото изследване и карате съдиите да правят корекции и то в самата група. Това е много интересно.

В Швейцария се направи подобно изследване – от една страна времевото изследване, от друга страна посредством партньорска проверка. Те бяха проведени независимо, но дадоха сравнително еднакви резултати, т.е. съотношението е много по-важно отколкото абсолютната стойност, което математически е сложно. Т.е. направено е някакво такова изражение, което дори, ако се записват стойности в евро да може да се изразят и в минути.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Да, трябваше да спомена и Делфи методът, защото голяма част е застъпен в нашия модел.

През 2008-2011 г. ние приложихме отчасти Делфи моделът. Първия път решихме да оставим съдиите да дискутират, но да говорят в минути – дали прекарват примерно средно 10 минути по дадена дейност или 20 минути. За някои съдии и асистенти концепцията беше лесна, успяха да се оправят с това да разпределят минутите от работното си време и по дейности. Но също така, прилагайки този метод открихме, че някои съдии и асистенти по-лесно се справят, мислейки в изразно средство като еврото например. Те казват: за този случай трябва да получа 50 евро, обаче за другия трябва да получа 150 евро. И тогава ние ги помолихме да попълнят един спредшийт в ексел, една таблица, и им обяснихме как трябва да направят изчисление – дали наличния ресурс го дели на евро или пък на минути. Ние можем да се оправим с изчисленията и с двете изразни средства – пари или време, но те имат обаче затруднение когато говорим за валута за евро и е трудно да им се обяснява, че това, което правят в момента е да разделят някакво време на определени пари. Трудно е да им се обясни резултатът. Понякога се получава по-висок от очакваното от тях или по-нисък, но пак става въпрос за математически съотношения и коефициенти.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Колеги, искам да ви уведомя, че отново към работната ни група се присъедини и съдия Едуард Уудкрафт от Лондонския трибунал за бежанците. Той е по линия на друг обмен в България, но очевидно темата му е интересна. Да го приветстваме с "Добре дошъл!". Имате думата, господин Уудкрафт, за въпрос!

ЕДУАРД УУДКРАФТ: В Англия много интересно - един съдия, ако иска да се премести и прехвърли в друг съд или пък да работи след пенсия ние го питаме можеш ли да се аргументираш, да докажеш причината. Може би нашият модел не е толкова сложен като холандския, но имам следния въпрос. Тази година бях в Амстердам и моят хотел гледаше към красивата сграда на съда в Амстердам, която изглеждаше много скъпа. Та се чудя – когато говорите за бюджета на съдиите и, когато кандидатствате пред парламента индиректно за бюджета, правите ли разлика от този бюджет за сумите, необходими за поддържане на тези красиви сгради и, ако го правите – не става ли

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

понякога парламентаристите да ви казват "добре, искате повече пари, обаче от друга страна за поддръжка на сградния фонд използвате толкова много пари, така че за какво са ви всъщност?".

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Говорих за преговори за цените на продуктите, но те не касаят само натовареността. Обикновено касаят информационните, комуникационните технологии, касаят и персонала, касаят и сградния фонд – всичко това се преговаря с Министерството на финансите. Така че отговорът на въпроса ви е да, освен за натовареността говорим и за сградите. Като цяло, когато се строят да речем сгради, има едни планове за сграден фонд, които са в сила от около 15 години. Тогава се осъществиха много от тях и тогава бюджетът именно по това перо беше много голям, но, като цяло преговорите ни са в рамките на по-простите преговори, не са толкова ожесточени или сложни.

ГАЛИНА КАРАГЬОЗОВА: Колеги, както виждате позволих си и продължих времето за дебати, защото презентацията беше наистина изключително интересна. Виждам, че има страшно много въпроси. Много ви моля да се ориентираме до още 1-2 въпроса, защото г-н Путс с това прекратява работата си в работната среща, на него му предстои полет и за съжаление трябва да прекъснем.

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: Имам два уточняващи въпроса. Първият – така и не ми стана ясно чрез тази система се определя средна норма на натовареност на съдилищата или средна норма на натовареност на съдиите? И тази норма как се определя – чрез времеви стандарти, коефициент на сложност на делата, брой отработени дела, пари, тъй като разбрахме, че всяко дело или както вие го наричате продукт, струва определена цена, плюс нетипична дейност.

Вторият въпрос. Колежката преди малко засегна един въпрос за качеството на работата на съдиите. Тази система, доколкото разбирам е насочена към максимално решаване на определен брой дела. Ако е така, това не е ли за сметка на качеството на актовете? Ако се наблегне на броя на дела, това ще доведе до по-ниско качество на актовете, съответно ще има повече жалби и съответно ревизия на първоинстанционните актове. Това само по себе си ще доведе до оскъпяване на продукта, както казахте. Т.е., ако има и

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

въззивно производство, т.е. производство по разглеждане на жалбите, това означава двойно разглеждане на един и същи казус. И въпросът ми е: как това е отразено в изследването?

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Не знам дали правилно разбрах всички въпроси, но ще се опитам да отговоря.

По отношение на качеството заедно със съдиите ние сме формулирали стандарти за качество, т.е. какви са минималните стандарти за решаване на определено дело. И тези стандарти за качество са приложими за цялата съдебна система, което ще рече, че трябва да ни се плаща за удовлетворяването на тези стандарти. Ако покриваме минимума – това е добре. Разбира се в практическия случай съдиите се самооценяват по друг начин, но това означава, че всъщност, ако съдиите се справят с по-ниско качество трябва да преговаряме с министерство на правосъдието.

По първия въпрос мисля, че попитахте дали става дума за средното време, което се отделя на едно дело. Това означава, че се разглежда определен тип...

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: Става въпрос за следното. Така и не разбрах – в началото на годината вие залагате стандарти за съда или стандарти за отделния съдия. Т.е. колко дела трябва да бъдат разгледани от един съдия или от всички съдии в един съд. Освен това, в крайна сметка каква е крайната мярка? Един съдия трябва да изработи 20 000 евро или 200 дела?

Опростих въпроса, за да бъде по-конкретно разбран.

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Не налагаме стандарти на съдиите. Ние всъщност имаме стандарти за съда като цяло и това е съответствието между самата пари, които се заделят и продукта, който трябва да се произведе. Ако вие планирате работата на съда ще разглеждате нещата по друг начин. Примерно аз имам разчет за такива пари, разполагам с толкова и толкова съдии, примерно разходите за издръжка на един съдия са толкова и толкова, примерно такава му е работната заплата, така че той трябва да изработи, да разгледа толкова и толкова дела. Т.е. правят се такива примерни прогнозни разчети. И, съответно администрацията на съда или пък лицето, което се занимава със създаването на бюджета, примерно задава се въпросът: да речем дали съдията е млад или неопитен или пък е

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

възрастен и по-опитен професионалист, тъй като в зависимост от постъпващите дела да речем дали съдът гледа по принцип по-прости граждански дела или пък са по-усложнени делата, с които се занимава и дали не трябва да се разпредели допълнителен капацитет за гледането на тези дела. Само административният ръководител на съда и администрацията под него всъщност знаят какво се случва в съда – те предприемат обсъждания помежду си и да речем дали не трябва да се премести някой от гражданското отделение в наказателното, за да се подсили там работата.

ИГНАТ КОЛЧЕВ: Имам кратък въпрос. За да задам правилно въпроса си и правилно да ме разберете искам да направя един малък коментар.

Подобно на съдилищата в Нидерландия така и ние в България не можем да се появим по телевизора и да направим реклама на съда: "Елате при нас – ние ще разгледаме перфектно данъчното ви дело и то ще ви струва само 4 хиляди евро". С тази уговорка обаче, когато разгледаните дела формират бюджета на съда, естествено е, че във всички съдилища ще има съревнование да бъдат разгледани тези дела, защото това ще донесе по-голям бюджет на съда и всички съдии ще се стараят да разгледат всички дела.

Ние отлично разбрахме, когато казахте за избор на процедура и частично отговорихте на въпроса на Симон – когато става въпрос за дела от един и същи продукт как се играе със сметката дали има интерес или няма да се разгледа по различна процедура делото. В България подобно и на Холандия и ние също имаме възможности, в които да изберем делото в рамките на един продукт дали да се разгледа по една или по друга процедура, например определени дела могат да бъдат вкарани в съдебно заседание или в закрито заседание да се разгледат. И, веднага мога да ви направя сценарий, при който изборът на процедура води до оскъпяване на процеса за страните.

С тази уговорка въпросът ми е: кой е саморегулиращият механизъм, който предпазва от възможността съдията да избере по-скъпо струващата процедура, която да не натовари гражданите с разноси за сметка на приходите в бюджета?

ДЖОУЗЕФ ПУТС: Добър въпрос. Всички въпроси бяха много добри.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Всъщност раздуването на цената на производството особено по въпроса дали да гледам делото в едночленен състав или в тричленен състав, което ще струва повече пари. Вие сте прав. Като съдия, ако искате да генерирате пари примерно може да си кажете – делото е много просто, но нека го гледаме в 3-членен състав и ще вземем пълния бюджет с по-малко разходи. Това е механизмът, за който говорите.

Всъщност всеки знае това, всички са наясно с това. Аз разполагам с данните и да речем увеличава се броят на такива и такива производства. Какво се случва? Това се получи преди няколко години и се пуснаха едни слухове, публикации във вестниците, че в някои съдилища поради липса на пари определени съдилища са прибегнали до такъв тип манипулация. Веднага се провокира реакция какви са тези дела, какво се случва и е много трудно съдиите по такъв начин да пристъпят към такива манипулации, защото и другите се опитват да го направят, а пък и ги гледат в ръцете.

Първият фактор е, че съдилищата взаимно се контролират и регулират. Ако примерно вие го направите това, тъй като имаме осреднени стойности, осреднени цени, това означава, че вие взимате от парите на съседния съдебен район и те веднага ще се обърнат към вас и ще кажат: спрете да го правите това, нека да се договорим, защото еди какво си. Това е един от саморегулиращите механизми.

След това, механизмът, че всички съдилища се договарят помежду си и примерно си казват: ето, нека да гледаме тези дела в 3-членен състав. Това може да се случи. Това означава, че за максимум 3 години те ще вземат по повече пари от бюджета. Но на половината период ние ще направим актуализация на цените и ще направим ревизия какви са разходите спрямо окончателните цени. Виждаме, че това се гледа в увеличен състав на съда и се искат повече пари за гледане на тези дела. Така че за следващия 3-годишен период министерството на правосъдието ще ви ги ореже тези пари и ще ви ги вземе. Т.е. има механизъм за самокоригиране на системата, ако някой злоупотреби.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Колеги, много интересна е дискусиата, но и следващите ни експерти, предвидени в програмата, също имат ангажименти. Предлагам да прекъснем за кратко, за да могат г-н Живко Георгиев и г-жа Лилия Станкова да поднесат в срок своята презентация.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Сега ми позволете от свое и от ваше име да благодаря на г-н Путс. Изключително удоволствие беше да работим с него. Ще се възползваме от изключителната му експертиза. Надяваме се и за в бъдеще да имаме възможност да продължим работата си с него.

Благодаря Ви сърдечно, г-н Путс!

/кафе-пауза/

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Колеги, нека да чуем и презентацията на г-н Живко Георгиев и г-жа Лилия Станкова, както е по програма. След това имаме предвидена почивка за обяд и ще почиваме малко повече. Нека сега да поработим.

Мисля, че е излишно да ви представям г-н Живко Георгиев – социолог. Той е един от тримата експерти, които са определени и с които са сключени договори към проекта за провеждане на самото емпирично изследване, което възнамеряваме да направим, съответно и за изработване на анализ на данните.

Заповядайте, господин Георгиев.

ЖИВКО ГЕОРГИЕВ: Добър ден, дами и господа! Ще се опитам, доколкото е възможно кратко и разбираемо да споделя основните методологически параметри на тази изследователска инициатива, в която имаме удоволствието и отговорността да участваме.

Предполагам голяма част от вас в една или друга степен познават някои параметри на това усилие. Може би някои са участвали и в различни етапи по предварителните обсъждания на едни или други детайли. Надявам се да виждате добре екрана зад мен.

Общо методологическата рамка на изследването може да бъде описана по следния начин. Основната цел, която си поставяме е колкото изследователска, толкова и обслужваща някакви бъдещи и практически действия, т.е. има и прагматичен смисъл, е създаване на система за оценка на натовареността в съдебната система, в частност работата на съдиите, съдилищата, всички онези първични институции, които в края на краищата реализират дейността на съдебната система.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Хипотезите ни за нуждата от системен мониторинг върху темата натовареност са следните. Първо, статистическите данни, които към момента описват универсума на делата - свършени и започнати от съдебната система, отчитат само броя, без да се съобразяват с фактологическата и правната сложност на разглежданите казуси.

Освен това различните дела, независимо от материята, имат различна сложност – то е естествено, т.е. различна тежест в работата на магистратите, в т.ч. и във времето, необходимо, за да бъдат те реализирани качествено.

На трето място – сложността или тежестта на делата може да бъде измерена чрез времето, което е необходимо за разглеждането и решаването им.

Защо в крайна сметка времето се приема, че може да бъде, има потенциала да бъде един универсален измерител за трудовата натовареност или професионалната натовареност в такава сложна професионална област, в която вие сте ангажирани? Модерните общества, и това е основен фундаментален социологически и икономически до голяма степен факт, успяха да конструират само два универсални измерители за всяка една професионална дейност. Това са времето и парите. Те в някакъв смисъл са и синоними – знаете известната фраза "Времето е пари!", и, който я е казал, е прозрял тази способност на тези два показателя в модерните общества на абстрактния продукт, когато той се появи.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Преди малко го видяхме и чухме съвсем ясно

ЖИВКО ГЕОРГИЕВ: Е! Ние сме изостанали, след известно време ще започнем и в пари! Ние малко следваме стадиално по-развития свят.

И, това е доказано чрез съществуването на изследователска практика и в други производствени сфери, в други сфери на обществения живот. При това, сфери, както на духовен и интелектуален труд, така и в сфери на по-елементарен, предполагащ физически усилия и физическо натоварване труд.

Времето е особено универсален измерител на трудовата натовареност в непроизводствената сфера, в която сте и вие. В някои производствени сфери можем да мерим натовареността с ушити ризи

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

или с някакви болтове, упражнения и т.н. Но, във вашия случай, то е особено подходящ измерител. Вие не произвеждате никакъв материален продукт, който да бъде мерен на бройки или на тегло, или с някаква друга количествена единица.

Продължителността на действията, т.е. изразходваното време, необходимото, присъщото време, в много висока степен влиза в корелация със сложността на изразходваните усилия в този случай. Не е ясно кое, кое определя. Те са усилено във взаимна корелация.

Алгоритъмът за разработване на стандарти за натовареност, оценка на различното време на един съдия, а в по-агрегиран вид и за справяне със съвкупността, универсума от дела на цяло съдилище – районно или на някакво друго равнище, е също добър показател, който ще се опитаме да конструираме, след като си свършим работата.

Управление и регулиране на ресурсите на системата. В крайна сметка цялото това упражнение има смисъл, ако послужи на усилията на съдебната съдебна да оптимизира в институционален план, в плана на човешките ресурси, няма да говоря за пари, но това очевидно има и финансово измерение, тъй като безспорен факт, който всеки един от вас осъзнава, че прекалено честа практика е свръх натовареност на едни съдилища или на едни съдии, по всяка вероятност тя по-малко се дебатира, но съществува и обратният случай – недостатъчна натовареност на други. Няма как да е иначе.

Така че една такава система би могла да помогне да се решат тези проблеми, защото свръх натовареността има за свои логични последици освен стреса, човешкото измерение, също така лошо качество на съдебните услуги, бавене на дела, недоволство на гражданите и на всички други бенефициенти, ползващи правните услуги, което, като омагьосан кръг се връща и в други измерения – недоверие в съдебната система, критики към съдебната система и т.н., и т.н. Така че особено това практическо измерение е нещото, което в най-голяма степен мотивира едни такива усилия, които може да не са най-съвършени – това е първи опит всъщност да се приложат добри изследователски и организационни в световен мащаб практики в България, да ни подсказват в бъдеще още по-съвършени методи, за да се оптимизира подобен тип мониторинг.

Защо емпирично изследване? Защо цялото това усилие предполага изследователски усилия, които ще бъдат извършени не

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

толкова от екипа, който се е ангажирал, по-скоро натоварват и вас – цялата съдебна колегия в страната?

Няма как по друг начин да съберем онази първична, надяваме се и в голяма степен достоверна информация - онази база данни, от която след съответната обработка и валидизация да последва създаването на една достоверна картина на параметъра, който е основен предмет на това изследване. В официалната съдебна статистика няма никаква информация по този показател.

Ако проведем едно просто и бързо анкетно изследване, където всеки да каже доколко е натоварен, доколко не - това е прекалено нефактологическо изследване. На нас ни трябват данни, които имат фактическа стойност, а не стойността на мнения, на някакви интелектуални съображения или себепреживявания. Няма такава база с данни. За тази цел основният участник в това изследване ще бъде нашата целева група – съдиите в страната, при това в практически целия обем, цялата съвкупност от професионалисти в тази сфера.

Второто ни допускане, което трудно може да му се опонира – каква е времевата натовареност на всеки един съдия в България. В това няма по-добри експерти от самите съдии. Кой друг външен наблюдател може да има представа за времевите измерители на усилията, които полага всеки един от вас? Да проведем емпирично изследване значи да съберем тази колективна експертиза, за да открием тенденциите, които тя ще ни покаже.

Другата предпоставка за нуждата от такова изследване за такива сериозни теми – нужен е голям масив от данни. Нужен е не само според изискванията на статистиката, на теория на вероятностите, трябва да се задейства законът на големите числа, има една такава магическа величина, която стабилизира картината. Ако се допитаме само до 10-20 представители на съдийската общност ще има много големи флуктуации. Колкото повече са участниците, даващи своя принос в съвкупната картина, толкова повече те ще се стабилизират.

Ние, като социолози много добре го знаем – ежедневно се сблъскваме с тези случаи. Правим например екзит-пол в деня на изборите. В ранните часове на всеки час се сменят данните радикално. Отначало води една партия до 7.00 часа, после започва да води друга партия, защото са излезли нейните хора, накрая на

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

деня става съвсем друго (и се чудим защо е станало, понякога съжаляваме, че е станало).

Давам примера, защото със струпването на данните те се стабилизират. Затова е нужен голям масив от данни. А това няма как да стане без участието на по-голяма част от съдийската колегия. Това е решаващо условие, за да се свърши добре работата.

Друго много важно нещо. За да бъде конвертируема тази база данни, за да може с нея да се правят необходимите математически операции, които ще открият ентропията (средните екстремуми и тяхната тежест), инструментът трябва да бъде стандартизиран. Когато мериш количествена величина инструментът не може да пулсира – според хората, според типа съдилища – прекалено много, т.е. все едно да мерим дължина с разтеглив метър. Трябва да е стандартизирана, а това пак предполага нещо, което много прилича на емпирично социологическо изследване. Само така можем да съберем подходяща за сериозен тип обработка информация.

След като съберем цялата информация, след като проучим различните типове разпределение на времевите разходи, ние се надяваме по-голяма част от тези разпределения да бъдат най-често срещаните статистически разпределения, нормални, екстремумите да бъдат малки, а големите натрупвания да се случат около някакви стойности. Но, ей Богу, понякога има би-модални, понякога има у-образни разпределения. В зависимост от типа разпределения ще използваме богатия разработен статистически апарат така, че ще има доста сериозна, изпробвана в изследователската практика и при това по доста сходни изследователски предмети, математически методи. Но няма да фетишизираме непременно и сухата математика – много нечувствителна към човешките различия. В света на математиката логиката е "Какво тук значи някаква си личност!?".

Затова сме предвидили, след като обработим данните, да използваме Делфи методът, за който разбрах, че сте говорили вече, където с подбрани представители на съдийската общност, независими, ще им предложим да оценят това, което се е получило от гледна точка на неговата валидност за практиката.

Така, по този начин би трябвало да се конструират, да открием масовидните случаи. Ние много добре знаем, че делата, въпреки че сме се опитали доколкото е възможно (с ваша помощ, ние не сме компетентни в тази материя) да ги обособим до относително

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

еднородни по проблематика, по правна материя, все пак необходимото присъщо овреме за извършеното очевидно ще варира между различните типове съдебни практики. Първо – съдиите се различават по професионален опит. Някои са в началото на кариерата си, други са професионализирани в определени дела. Някои от съдиите са натрупали опит и работят само с един тип дела, други, най-често в малките районни съдилища са по-нефункционални поради естеството на институцията, в която са заети. Някои са по-професионалисти, някои – не чак толкова.

Методът не се интересува от индивидуалните оценки. Той няма да оценя професионалните качества на хората. Нас ни интересува съвкупната информация и целта ни е да намерим необходимо присъщото за средния представител на професионалното съсловие време за справяне с дела от определен тип сложност и от определен предметен тип, правен тип, така както сме го класифицирали.

Така ще се определят към момента как изглеждат стандартите за необходимо присъщо време за нормално справяне със съответния тип дела. Тези стандарти след това в Делфи метода ще ги обсъдим. И, в крайна сметка именно те, в своята съвкупност, биха могли да бъдат използвани за оценка на това как съответства капацитетът от гледна точка на човешки ресурс на едно конкретно съдилище спрямо неговата натовареност. Ще открием силно, прекалено натоварените, които после не ние, някой друг, ако иска да реши да ги доокомплектова, за да се приведе в нормите, в стандартите към сегашния момент от гледна точка на кадри, кои са по-малко натоварени и т.н.

Обект на изследването са всички типове съдилища, вие по-добре ги знаете от мен – граждански, търговски, наказателни, първоинстанционни, второинстанционни – няма нужда да описвам, вие го четете на слайдовете.

Обектът на самото изследване, таргет групата са съдиите – всички съдии около 2000. Това е оптимистична бройка от гледна точка на статистиката, при условие, че ще участват всички. Ние имаме претенциите това да бъде изчерпателно изследване, така е замислено. Знам, че това е трудно постижима цел, но, колкото по-близо сме до изчерпателност, толкова по-достоверна ще бъде, дори и заради наличието на много повече конкретни казуси от всяка

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

гледна точка, които ще дадат своя принос в открояването на глобалните тенденции с натовареността по определена тема.

Методът – анкетна карта. Постарахме се да бъде максимално опростена. Аз, ако ви покажа с какви карти работим, вие ще оцените нашите усилия да опростим максимално инструментариума. Типичните маркетингови и социологически въпросници, ако ги видите ще се уплашите и тутакси ще изпразните залата. Това е безкрайно опростена (съзнателно сме го търсили) форма, която надяваме се е на разбираем език, сега тече пробно пилотно проучване. На опростен разбираем за вас професионален език, лесна за попълване в електронен формат. Надяваме се, че сме предвидили и всички нужни инструкции към тези, които ще трябва да попълват. Не изисква прекалено много усилия. Сто на сто хората се различават много по своята педантичност. Сигурно някой, ако иска да даде пределно точната информация за ретроспективни данни, ще отнеме много време. Но това не е нужно. Ние разчитаме, че особено там, където се пита за конкретно дело, времевите спомени ще бъдат по-скорошни, няма да е нужна много ретроспекция, а там, където питаме за типологичната оценка, типичното дело, за по-леките и по-тежките, там пък ще сработи механизмът и вие самите ще направите нещо като средна величина, което още повече ни е нужно, защото колкото повече опит с определени дела се обобщава, толкова по-валидна е тази оценка. Тя ще е осреднена, но ние така изследваме и хиляди други обстоятелства в нашата изследователска практика, които раждат смислени данни и се потвърждават от други методи, които абсолютно фактологически регистрират тези данни.

Примерно има много изследвания, в които задаваме въпрос на хората: колко време средно дневно отделяте през делник, гледайки телевизия, колко дена през уикенда? Естествено никой не дава до минута, получават се отговори като 180 минути, 140 минути, 15 минути...- в голяма извадка. После получаваме осреднената и сравняваме с друг метод, който е компютъризиран, технологизиран – пийпълметричната система, и тя дава същите данни. Там не са въпроси към хората, а има едни технически приспособления, които регистрират кой колко време гледа телевизора си в къщи.

Така че ретроспективните данни не са чак толкова невалидни, когато работим с голям обем от данни.

Ние знаем какви са рисковете. Рисковете са не толкова от осредняванията. Навярно ще има някои систематични изкривявания.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Хората помнят по-скоро тежките дела, които са им отнели повече време – това ще криви малко може би в една посока. Но, затова сме вкарали и ще получим данни за последните водени дела, които може да са тежки, може да са леки, може да са всякакви. Така че има възможност за контрол, вътрешен контрол на данните, които ще получим. Едните, които са за последните дела, и други – които са обобщени, където може да има някаква систематична грешка.

Основните индикатори. Основните индикатори естествено най-често са от типа изразходено време по процесуални етапи. Вие най-добре знаете какви са тези етапи. В резултат на работата в работната група надяваме се да сме ги описали изчерпателно.

Минимално и максимално време по етапи. Тук въвеждаме опит освен осредненото да получим и каква е картината на по-леките дела, които при едни са 20%, при други са 30%. Хващаме и максимумите.

Дял на дела с минимално и максимално време и факти за типа на делото. Това ни е нужно – брой страници на досъдебното производство, брой свидетели, брой подсъдими, брой страници на решението... Това ни е необходимо, за да вкараме и малко допълнителна фактуална информация, която да ни помогне да валидизираме и да осмислим параметрите на сложността на делото. Макар че не е изчерпателно и няма как да бъде изчерпателно все пак дава достатъчно много релевантни към времеразхода обстоятелства.

Обобщени показатели на времевите разходи по дела. Те са описани на слайда. До тях ще се стигне след внимателната обработка на всички еднородни групи анкетни карти, които ще дойдат от вас. За това ни е нужно за всеки тип дело да има най-критична маса, някъде навярно ще сме близко до критичния минимум, но в масовидните дела стойностите ще бъдат абсолютно приемливи.

Естествено предвидили сме и средно време за допълнителни дейности. Даваме си сметка, че вие сте хора с всякакви други ангажменти към съдебната система, като цяло и при някои от вас може би значим дял от професионалната им дейност е зает от такива ангажменти. Това правим, за да избягаме от хипотезата, че единствените професионални ангажменти на съдията са да работи по дела. Не е така и вие най-добре го знаете.

Резултати от изследването – показано е на слайда. Искам да кажа няколко неща накратко.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Има някои известни алтернативи на всичко това, което сме замислили, но при тях има проблеми. Единият проблем е да преминем към класически тип, едва ли не дневников тип, все едно дали хартиен или в електронен формат – дневник за изследване на професионалния бюджет на времето. Само че това изисква да се намерят желаещи всеки божи ден, делник, да си води на таблет, на компютър, на хартиен формат – без значение, бюджет на времето по всеки етап всеки божи ден колко време съм отделил за това дело, за този етап и т.н. Ще станете като джипитата – повече ще пишете, отколкото да работите. Подозирам, че тогава ще се появи нов времеви разходи за българските съдии – участие в изследване, което ще отнеме повече време, отколкото работата по естество. А отгоре на всичкото това не става за една седмица – това трябва да се води протяжно дълго време. Разбрах от лекциите преди мен, че това някъде се е вършело от независим сътрудник, който седи до вас и записва. Т.е. едва ли ще се чувствате много комфортно, плюс това изисква много средства, които аз в България не познавам като възможности за каквото и да било изследване. Или пък да измислим някакви специални разузнавателни средства (с хумор), които да технологизират процеса.

ЛЮБЕН ХАДЖИИВАНОВ: Не е точно така. Част от деловодните системи, които използваме и в момента в съдебната система имат опции за измерване на времето, прекарано в дадена дейност, чисто автоматично – по създаване на документ или придвижване на делото от един етап в друг. Така че технологично е възможно. Въпрос е на желание и на намерение да се направи.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Доколкото зная някои системи позволяват, но мисля, че това е системата, която е въведена в 5% от съдилищата. Говорим за АСУД. Тя е доста модерна система, но се ползва в много малък брой съдилища.

Освен това, по мои представи това няма да обеме всички други дейности, за които говори тук г-н Путс, т.е. четенето на литература, на практика, на дискусиите, мисленето, произнасянията в състав, подготовката, четенето на делото, тъй като за съжаление за разлика от повечето модерни съдебни системи ние сме много далеч от това да имаме цифрови дела – при нас всичко е все още на хартия. Но по принцип това, което казва г-н Георгиев, а и г-н Хаджииванов, аз

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

смятам, че в един бъдещ момент, т.е. надявам се, оптимист съм, ще дойде време, когато ще направим и основано на такъв метод изследване. Т.е. трябва технология, с която не разполагаме в момента.

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: Освен това, както каза и Живко до сега, това изисква известна стандартизация, т.е., ако в момента в 5% от съдилищата може да се направи нещо, това означава, че трябва да може да се направи и в 100% от съдилищата, иначе мярката не е мярка.

ЖИВКО ГЕОРГИЕВ: Финално. Една от ползите от това изследователско усилие е, че в резултат на обработката ние по всяка вероятност ще предложим някакви идеи, които ще бъдат обсъдени, за промени в начина, по който типовете, категоризациите, по които се отчита официалната статистика, без чиято помощ и ние няма да си свършим добре работата чрез резултатите от това изследване. Ако в определени групи, с които за сега работим, се окаже, че ентропията е малка, разнообразието, хаосът е нисък, от времевите параметри, значи тези типове са ясни, хомогенни, еднородни. Ако някъде се окаже, че е прекалено голямо, очевидно ние сме смесили зад един етикет твърде голямо разнородни групи. Така че ще има полезен ефект и за съдебната статистика, която също е много важен инструмент за всякакъв бъдещ мониторинг на всичко това, за което говорим. Така че ползи ще има в разни посоки.

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: За да не бъде съвсем абстрактно всичко това ще продължа конкретно с това, което реално сме свършили – как изглежда една анкетна карта, която сме подготвили (тя е подготвена за така нареченото пилотно изследване, което тече в момента) и какво следва от тук насетне по нашите планове.

Това са трите етапа на изследването – така, както е предвидено. Пилотното изследване, което тече в момента и което провеждаме на хартиен носител – картите наистина са доста семпли, в рамките на 1-2 странички са всичките данни, които искаме да съберем. Те са резултат от много усилия с работните групи по проекта, за да достигнем до нещо, което е адекватно за съдийската гилдия.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Това, което предвиждаме като следващ етап е самото основно изследване. Вече казахме, че то ще бъде изчерпателно. Искаме да поканим всичките съдии, за което събирахме имейли, защото нашата амбиция е да го направим в електронен вариант и то да бъде лесно попълвано уеб-базирано. Това позволява много по-лесен мениджмънт на въпросника, който е предвиден за съдиите, много по-лесно ще се появяват само делата, за които те ще попълват анкетна карта. Казахме, че това ще са между 5-10 анкетни карти – така ги предвиждаме в момента, но така или иначе ни трябва и малко повече статистика и малко повече неща, които да прегледаме, за да установим по кои групи дела по колко анкетни карти ще ни трябват попълнени така, че да можем да направим всички статистически обработки.

Електронният въпросник има и още едно допълнително предимство – че в групите, където има малък брой дела по статистика, която имаме към момента за 2012 г., те могат електронно да бъдат приоритизирани, т.е. съдия, който е гледал дело от група, в която в цялата страна има 15 броя дела, ние непременно ще искаме той да попълни една анкетна карта за такова дело, защото иначе няма как да съберем достатъчно информация, върху която да базираме нашите обобщения.

И третият етап, който вече споменахме – по метода Делфи, т.нар. фокус група от експерти съдии - опитни с дългогодишен стаж, които могат да валидират тези данни, независимо един от друг. Идеята е те да са независимо един от друг, до погледнат обобщените от нас данни, да ги коригират, ако е необходимо, след което ние отново да ги обобщим, те отново да ги погледнат и така да стигнат до някакъв консенсус по отношение на времевите характеристики на определени групи дела.

Това са нашите амбиции за цялостното извършване на изследването.

Като план във времето ние в момента сме в пробно изследване или тестово. Януари предполагам, че ще можем да обработваме данни от тестовото пилотно изследване. Февруари да програмираме така наречения електронен въпросник, след като сме финализирали картата. От тук насетне поне два месеца ще тече основното изследване, което съдиите ще получат индивидуален линк, на който могат да влязат и да попълнят анкетните карти. Могат да ги попълват когато пожелаят, всичко попълнено се запазва, започват от

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

там, до където са стигнали, не е необходимо да запазват нещо на компютъра си... В смисъл така или иначе лесен вариант, в който това може да се попълва когато и както намерят време за съответното нещо. Това е първоначален план, надявам се да се справим в това време. Знам, че е времеемко донякъде и, че може да се наложи да доизчакаме, за да досъберем още информация във времето.

До този момент, като подготовка това, което казах – финализирахме групи дела с помощта на работната група и комисията по натовареност; финализирахме индикаторите, които вече казахме, за самото изследване; финализирахме и списък с процесуални действия, които са включени във всички отделни карти; изготвихме инструкции за пилотното попълване; избрани са и пилотни съдилища, в които да се провежда изследването. Изборът на пилотни съдилища беше базиран на идеята, че трябва да има съдилища от всякакъв ранг, различни. Всички съдии в съдилищата ще бъдат поканени да попълват пилотно анкетите.

Целта ни е за всяка една разработена карта ние да имаме поне 4-5 попълнени анкети, за да можем за съответната група дело да видим какви са проблемите при самото попълване. Дали картата е достатъчно адекватна и отразява наистина хронологията на съдийската работа по съответната група дела.

Как изглежда картата? Може би по-голямата част от вас са я виждали. Ако се повтарям и не е интересно и няма нужда да я показвам може по-бързо да превъртим слайдовете.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Има колеги ентусиасти, макар и за момента да не са много, но аз съм сигурен, че ще се увеличават, още в деня в който пуснахме пилотното изследване младши съдия от Софийски градски съд ми се обади, че вече е готова и изпратила картата. Оказа се, че нещо не беше дочела и се наложи повторно да я попълни и след това вече я изпрати повторно.

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: Значи не отнема много време.

Така или иначе в пилотните карти има и секция, в която да се отразят всички забележки, трудности, всички неща, включително и да отбележат колко време е отнело попълването на анкетната карта, което за нас е важно.

Данни за магистрата, стаж, месторабота, в кой град, в кой съд работи, какви дела е гледал през последната година. Забравихме да

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

кажем, че се базираме на период от една година – разглеждаме делата в рамките на една календарна година. Когато започне основното изследване това ще бъде година 2013 г. и делата, гледани в тази година.

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: Извинявайте, че ви прекъсвам. Това, което основно ни направи впечатление в картите – разликата между наказателни и граждански се състои в това, че в наказателните в повечето случаи попълваме за последното приключено дело, най-общо, а в гражданските – там е на годишна база. И се получава един проблем. Съдията трябва да седне да прави едни много сложни аритметики за цялата година колко време му отнема едно действие. Може би трябваше при гражданските дела за база да се вземе последното дело. В натоварените съдилища това е огромен обем дейност, която е приключила през годината, и сметките са доста сложни. И колегите видяха трудности именно при попълването повече на гражданските анкети. Може би там нещо трябва да се попромени, защото едва ли това ще бъде най-точното като данни, което ще се получи като краен резултат специално по гражданските карти.

Там, където примерно са малък брой делата, които се гледат в малките съдилища, вероятно ще ги попълнят сравнително коректно. Но при нас може би няма да отразява в най-голяма точност това, което се е случило.

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: Кое ви затруднява?

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: За да си попълни един съдия времето, което му е отнело – давам елементарен пример с преглед на исковата молба за редовност – той трябва да разполага с всички дела. В един съд към момента на попълването няма как да се получи това, защото тези дела ги няма, които са разгледани. Повечето са по инстанции – на инстанционен контрол и т.н. И трябва да се дават едни осреднени стойности, сметнати по броя дела. Да, но съдията в момента не разполага с точната цифра на делата, които е разгледал през годината. Т.е. трябва да дойде при нас, ние да му извадим за всеки конкретен съдия определен вид дела, които е гледал през годината, за да може той да си ги смята. И става много сложно, отнема много време, повярвайте ми.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Няма да скрия, когато дойдоха анкетните карти ги събрах на едно общо събрание всички съдии, като предварително бях раздал картите плюс указанията към тях. Имаше доста възражения.

Още повече, пак казвам, вероятно в по-малко натоварените съдилища не е проблем да се отдели определено време, за да се попълнят картите. Друг е въпросът, че колегите казват: ние, ако ще попълваме, няма да попълваме по една карта, ще попълним всички карти, защото е редно всеки съдия да попълни всички карти – така ще се даде най-точна представа. В крайна сметка ги оставихме те да си решат дали по една или по няколко ще попълнят. Но казвам, че може би трябваше малко още да се доогледат нещата преди да се пуснат картите.

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: Това е пилотно изследване. Това е и целта на попълването – да се видят...

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: Въпросът е, че това пилотно попълване няма да даде много коректна информация.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Информацията от пилотното изследване – изпратихме две писма. Това беше идеята и затова си позволих второ писмо да напиша до всички съдии, което беше съвсем кратко и ясно: колеги, пилотното изследване цели проверка на самите карти от гледна точка на тяхното съдържание, адекватност, пълнота и т.н., попълнете колкото прецените – 1-2 от избрана група дела за съответната карта, за да видите самия процес.

В никакъв случай сега не се налага да попълват съдиите всички карти по всички групи, респективно това да налага в момента извършване на този по-сериозен процес по обмисляне. Същинското изследване, както каза г-жа Станкова, ще бъде февруари-март-април. Така че за момента около 15 януари – срокът, който сме ви дали, вие просто погледнете картите за това, което казахте ето сега.

И не всички, не искаме да хабим колегите. Абсолютно е резонно това, което казваш.

ИГНАТ КОЛЧЕВ: Ясно е, че това все пак не е мерене с хронометър, а е по-скоро измерване на субективното усещане на попълващия картата към проблема и то има възможности да бъде коригирано. Но, когато прегледахме тези карти, на мен ми направи

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

впечатление едно нещо и не съм специалист, но мисля, че е важно и затова е моментът да го кажа. Докато в първоинстанционните анкетни карти, в първоинстанционните граждански дела предполага се, че съдията сам си води протокол и сам го проверява, всеки един попълващ картата - времената там няма да се разминават. Обаче, когато се попълват картите на въззивните граждански дела – там имаме трима съдии, един от тях е председател на състава. Това никъде в анкетната карта не се знае. И всички тези хора, които председателстват състави, понеже много лекичко е минато, съдебно заседание, изготвяне на съдебен протокол, следващата пета точка е произнасяне на състава. Да, обаче председателят на състава при два пъти седмично заседаване с по десет дела това са около 20 дела. Това прави някъде около 4-6 часа в рамките на седмицата той проверява протоколите на целия състав. Обаче това е един от всеки трима, попълнили анкетната карта. Това не е отразено в анкетната карта и не се знае защо на една част от съдиите, образно казано една трета от тях, оценките им, т.е. времевите рамки ще бъдат завишени. Това няма да бъде отчетено и ще се оцени вероятно като грешка. Затова мисля си, че проверка на протокола – след като е изготвен протоколът аз сядам, чета го, за да го подпиша. И, когато говорим за едни протоколи от порядъка на 10 страници по 20 дела... Председателят на състава проверява протокола.

ОТ ЗАЛАТА: Докладчиците проверяват протокола.

ИГНАТ КОЛЧЕВ: Председателят на състава го подписва, а не е отбелязано това в картата и не се знае защо на една част от попълващите анкетите тази опция – подготовка на съдебното заседание и изготвяне на протокол – практически ще бъде по разбираеми причини завишена. Но това няма да бъде отчетено вероятно.

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: Тук ще се получи и друга разлика, тъй като практиката в различните съдилища е различна - имам предвид по въззивните състави. В едни съдилища председателят на състава минава доклада по делата, а в други съдилища е организирано така, че докладчиците си минават доклада по делата. От там също ще се получи една разлика във времето, което се попълва в анкетните карти.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Т.е. тези неща ще трябва да бъдат уточнени.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: С пояснение трябва да бъде обяснено, но може би това председателят на въззивен състав в онези съдилища, в които върши работа и по делата на другите съдии, може би в другите дейности трябва да го отбележи. В картите има един раздел "други дейности" и там има едно "други". На практика той се товари за сметка на докладчиците по дейност, която не му се отчита и затова ние ще отчетем в други дейности – имате една отделна карта "други дейности", в които са описани сравнително изчерпателно, но не напълно, има последна точка "други". Там съдията на онзи съд, който председателства въззивен състав и върши и тази работа, ще го впише. Примерно в Софийския апелативен съд председателят на състава – така беше установената практика поне в наказателното отделение – председателят на състава не върши нищо повече от един докладчик. Дори има състави, където докладчикът води и съдебното заседание по своите дела. Съответно той си проверява протокола, председателят само подписва, целият доклад си го минава той по делата. Практически тримата членове на състава са напълно равностойни към работата. Да, знам, че не навсякъде е така, но там, където това не е така би трябвало председателят на въззивния състав да си го отбележи в "Други дейности". Така си мисля за сега.

Нека г-жа Станкова да каже по въпроса за разликата в гражданските карти.

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: Гражданските карти са различни, защото в групите с гражданските съдии, с които говорихме, стана ясно, че едно гражданско дело може да започне и да не завърши при един и същи съдия, за разлика от другите видове дела. Така че при наказателните и административните дела имаме конкретно дело, което не избираме, когато изберем групата, там съдията трябва да попълни данните за конкретно приключило дело и то последното дело, за да спазим случайността на избора на делото. Така че той може да попълни фактологията на делото от началото до край. Докато при гражданските стана ясно, че това не може да се случи за конкретно последно приключило дело. Може би той може да избере някакво дело, което е било при него изцяло...

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: Това е изключение. В нашия съд гражданските съдии си гледат делата. Единствено в ситуация, в която е в продължително отсъствие съдията може друг да влезе да му вземе делата на заседание. Това го приемаме, като изключение. Т.е. един съдия, който е на работа 99% от делата, които е свършил са негови дела, които ги е започнал от самото начало. И не виждам къде е логиката тук.

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: Пак казвам – това е пилотно изследване и всички ваши съображения ще бъдат взети предвид. Така че, попълвайки картите вие може да изкажете своите съображения.

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: По тази логика, ако вървим, възниква въпросът, който резонно възникна, за наказателните дела кое е последното дело, което сме приключили – делото, което току-що сме написали и примерно тече срок за обжалване; делото, което е в горна инстанция; делото, което е с влязъл в сила съдебен акт и е при нас... Кое е последното? Затова ние решихме последното да е делото, което последно сме решили и е налично в съда. Но възникват пак въпроси, които така или иначе те трябва да бъдат отрегулirани по някакъв начин, обяснено.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Делото е последно и приключено, което е налично при вас – разумно е и е логично да е така. Не искахме да обиждаме съдиите, като им пишем толкова подробно.

Въпреки всичко естествено, че ние, ограничен кръг от хора в работната група по естеството на работата сме мислили по тези въпроси, включително и по тези, по които казвате, целта на пилотното изследване е повече хора да погледнат и те да кажат своите критични бележки, съответно да можем да ги вземем предвид, включително и тези, за които сега казвате е хубаво да бъдат вписани, евентуално и, ако колегите имат предложение как да стане по-добре. Това е и смисълът – колкото повече хора мислят възможността да измислим нещо е по-голяма. Затова, моля ви бъдете максимално критични, но бъдете и конструктивни. Защото "това няма да стане, но няма да кажа как ще стане" не работи.

ЛЮБЕН ХАДЖИИВАНОВ: Аз мисля, че заложената методика за оценка на гражданските дела годишно е правилна, а

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

наказателните дела – по дела. Това е с оглед нормалното разглеждане на делата. Съвсем естествено е с оглед времевия стандарт, който е без значение какъв е мащабът на съда, едно 3-месечно приключване на делата е кръгзорът на гражданския съдия нормално да е годишен в едни 3-месечни периоди, защото той има средно 3-месечни цикли на приключване на делата, ако всичко върви стандартно. Докато наказателните дела са няколко заседания и приключват. Затова логиката дело по дело е съвсем оправдана. Така че колко са броят на съдиите в съда, които ще попълват анкетите и как ще си помагат със статистиката, която предоставя ръководството, за да определят времето за една дейност, е въпрос на организация, която не зависи толкова от мащаба на съда. А пък след като целта на пилотното изследване е да даде субективни усещания на респондентите, както е заложено, толкова и конкретната достоверност на първото изследване, доколкото разбирам, не е толкова от значение и решаваща.

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: Не мога да разбера къде е разминаването във времетраенето на разглеждане на наказателни и граждански дела. Аз твърдя, че процентното съотношение на приключили дела в 3-месечен срок в нашия съд се разминава в рамките на 1-2%. Така че, ако на гражданския съдия в кръгзора му са една година, на наказателния съдия къде му е кръгзорът тогава?

Нещо ми се губи делителят в цялата система на определяне.

Другото. В един съд, където работят 5 съдии, статистиката се прави лесно. При нас, когато тръгнем да изготвяме 6-месечната статистика и да я засичаме дали съответства на реално постъпили, приключили, свършили и т.н. дела, е една дейност, която отнема доста време. Така че не е съизмеримо малък-голям съд по отношение на отделните дейности да приемаме еднакво количество време за всяка дейност.

От друга страна, не искам да бъда разбран грешно, че дърпаме чергата всеки към себе си. Но, когато разгледах анкетните карти единствено в нетипични дейности трябва да отразим това, което вършат административните ръководители.

Последното СРС, по което се произнесох, ми отне 5 дена, за да изчета оперативното дело, което беше 22 тома. През което време от 7 до 9 вечерта съм седял в съда без излизане в обедни почивки, за да се произнесе по искането, което така или иначе там срокът за

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

произнасяне е в рамките на деня, но нямаше как да стане. И това са едни дейности, които пак остават встрани и за тях няма механизъм как да бъдат отчетени.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: В анкетна карта "Други дейности".

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: Да, но въпросът е там какво попълваме – какво осреднено време взимаме, какъв критерий за отразяване на тази дейност?

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Там специално е на годишна база – говоря за "Други дейности". Вие, като председател на окръжен съд, който се произнася по разрешаване на специалните разузнавателни средства ще запишете: за 2013 г., когато се налага да попълвате картата през 2014 г., за цялата 2013 г. приблизително колко часа – ще видите по колко СРС-та сте се произнесли, ще реферирате към нещо конкретно, колко часа грубо ви е отнело четенето, произнасянето по СРС. Може да напишете 30 часа, 40 часа – относително, няма да е с точност до секунда, но може да сметнете в дни и от там в часове и в работни дни. Вие сега казахте, може да изчислите колко сте се произнесли по последното СРС – колко часа ви е коствало, 4 дена по 8 часа да речем или по 5 часа сте чели – 20 часа, в такъв смисъл.

За другите дейности ще бъде на годишна база.

И аз мисля, че е постижимо.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Във въпроса и на г-н Колчев, и на другите, откривам и един контекст, че ще се получи изкривяване на информацията по начина на отчитане на някои дейности – в дадения случай за председателя и съответно за членовете на състава.

Колеги, изцяло разчитаме на едно добросъвестно попълване на картите. Естествено, че и тримата съдии могат да си отразят тази дейност, но това просто няма да е вярно. Вярно ще е само за председателя на състава, ако той разбира се според практиката на съответното съдилища проверява протоколите и ги подписва. останалите членове от състава не го правят, не би следвало да го отразяват като дейност. За това аз съм сигурна, че всичко ще бъде попълнено добросъвестно и нямам никакви опасения от тази гледна точка.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: Ще внесе малко уточнения. Може би не сме се разбрали съвсем с попълването на пилотните карти.

Първо. Периодът, за който говорим за дела въобще, които влизат в нашия кръгзор за обсъждане и оценяване, са дела през последната една година за всички – наказателни, граждански, административни, всички. Искаме да бъдат в рамките на една година, да са извадка от дела в рамките на тази година, за да може да ги съпоставяме със статистиката, която имате към момента - брой дела в рамките на една година по групи, по шифри, по каквото имате към момента.

Това обаче не означава, че всичките пилотни карти за всичките дела са направени за конкретни дела, т.е. за едно дело, не за една година. Нито желаем гражданските съдии да попълват времена в рамките на една година за всички дела от групата. Те попълват за едно дело. Записано е, че периодът, който ние разглеждаме е в рамките на тази година.

Например 2013 г. – тези дела, които сте гледали през 2013 г. принципът е по-леките дела, които са по-малко времеемки, колко дело ви отне за едно дело всяка една от тези процедури. Не конкретно, типично по-леко дело, но не и за всички дела за цялата година от тази група.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Ще ви дам пример. Попълвате групата дела "съдебна делба". Поглеждате вашата статистика за годината и виждате – аз съм гледал 5 дела за делба и отговаряте на въпроса на база тези 5 дела за делба, които вие сте гледали. Не е необходимо за 5-те да извършите тази осредняваща дейност.

Знам, че няма да са 5, за някои групи ще бъдат 100 примерно, или 200, или 300. Тук безспорно ще иска малко повече напрежение преценката. Но при всички положения може би това не е съвсем ясно обяснено. Отчитам го, впишете го и вие в пилотните карти. Ще помислим може би в самите указания как по-ясно да го обясним така, че да бъде разбрано еднакво от всички, които попълват.

В момента, в който го казахте, аз си помислих – ще обмислим още веднъж дали там, където е възможно, т.е. в онези съдилища, в които е възможно поради организацията на работата за гражданските дела също да не предвидим и такава възможност, т.е. рефериране към конкретно дело.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: Там, където има специализация по материя може би това е по-удачният вариант, защото при нас примерно – започвам от районния съд – има специализация по материи. Имаме вещни, делбени, облигационни, трудови, брачни състави. И може би там е наистина по-удачно за последното дело.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Наистина, доколкото други колеги граждански съдии немалко, с които говорихме, ги притеснява това, че има вероятност да ги затрудним още повече, ако им кажем да попълват данни за последното дело и се окаже в някои съдилища това е проблем, както се вижда, че това дело не е започнато от него, гледано е от 3-4 съдии, той се е включил накрая или в някой от етапите. Знаем, че по процесуалния закон няма изискване за неизменност на състава на съда. И казват една част от колегите, че не са редки случаите, в които по гражданските дела, ако реферираме към конкретно дело ще се окаже, че ще ги затрудним повече, отколкото да ги улесним.

Но ще го обмислим като възможност за там, където е възможно.

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: За спазване на случайното разпределение на делата.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Дали не се спазва принципът на случайно разпределение – ние не казваме, че този, който е продължил да гледа делото не е определен случайно. Нека не забиваме в друга посока.

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: Само ще допълня, няма да продължавам, очевидно картите се познават вече от всички.

Принципът е много прост – това, което искаме да направим. Статистиката и данните за времето, които искаме да получим за едно дело. Ние ще ги налагаме за едно дело, върху тази статистика, която има в момента. Т.е., ако има 2000 дела от група Х, то средното време за едно дело от тези 2000 е У време и ние го налагаме върху тези 2000. Така че принципът е: събираме данни за едно дело. Не събираме годишното ви време за разглеждане на група дела.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ЛЮБЕН ХАДЖИИВАНОВ: Много е важно да се каже, че това е типичното дело. Не един е гледал проста делба, друг е гледал хипер усложнена делба и да се вземат крайностите. Това е представата на съдията за нормалната делба колко му отнема прегледът на исковата молба. В този смисъл това е последното приключило дело и едното дело от тази група.

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: Но бих добавила, че в рамките на типичната делба има и екстремални случаи – такива, които отнемат много повече време и такива, които отнемат по-малко от типичното време, които също ни трябва за анализа и, за да бъде справедливо.

ВЕСЕЛИН ХАДЖИЕВ: Добавям само още нещо и приключвам. Това, което създаде определени притеснения при колегите е всъщност изписване на имената на колегите върху анкетните карти. Започна веднага едно брожение "Ами, ако тръгнат да ни проверяват..." и т.н., и т.н. Обясниха ни, че никой няма да ни проверява така или иначе. Но това е проблем сега за пилотното изследване, а предполагам, че, когато тръгне типичното изследване ще стане по-голям проблем. И може би нещо трябва да се помисли в тази насока. От една страна трябва да е балансът, че, ако е анонимно ще се получи изкривяване по-голямо; от друга страна е притеснението, че е явно. И може би да се измисли нещо, да се номерират от 1 до n и да оставят съответните съдилища списъците с имената, т.е. все пак да е определим човекът, попълвал картата, но да не е толкоз явно в крайна сметка.

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: Мисля, че не трябва да имат притеснения, защото то е анонимно в смисъл, че те ще бъдат обобщени. Както каза Живко преди малко – "какво тук значи някаква си личност"!?

За обобщенията и за статистиката съдиите поотделно нямат никакво значение, т.е. те никъде няма да бъдат предоставяни поименно. Обаче представете си в рамките на наказателните и административните дела ние ще ги помолим да си запишат и номера на делото, за което конкретно ще попълват, за да може да се провери и някаква статистика, която може да ни е необходима. Така или иначе дали ще има име или ще има номер на делото мисля, че е все едно.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Освен това ще го кажем изрично, ще го напишем, пускайки самото изследване, че това по никакъв начин информацията няма да се използва за атестиране, за дисциплинарна отговорност и т.н.

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: освен това, имайте предвид, че тези данни ще дойдат на нашия сървър. Ние нямаме интерес към определени съдии или към някого конкретно. Така че те ще бъдат обобщени и предоставени в много обобщен вид, т.е. средните времена по тип дело. Никакви съдии, никакви райони, никакви подобни неща.

СИМОН ГИНЗБУРГ: Разбира се ще има много дискусии, абсолютно нормално е да се провежда такъв тип спорове. Но, важно е да се подчертае, ако всеки е съгласен с необходимостта да се прави такова изследване и всъщност тогава ще има един широк консенсус и след това възниква въпросът как да се извърши това. Разбира се и тази сутрин много неща възбудиха интереса. Фактът, че имаше цени в евро, т.е. онова, което нас ни интересува е обща стойност, статистическа стойност, дори, ако се казва 13 минути – това не означава, че по принцип всички дела се гледат за 13 минути, а е просто осреднена стойност. Това няма чак такова отношение. Трябва да бъде съразмерно времето, което се отчита.

Един коментар искам да ви дам. Размерът на извадката зависи от броя на категориите дела, които искате да изследвате. Ако искате да изследвате много категории за делата, които по-рядко се гледат в рамките на една година, трябва да се обърнете конкретно към самите съдии, които ще ви дадат по-надеждна информация. Но вчера чухме, че в Норвегия се използват три категории за цялата съдебна система, докато в Нидерландия използват 70, но ще сведат това до 7 категории.

Така че по време на пилотната фаза ще бъде интересно да обмислите. Разбира се колкото по-прецизно се определят категориите дела, толкова по-точни ще бъдат разчетите, защото ще има много вариации в тази вътре родова категория. Това трябва да го обмислите в рамките на пилотната фаза.

Третият аспект е, че виждам, че сте се отказали от възможността за реално измерване на времето. Това, което вие ще правите в първата фаза, доколкото разбирам от казаното от г-н

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Георгиев, на нас са ни нужни данни, факти, мнения. В тази пилотна първа фаза вие искате мнения и приближени стойности, т.е. средна стойност, осреднена стойност на приблизителни данни. Ако примерно приемете едно компютърно улеснение, като отправна точка може би с по-малка представителна извадка, но всъщност проучване на реалното време без никакви приблизителни разчети и прогнозни стойности, но просто да се отбелязват една отметка когато започвате да правите нещо и отбелязват друга отметка, когато приключват с правенето на определено нещо, за да отчитате реалното време. Например в някои групи дела, докато обсъждахте групи дела, при които работата има повтораемост и много малко количество или пък други съдилища, при които има по-голямо постъпление дела, или пък дела за привеждане в изпълнение, изпълнителни производства, примерно за този тип производства може да питате колко е необходимото време за решаване на 10 такива дела, за 10 такива малки производства, отколкото за всяко едно.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: От методологическа гледна точка дали това би било сравнимо и да се ползва примерно бихме могли да намерим един съд доброволци – виждам Благоевград, те са ентусиасти, те биха могли по определена категория дела да си въведат едни чек-листове и да си записват и след това да сравним общото с тяхното. Но не зная дали това ще бъде коректно, това ще бъде тяхното време...

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: Освен това то трябва да продължи доста дълго това, което трябва да се записва. Някои от делата траят повече от година, не е възможно да правим такъв реален във времето екзарсайд. За някои, например при гражданските, за които казват, че в по-голямата част завършват до 3 месеца е възможно, но въпреки всичко пак трае 3 месеца, а не една седмица. Аз за това попитах на базата на седмични действия как се естимират върху цялото. Това за нас към момента е интересно понеже не знаем с изключителна точност колко продължават делата, а и това е първият път, когато се опитваме да измерим това. Така че в този случай ние нямаме и хипотезата за всички дела и за всички видове. А групите дела са много. Много са. Само в административните бяха около 47 групи. В рамките на гражданските общо – независимо че ги делим на

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

първоинстанционни и второинстанционни, т.е. че ги делим за районни и окръжни съдилища – мисля, че групите бяха около 26. Наказателните също са много, не помня колко бяха. Но така или иначе са много. Те могат да бъдат окрупнени впоследствие, едва ли ще стигнем до 3 броя групи, както е в Норвегия, но навярно ще бъдат окрупнени. Но това можем да направим само, след като видим някакви данни. Иначе в момента само гадаем и окрупняването може по-скоро да наруши и да не доведе до достатъчно прецизна информация, отколкото обратното. Винаги можем да ги окрупним на базата на еднаквостите впоследствие.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Колеги, предлагам да прекъснем. Дискусията наистина е много интересна, макар че тя по програма беше разчетена да се проведе и след обзора на г-н Калпакчиев на дейността на ВСС до къде е стигнала. Но, така или иначе и след него продължаваме дискусията. Вече се родиха и първите предложения. Така че надявам се на вашата активност. Нека да прекъснем за обедна почивка и в 14.30 часа ви очакваме отново в залата.

/обедна почивка/

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Колеги, продължаваме. По програма г-н Калпакчиев ще направи обзор на дейността на целия Висш съдебен съвет по разработване на модела за регулиране на натовареността в органите на съдебната власт, а предполагам, че ще засегне косвено и някои от другите дейности, които Комисията по натовареност е извършвала за периода от една година.

Имате думата, г-н Калпакчиев!

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Благодаря! Няма да кажа нещо различно от това, което до момента и колегите говореха, ще се включа в общия тон, в контекста на говореното през тези два дни, тъй като според мен е безспорно и несъмнено, че всички сме обединени около идеята за това, че сегашната система за измерване на натовареността е остаряла, несъвършена, груба, отчита по съвсем груб начин – само в брой дела, натовареността на съдилища и на съдии. Трябва да търсим път за създаване на по-точен модел, който

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

да отчита спецификата на съдийската работа, а и на прокурорската. Аз говоря за съдии, но разбира се ние работим и по въпроса за модел за натовареност на прокурорите, тъй като следваме различни подходи. Самото естество на работата на прокурора и на съдията предполага различен подход.

Ние вече сме и в по-малък състав така, че с повечето от вас по много от въпросите, за които сега ще говоря, сме водили обсъждания и разговори. Няма да повтарям неща, които знаете.

През тези дни си повтарях една мисъл на Ницше, която е универсална, но е относима и към нашия случай. Той казва: "Ако знам защо – мога да понеса всяко как.". Пренесена в нашия случай тази крилата фраза е въпросът за смисъла – защо правим това. Правим го – вече казах – за да имаме по-добър модел, за това съдиите да бъдат справедливо натоварени помежду си, да знаем зад бройките дела каква тежест стои.

Естествено в един много по-късен етап, когато разработим тази система (видяхте, че това не е въпрос на еднократно усилие, всички знаем, че е така) ние ще можем да използваме, да създадем, да разработим по-съвършен модел за натовареност, който да бъде основа и за бюджетиране, и за много по-сериозни въпроси, включително и за атестиране. Към този момент нямаме тази амбиция, тъй като сме в началото.

Първо ще кажа, че дейностите, които комисията към Висшия съдебен съвет, занимаваща се с натовареност, е извършила за тази една година ги описахме в един документ, който представихме на вниманието на ВСС и той на 24 октомври т.г. прие с известни дебати това, което сме свършили до момента по три дейности в това направление, съответно представихме им какво предстои, тъй като дейностите не са приключили. Този документ може да видите на сайта на ВСС, достъпен на български език.

Първата дейност по отношение на модела за регулиране на натовареността е това, за което говорим днес, а именно – провеждане на емпирично изследване въз основа на методология, която изработихме и ВСС прие, и въз основа на цялото това усилие достигане на първо място до претеглена стойност на делата (модел, който е използван и в други съдебни системи), а отделно от това, след като имаме претеглена стойност на съдебните дела и като съберем информация за другите дейности ние ще можем да изработим и представим за обсъждане норма за натовареност – средна норма, а

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

оттам и разумна натовареност на един съдия, т.е. колко дела може да изгледа съобразно неговите физически възможности и с работното време, с което разполага.

Съвсем накратко ще кажа хронологически как работихме по тази дейност.

Още в началото на сформиране на съвета и на комисията – това беше през октомври миналата година, ние имяхме съзнание, че това е приоритетна дейност, приоритетна работа, по която трябва да започнем от самото начало, без забавяне. Сформирахме работна група, на която голяма част от вас, които сте тук, сте членове, към комисията. Идеята беше работната група, в която участват професионалисти – съдии, прокурори и следователи, да движи този процес, тъй като той изисква все пак усилия на повече хора, не е по силите на един или на двама човека. В самото начало решихме да не губим време с неща, по които вече е работено, да проучим поне проектите, по които ВСС е работил в последните години, свързани с тази тема. Направихме такова проучване сравнително бързо и установихме, че по един проект, който е изпълнен през 2009 г. с бенефициент ВСС е свършено немалко работа по отношение на времево изследване на видовете дела. За съжаление обаче работата по този проект не е била довършена и вече трудно може да се използва, т.е. да се надгради по някакъв начин. Колегите от Благоевградския районен съд, които са тук, са и членове на работната група, по собствена инициатива са използвали част от достиженията на този проект и са ги въвели за регулиране на индивидуалната натовареност вътре в рамките на техния съд, който е сравнително малък, от 13 съдии, в момента са заети 10 места, останалите 3 места са свободни.

Какво са направили те, накратко казано. Събрали са се двете отделения – гражданско и наказателно, условно казано по 5 съдии, и са решили видовете дела, разделени преди това по групи, по общо съгласие, с консенсус, по тези видове групи дела каква сложност да им придадат в коефициент от 1 до 5, като 5 е най-високата степен на сложност, 1 – най-ниската. Междувременно след това мисля, че бяха усъвършенствали модела, бяха въвели стъпки през 0,25 за отчитане между 1 и 5. В общи линии, ако приложим Делфи метода, те са действали на принципа на една фокус-група, включваща в случая всички заинтересовани страни, и са направили така, че вътре в рамките на самия съд са успели да регулират натовареността по

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

видове така, че всеки да получи сравнително равно количество различни по сложност дела така, че всеки да е натоварен не с еднакъв брой, а с еднакъв брой по сложност дела. Разбира се този модел работи в рамките на един малък съд или малък ограничен колектив, няма как да го приложим или много трудно може да го приложим, поне аз смятам, че не е реалистично да мислим, че успешно може да се случи, събирайки в една зала всички 2300 съдии в България.

Впрочем не само Благоевград, но и в още един съд този подход е използван. Върховният касационен съд, Наказателна колегия са въвели подобен метод за регулиране вътре натовареността между съдиите. Отново по съгласие на Общото събрание на Наказателната колегия, според което всяка група дела, от тях определени групи, има определена от съдиите степен, коефициент на сложност отново от 1 до 5. Там обаче са направили още една стъпка впоследствие – отново с решение на Общото събрание на Наказателната колегия са приели Критерии за фактическа и правна сложност. Колегата от Благоевград ме коригира, че и при тях са приели такива критерии.

Т.е. посочили са около 15-тина критерии грубо казано, които са типичните, за които говорихме тук през тези дни – колко страни има по делото, колко свидетели, колко вещи лица, въобще конкретика от самото дело, като за всеки от критериите се слага определена цифра, сумиране на цифрите по всички критерии, разделени на числото им дава средната тежест на делото. И това се върши от председателя на колегията, подпомаган от съдебните помощници. И това служи пак само за целите на Върховния касационен съд, не може да бъде приложено по отношение на всички съдии.

След като обсъдихме всички проекти в същата тази зала – направиха презентация на всеки един от тези проекти колеги, които са работили по тях, работната група решихме, че всички проекти имат един общ знаменател, а всъщност това е и част от световния опит, който също проучихме. В основата на един модел за изследване на натовареността на съдиите трябва да бъде поставено времето, което съдиите отделят за разглеждане и решаване на делата. Много ясно, надълго и нашироко Живко Георгиев и Лилия Станкова говориха за това защо времето е този универсален измерител. Няма да повтарям отново това, което те казаха.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Оттам нататък пред нас се постави в конкретика въпросът – добре, време, но това време е различно за отделните видове дела, а пък отделните видове дела са много на брой. Т.е. трябва да намерим подход, по който времето, което съдиите отделят за решаването на делата да го съпоставим или по-скоро да го съотнесем към тези различни видове дела. По този начин стигнахме до идеята, че трябва да правим емпирично изследване.

Пропуснах да кажа и за примера на колегите от Смолян – ако има време, предполагам ще има време и те ще кажат накратко за това какъв е техният модел. Той е на същия принцип основан – модел за разпределяне на фактическа и правна сложност на делата с оглед регулиране натовареността в рамките на съда. Много подробно и оригинално разработен модел, който от няколко години е развиван и прилаган.

Работната група достигнахме до идеята за необходимостите от емпирично изследване. Оттам нататък, като всяко едно емпирично изследване то трябва да бъде основано на някаква методологична научна основа. Тук нашите познания, опит и сили са ограничени като съдии. Затова трябваше да прибегнем до пита на експертите с познания в тази област – това са впоследствие експерти към проекта г-жа Лилия Станкова, г-н Живко Георгиев и г-жа Екатерина Тошева. Те много ни помогнаха при самото разработване на методологията. Писането на методологията беше съвместен продукт – нашите съдийски знания и техният опит в емпиричните изследвания. Няколко месеца ни отне този труд. В общи линии основата му е един (това, за което стана дума и през тези дни в изложението на г-н Гинзбург най-вече) адаптиран вариант на Делфи метода и на прякото засичане на времето, което съдиите изразходват за гледане на делата.

Тук се поставя на първо място въпросът защо сме избрали ретроспективния подход, а не занапред, за в бъдеще замерване на времето по делата.

Осъзнаваме предимствата на метода да се замерва в реално време по делата, но на първо време ние бяхме наясно, че не разполагаме с финансови средства. Финансовите средства, които ВСС осигури за това изследване са 50 пъти по-малко от тези, които холандския ВСС е използвал, ако правилно съм ги сметнал, може и 500 пъти... - във всеки случай много пъти. Ограничен финансов ресурс и ограничено време.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Когато казвах на моите колеги от ВСС, че това е много сложна работа, която изисква и време, и финанси, те ми казваха и може би с основание "Никой няма да ви чака още 2-3 години да работите и да събирате данни и да обобщавате.". И аз им казах "Да, никой няма да ни чака, но ние не можем да си измислим нещо и да излъжем съдиите, така че трябва някаква наука да използваме в цялото това упражнение.". Така че търсили сме в този смисъл компромисен вариант, който хем да е научно обоснован и верен, хем да струва по-малко и да отнеме по-малко време.

В общи линии приказката "Хем хубаво, хем евтино!" от опит не е много постижимо, но и с много ентузиазъм от наша страна мисля, че ще помогне да имаме резултат.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Затова винаги подчертавам, че нашите експерти работят на практика про-боно. Навсякъде го повтарям и е абсолютно вярно.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: То е вярно. Мисля, че специално за съдиите, а и за прокурорите, това е нормално. Това каза и Живко Георгиев – няма кой друг освен ние да свършим тази работа. Това е съдийска, прокурорска работа, ние най-добре разбираме от нея и е нормално и естествено да я направим про-боно, няма как да искаме да ни се плаща за това.

За методологията – защо избрахме този подход – вече казах.

Впрочем, опит да смирим тези противречия, да ги минимизираме, специално за наказателните и административните дела, беше въвеждането на изискването в анкетните карти да се попълват данни за конкретно дело. По този начин искаме освен да подпомогнем съдиите, които попълват анкетни карти, а и да ги успокоим за това, че техните преценки няма да са произволни, те ще се отнасят към някакъв близък опит, не далечен.

В никакъв случай – подчертавам отново и ще намерим начин да го повтаряме многократно – това не е оценка за работата на съдията, това е оценка за делата, т.е. времевата стойност на делата търсим, а не колко бързо работи съдията.

Междувременно, тъй като, както се каза, ние също знаем, че най-добри в разработването на модели за натовареност са американците, тъй като те работят от 50-60 години по този въпрос, ние използвахме възможността да изпратим методологията, с която

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

разполагате, преведена на английски да я изпратим за мнение на Националния център на щатските съдилища. Това беше през месец август, в усиления отпускарски сезон. Показателно е, че от центъра ни отговориха точно след две седмици по електронна поща. Абсолютно сериозно и доброволно се бяха отнесли към нашето искане. Направиха редица забележки, но, като цяло оценката им беше, че предложеният от нас подход, метод е валиден; че, ако успеем да мобилизираме всички тези съдии, за които сме посочили към 2300, т.е. всички, ще бъде чудесно; че това е добра първа стъпка и ще ни доведе, ако приложим вярно описаното в методологията, до някакви верни решения. Освен това, от центъра на щатските съдилища заявиха, че са готови да изпратят експерт на място и ние ще се възползваме от тази възможност, като сме планирали като приключим същинското изследване да поканим тогава - в момента на анализите, експерт от центъра, който да дойде в България за около две-три седмици или колкото е необходимо, за да ни окаже експертна помощ в този най-важен етап от изследването.

Тук вече за самото изследване и Лилия Станкова говори достатъчно. Най-общо около 2-3 месеца ни отне, дори повече, да сформираме групите. Да, вярно – те са много. Една от забележките на експертите от Националния център на щатските съдилища беше колкото по-малко групи, толкова по-добре, а това е и добре известно методологически. Ние знаехме, че трябва групите да са по-малко. В интерес на истината към момента сме ги направили възможно най-малко на брой. Знаем, че в процеса на работа ще ги намаляваме все повече, но за момента това е постижимото така, че да не размием разликата между групите. Защото съдиите, нашите колеги, в голяма степен са подозрителни с основание (видяхте и днес, това е ценно качество – да изпитват първоначално недоверие) към прекомерно голямото обобщение, защото в прекомерно голямото обобщение ще се загуби индивидуалната специфика на видовете дела, на които те държат и според мен с основание. Към момента всяко едно по-голямо обобщение ще бъде в някаква степен произволно и трудно защитимо – няма да може да го защитим защо толкова окрупнени групи дела сме направили.

След като направихме групите другата важна работа, която трябваше да свършим е да измислим, да съставим анкетните карти, които да отговарят на спецификата на типовете дела. В общи линии тук постигнахме по-голям процент на обобщение или по-скоро степен

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

на обобщение, тъй като самият процесуален закон го позволява. Типовете дела, т.е. оттам и броят анкетни карти за наказателните първоинстанционни е три на брой. Толкова е и за второинстанционните наказателни. Гражданските дела, доколкото те са по-разнообразни – там броят карти, типове дела, които сме разделили, са 7 на брой. Тук се включва включително и картата за производство по несъстоятелност, което е един вид дело, което е толкова сложно и толкова специфично, че то е само по себе си – така че за него има самостоятелна карта. Седем анкетни карти за граждански дела първа инстанция; 4 за граждански дела втора инстанция; 2 са картите за административните дела – първоинстанционни и касационни. Тук искам да посоча, че ние включваме само първоинстанционни и второинстанционни съдилища – това са районни, окръжни и апелативни. Двете върховни съдилища – по отношение на тях те не са включени в методологията, нито в изследването, тъй като те са много специфични съдилища, които имат съвсем различен предмет на работа от общата, имат много специфична дейност, която няма как да бъде подложена на това изследване и за тях трябва друг тип изследване и то ще бъде направено може би от самите върховни съдии. Както казах – във ВКС Наказателната колегия вече нещо правят, доколкото знам и в Гражданска колегия мислят по въпроса.

И, разбрахте – вече от две седмици е в ход пилотно изследване. Избрали сме около 20-тина грубо казано съдилища, в които сме разпратили анкетни карти за попълване.

Имаме проблем с информационната кампания, това отчитам като моя, наша грешка. Не ни стигат ресурсите, тъй като наистина работим с ограничени ресурси. Аз, освен с това, се занимавам и с много други неща във ВСС и примерно нямам време да посетя всички или повечето съдилища, физическо време, а може би това е най-ефективният начин за разяснителна кампания. Като днес – когато си говорим очи в очи друго е, като пиша писма, но ето и в случая – наложи се да пиша второ писмо, защото в първото явно не съм бил толкова ясен. Най-добре е в жив разговор да се изяснят нещата, но за съжаление времето не ни достига.

ИГНАТ КОЛЧЕВ: Във връзка с информационната кампания с Любо ни хрумна съвсем инцидентно – откопирахме всички презентации, които бяха направени днес, след празниците ние ще

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

запознаем колегите в Смолянския съдебен район с всички презентации, включително и с другите европейски модели, които са наложени. Целта е колегите да бъдат информирани. Но това би могло да бъде използвано презентацията на г-н Георгиев и г-жа Станкова да бъде разпратена във всички съдилища в България до председателите, които да организират информационна и разяснителна кампания на съдиите. Два резултата ще се получат – от една страна съдиите ще получат по-голяма информираност за начина и за правилното попълване на анкетните карти и за целия процес. Втората цел – с оглед мотивацията на колегите да участват в попълването на картите. Така че би било добре да се изпрати до всички съдилища това.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Много ценна идея, наистина ще го направим.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Колеги, имате ли нещо против с висшегласие да се откажем от кафе-паузата, за да свършим малко по-рано, защото и намаляхме доста? А иначе, като резултат от дебатите вече се очертаха няколко предложения, които накрая ще ви кажа, обобщила съм.

ОТ ЗАЛАТА: Всички сме за.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Ще продължа с малко отклонение, защото това е важно. Все говорим за съда, за съдиите. Спецификата е, че тук мерим тежест и времева стойност на делата и не само на делата – и на другите дейности, но основно на делата, тъй като на съдиите работата им е да гледат дела и да ги решават. Прокурорите обаче, сърцевината на тяхната дейност е по-различна. Основното усилие на прокурора е в досъдебната фаза, т.е. прокурорът грубо може да кажем, че гледа досъдебното дело, но е различна работата. По друг начин го гледа – там е закрито, не е открито и т.н.

В този смисъл ние в самото начало в работната група се разделихме на подгрупи – подгрупа на съдите, и подгрупа на прокурорите и следователите. Прокурорите и следователите си поеха по техен път, който е сходен, чисто принципно, но, тъй като пак е на основа на времето, но подходът е малко по-различен. Може да кажем, че малко отзад-напред, сменен е начинът, което също е допустим

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

подход при Делфи-метода. Те в работната група са определили различните видове дейности или етапи, както ги наричаме, дейности, които прокурорът извършва и в работната група са определили времева стойност на всяко едно действие на прокурора. Този процес беше продължителен, свързан с много дебати, те все едно са фокус-група, която определя времевите стойности. И сега в момента, мисля дори, че са приключили, тези предложения на фокус-групата са ги пуснали за одобрение, един вид за анкетно проучване сред прокурорите. За да не бъде толкова общ, а по-конкретен ще помоля колегата Паулина Недялкова, която е прокурор от Върховна касационна прокуратура и член на работната група, да ни представи съвсем накратко работата на прокурорите до момента.

ПАУЛИНА НЕДЯЛКОВА: Казвам се Паулина Недялкова, прокурор съм във Върховна касационна прокуратура и в това ми качество бях включена в работната група по натовареността, а след това и в сформирания в рамките на нея подгрупа "Прокурори и следователи".

Преди да изложа накратко това, което до този момент сме извършили в нашата подгрупа, позволете ми малко извън плана на настоящото обсъждане, да посоча, че прокуратурата винаги е разполагала с механизъм, по който сме изследвали натовареността. До 2010 г. основните показатели, въз основа на които сме изследвали натовареността, бяха основните прокурорски актове за решаване на преписките и досъдебните производства и участията в съдебни заседания. Обаче от страна на териториалните прокуратури получавахме много забележки, тъй като според тях голяма част от прокурорската дейност оставаше неотчетена, а тя според тях, и според мен донякъде, защото аз също от дълги години съм в прокуратурата, заема голяма част от работното време, а и извънработно време. За това през 2010 г. малко сменихме механизма на изчисляване на натовареността и приехме, че тя ще бъде изчислявана на т.нар. изчерпателен подход. Т.е. този изчерпателен подход чрез него натовареността се отчиташе освен по основни прокурорски актове – това са актовете, с които преписката и делото се решават по същество, включихме и участията в съдебни заседания, а други прокурорски актове, които прокурорът издава в хода, наблюдавайки досъдебното производство, както и всички други дейности, които нямат пряка връзка с наблюдението и решаване на

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

досъдебното производство, но така или иначе са ангажимент на прокуратурата по различни законодателни актове.

За съжаление това разтягане в показателите доведе и до известно изкривяване на отчитането на натовареността, тъй като констатирахме, че по-малко натоварени нива, като прокуратури, с цел да компенсират, отчитаха по-голяма дейност т.нар. други дейности. Затова, когато започнахме работа по настоящия проект, нашата подгрупа реши по малко по-друг начин да акцентираме изцяло към показатели, които касаят изцяло прокурорската работа, като работната група се позова в своята дейност, както на двата проекта приложени в практиката от съдилищата в Благоевград и Смолян, т.е. използвахме тази методология като база, но и използвахме статистическите данни за 2012 г. на Прокуратурата на Република България. Направени бяха анкетни проучвания сред прокурорите по предложените от ВСС коефициенти за правна сложност по предишния проект от 2009 г. Самата работна група също извършваше проучвания, като, тъй като работех в отдел "Информация, анализ и методическо ръководство" се възползвах от възможността пряка връзка с колегите, както и със статистическата информация, с която разполагаме за цялата страна. Извършихме и анкетно проучване относно усещането за натовареност в отделните звена относно непребримите дейности на прокуратурата.

След като постигнахме съгласие в подгрупата за количествените показатели и коефициентите за тях направихме от за месеците август, септември и октомври едно експериментално приложение на моделите в отделни звена в прокуратурата.

Нашата подгрупа също работи на база времеви стандарти за отчитане на времето, необходимо на магистрата за справяне с различните видове категории задачи, оценени и по своята тежест. Разбираемо е, че ние също не можем да избягаме от времевите стандарти, само че за разлика от съдиите не пристъпихме към проверка и реално измерване на времето, а стигнахме до необходимото време за извършване на единица работа по малко по-друг начин.

На първо място определихме така наречените събития, които следва да бъдат оценявани. Това според подгрупата са прокурорските актове и действия на прокурора в различните фази на неговата дейност. Съставихме една таблица с отделните фази, ще изброя някои от тях. На първо място това са актове по преписки,

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

действия и актове по разследването; прокурорски актове за решаване на досъдебното производство; съдебна фаза; изпълнение на наказанията; участие в съдебни заседания по всички видове надзори и на всички инстанции по дела; някои други дейности, които няма как да бъдат включени в останалите фази – такива например са дейността по международното сътрудничество по наказателни дела, например за екстрадиция и по ЕЗАА, за трансфер на наказателни производства или осъдени лица, молби за правна помощ и т.н.

На този етап освен количествените показатели и заложените коефициенти, сочещи времето, необходимо за извършване на определена дейност или изготвяне на съответния прокурорски акт, нашата подгрупа счита, че следва да бъдат предложени и коефициенти за сложност на преписката или досъдебното производство, като тази оценка ще се извършва само на преписки и дела, тежестта на която се отклонява от обичайната. Т.е. сметохме, че е технически изключително трудно и трудоемко такава оценка да се прави абсолютно на всички преписки и дела в прокуратурата, за това този коефициент предлагаме да се прилага само спрямо крайните прокурорски актове, с които е решена преписката или делото и то само, ако наблюдаващият прокурор след съответна проверка и санкция от административния му ръководител приеме, че действително това дело или преписка е с по-голяма от обичайната тежест. Стартирането на оценката ще се осъществява не в началото на образуване на делото или преписката, а на един малко по-късен етап – при приключване на съответната фаза с издаване на съответното постановление или друг прокурорски акт за решаването му. В този случай считаме, че следва да бъде включено и изпращане на делото или преписката по компетентност, както и спирането му, независимо че тези актове на прокурора не са крайни, но спрямо съответното звено те приключват работата на преписката и делото в това звено и работата ще продължи в друго такова.

Коефициентите, които ще предложим за фактическа и правна сложност ще бъдат определени предварително, т.е. няма да има място за субективизъм. Като примерни коефициенти, утежняващи критерии предлагаме: проучен значителен обем материали, като нашата подгрупа се обедини върху становището, че за единица приемаме 500 страници обем. Всеки 100 страници над този обем ще бъде коригиран с коефициент 0,1, като по този начин ще се вземе предвид и обемът труд и усилия, които прокурорът следва да

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

осъществи при прочитането и запознаването с материалите на едно по-обемно дело или преписка.

Като утежняващ критерий приемаме и произнасянето в крайния прокурорски акт за веществени доказателства, по мярката за неотклонение и други мерки за процесуална принуда, като предлагаме коефициент в определен диапазон от 0,5 до 2.

Следващ критерий това е произнасяне по престъпна дейност на повече от две лица пак със съответен диапазон на коефициента; произнасяне по престъпна дейност за повече от едно деяние; при произнасяне за продължавана престъпна дейност, възможно е да бъдат обединени последните два; наличие на повече от два квалифициращи престъпната дейност признака – тук може да се обсъдят и други. Примерно, ако обвиняемият или пострадалите са чужденци с оглед дейността, която трябва да бъде извършена във връзка с осигуряване на преводач, защитник и т.н. Пак е въпрос за преценка и вземане на решение от подгрупата.

В резултат на направените проучвания на база, както на статистиката, така и на анкетното проучване, подгрупата стигна до следните изводи. Прокурорът има необходимост около 3 часа в рамките на един работен ден за дейност, необхваната от количествените критерии за прокурорска дейност. Например, като такава дейност това е изготвяне на различни справки, доклади, запознаване със съдебна практика, с нормативни актове, участие в обучителни семинари, конференции и т.н.

Средната годишна натовареност на прокурор за 2012 г. на база на данните за годишната натовареност за 2012 г. изчислена по критериите на настоящия проект изчислихме, че е около 500. При около 250 работни дни средно на работен ден получихме натовареност от два акта или действия или съответно акт и действия за 5 часа. Като искам изрично да уточня, че в рамките на този период се включва не само изписването на съответния прокурорски акт, а и запознаване с материалите от делото или преписката.

По този начин стигнахме, че средната времева стойност за един прокурорски акт или дейност с тежест 1 е 2,5 часа или 180 минути. По този начин коефициентът за всеки акт или действие се определя, като средната му времева стойност се изчисли като дял от единицата за времева стойност 180 минути или 2,5 часа. До момента изготвихме таблица с приетите от подгрупата количествени

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

показатели – актове и действия, по фази, както и за всяка от тях съответния коефициент.

Съгласно решенията на подгрупата на едно от последните съвещания, с разпореждане на заместник-главния прокурор г-жа Пенка Богданова, бе разпоредено и извършено пилотно изследване в определени прокуратури, като тези прокуратури също бяха определени от подгрупата, като се взе предвид големината, спецификата на дейност в тези прокуратури. Това изследване беше направено в рамките на всички прокуратури от апелативен район Пловдив, от окръжната прокуратура и съответните районни прокуратури на район Благоевград, както и отделно и самостоятелно в Софийска районна прокуратура, която е специфично звено в нашата прокуратура, поради територията, която покрива и капацитета от страна на прокурори и служители.

След приключването на изследването беше направено обобщение на получените резултати във Върховна касационна прокуратура. Какво установихме към този момент?

Преди това искам да уточня изрично, че всички тези данни, които проверихме чрез това пилотно и експериментално проучване, бяха не субективно посочени от прокуратурите, а бяха изведени от унифицираната информационна система на прокуратурата. За гостите уточнявам, че това е деловодна информационна система, която от няколко години функционира успешно в прокуратурата, като в момента е разработен справочен модул към същата, който предстои да бъде въведен официално в експлоатация и използване през 2014 г. Идеята е всяка статистика и справочни справки да бъдат извеждани от този модул без участие на съответно физически лица за попълване на хартиен носител на различни видове таблици.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Само да вметна, че за разлика от прокуратурата, които имат това голямо предимство да имат единна унифицирана информационна система, ние в съда нямаме такава система, което е голям проблем при такъв род изследване. За това в прокуратурата, която и по определение е централизирана и в този смисъл по-лесно се управлява – като един организъм, аз мисля, че, разполагайки с тази система ще успеете доста по-бързо да въведете и тази система и да я усъвършенствате най-вече. Нали така?

ПАУЛИНА НЕДЯЛКОВА: Надяваме се искрено.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ИГНАТ КОЛЧЕВ: Може ли да уточните колко време е необходимо за един прокурорски акт – 150 или 180 минути? Защото 2,5 часа не са 180 минути.

ПАУЛИНА НЕДЯЛКОВА: 150 минути, два и половина часа. Грешка на езика, извинявайте.

При обсъждането на получените резултати от това експериментално изследване констатирахме и някои проблеми, тъй като някои от показателите, които предварително сме извели за отчитане, за съжаление е много трудно или невъзможно да бъдат извеждани от нашата унифицирана система. Така например към настоящия момент действията, които извършва прокурор по разследването в качеството му на разследващ орган, тъй като прокурорът съгласно нашето законодателство има такова право, т.е. сам да проведе разследване, не можем да ги изведем от информационната система. Така че лично моето становище е именно с цел редуциране на критериите този показател да бъде изключен от броя на показателите, но това пак е въпрос на обсъждане в работната подгрупа.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Придобихме представа за това как колегите прокурори работят по въпроса с оглед особеностите на тяхната професия. Днес в 16 часа се събира работната подгрупа прокурори и ще обсъждат финални въпроси във връзка с това, което прокурор Недялкова каза.

Сами разбираме, че няма как пряко да пренасяме, обяснимо е и не подлежи на дискусия защо работим на самостоятелни писти, така да се каже. Няма как единен подход да има и за прокурори, и за съдии. Впрочем това е практика навсякъде другаде по света.

Нещо, което е важно и пропуснах да кажа в началото – за това, че съдебната статистика, начинът, по който тя се събира, видовете дела, по които се събира, трябва решително да бъде променена. Всички ние съзнаваме това. Тъй като в момента статистиката се събира по кодове, т.е. по видове дела, голяма част от които са архаични - не отговарят на действащото законодателство, а други са толкова обобщени, че практически не вършат работа. Т.е. нашата цел беше, работейки по методологията и по изследването, да направим така, че ВСС, където се събира от всички съдилища съдебната статистика, да се събира по-подробна и по-вярна

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

статистика. Поради това в последните няколко месеца, финално – в последните седмици, в Комисията по натовареност подготвихме проекти за нови кодове, които практически са по-подробна версия на старите кодове за отделните видове дела – наказателни, граждански и административни. Идеята е да са много по-подробни, т.е. да имаме данни отделните видове дела по материя, като колко бройки има в отделните съдилища, за да могат да се правят много по-разнообразни и задълбочени анализи. Това ще бъде необходимо, за да можем след като приключи изследването, резултатите от изследването да ги налагаме върху тази нова статистика, защото в момента тази, която събираме е практически неизползваема за тази цел.

ЛЮБЕН ХАДЖИИВАНОВ: Дали е възможно при формиране на новите шифри или кодове – без значение как ще бъдат наречени като номенклатура, да преобладава нормативният подход, а не видовете дела оценъчно – граждански, търговски, усмотрението на всеки по места, защото до голяма степен това е нещото, което изкривява статистиката и води по-късно до неправилно отчитане?

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Съгласен съм, че трябва да бъде водещ нормативният подход, т.е. действащите закони в техния актуален вид трябва да определят и видовете дела. В случая от значение е (това, за което стана дума при холандската система, където ВСС определя, а и при нас е така – ВСС приема правилник за администрацията на районните, окръжните, апелативните и военни съдилища) в правилника, ако той се спазва еднакво от всички, ясно е записано кога се образуват съответните видове дела. Естествено кодове трябва да има, тъй като законите определят вида дело, т.е. типа дело какъв предмет ще има – примерно наказателните дела от общ характер, многообразието на тези видове дела се определя от Наказателния кодекс. Включително знаете, че в момента приключва работата по актуализация на този правилник на съдилищата. В този проект, който ще ви предложим, сме включили и там нововъведенията, които се предвиждат, включително, че се образуват частни наказателни дела по Закона за електронните съобщения, по Закона за специалните разузнавателни средства, по редица други закони, които са свързани с намеса на съда – разрешения, разкриване на банкова тайна... Въобще, колкото по-казуистично, както мисля е и твоята (към Любен Хаджииванов)

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

идея, толкова по-добре. Няма да има спорове, като е казано в кой случай какъв код има делото. В момента по Закона за електронните съобщения в някои съдилища образуват, в други не образуват дела. Не, че това и сега не може да бъде засечено, но много по-трудно е, при положение, че възможността за контрол не е много добра.

Статистиката е важна и работим по нея така, че тя да бъде подобрена.

Бяхме включили в един от вариантите на анкетите, но мисля, че отпадна впоследствие, въпрос, който се спомена тук от колегата Недялкова – за усещането за натовареност. В един от вариантите на анкетите бяхме включили съдиите да посочат необходимото според тях време, оптималното. Т.е. те могат примерно едно дело за издръжка да го разглеждат в софийския съд за един час или да пишат решението за 20 минути, но го правят, защото имат десетки такива дела. Но те могат да напишат в анкетата: на нас ни трябва не 20 минути, а един час, за да мога спокойно, обмисляйки всички възможности да напиша решението по това дело. Примерно казвам.

Това отпадна от анкетите, но принципно едно изследване, което самите американци мисля, че го правят, също би дал някакъв материал за анализ. Но е отпаднало в някой от етапите, за да направим анкетата по-проста – това е била идеята ни, защото щяхме да затрудним още повече съдиите да се чудят колко време им трябва. Искяхме да отчетем, че действително съдията в Смолян и съдията в София (примерно) поради естеството на съдебния район по различен начин разпределя времето си. Нормално е, обяснимо е. Първо – на тази база. Отделно пък всеки съдия според субективните си интелектуални и емоционални и всякакви особености също разпределя по различен начин времето си – един работи сутрин, друг работи вечер, един работи според темперамента си бързо, друг по-бавно и има нужда да обмисля повече.

Много важен е въпросът като завършим това изследване, г-н Георгиев спомена за това, всички пак се връщаме към въпроса за целта, за смисъла – защо го правим. И, като как ще ни послужи това, което правим, за постигане на целта.

Първото, което според мен ще постигнем и съм оптимист, че ще го направим, групите дела, които са около 26 първоинстанционни наказателни в районен съд, около 25 първоинстанционни наказателни в окръжен съд, горе-долу толкова и граждански, административните бяха към 47 – това е положението за сега,

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

по-добре повече, но приемани от всички, отколкото много пък неприемани от никого. Всяка една от тези групи дела ще може в резултат на изследването да се сдобие с някаква времева стойност и съотношението между времето, което е необходимо за разглеждане и решаване на отделните групи дела ще ни позволи да ги подредим по тежест. Аз съм убеден, както сме коментирали с колеги, че това, което ще получим като съотношение няма да ни изненада. Т.е. онова, което и сега знаем от опит кои дела са по-тежки и кои – по-леки, просто ще бъде препотвърдено, но този път ще бъде потвърдено в резултат на едно емпирично изследване, проведено чрез прилагане на съответните научни методи, ще имаме реален измерител, какъвто е времето.

Освен това все пак си мисля, че самата времева стойност ще ни даде и друга информация вече по отношение на нормата на натовареност, колкото и това да е осреднена стойност, ние ще можем да правим някакви изводи, анализи и заключения за това колко броя дела от съответната група съдията може да гледа в рамките на определен времеви период – примерно за една година. Оттам нататък да можем да използваме тази норма и в дисциплинарните производства, защото в момента знаете, че един от големите проблеми в дисциплинарните производства при този тип дисциплинарно нарушение, в духа и на последните решения на Върховния административен съд, е именно това – ВСС с основание е упрекван, че в дисциплинарната си дейност няма единен подход при отношение нормата на натовареност на съдиите, защото в практиката ни се случва един съдия от софийски съд или от пловдивски, т.е. от натоварен съд за 30 ненаписани в срок дела да не бъде изобщо наказван, респективно за същия брой ненаписани дела съдия от малък ненаатоварен съд да бъде наказван. Отделно от това, че ние трябва абсолютно задължително да правим анализ тези 30 ненаписани дела какви са, защото може тези 30 дела да са най-простите, които да се напишат за по половин час всяко, но може и да са толкова сложни дела, за които три месеца само за едно от тях да не е достатъчно, и т.н., т.е. това ще ни бъде от полза за индивидуалната норма на натовареност.

Отделно от това, тези допълнителни дейности, за които ще събираме данни в отделната анкетна карта (тя е почти еднаква за всички с някои отклонения за наказателните и гражданските съдии, примерно за наказателните сме писали минаване на доклад на бюро

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

"Съдимост", т.е. преценка за това дали лицето е осъждано въз основа на бюлетина за съдимост – това го правят наказателните съдии, гражданските не го правят; или пък в момента сме включили по ЗЕС, ако отпадне ще го изключим и от картата, ако по това се образуват дела, както предвижда правилника..., но това са детайли, които в хода на изследването ще прецизираме), тези допълнителни дейности ще се изчисляват на годишна база. Споменах вече, като коментирахме с колегата Хаджиев, че всяка една от тези сравнително изчерпателно, но не напълно описани дейности извън гледането на дела, включително това, за което каза Игнат (ако някой председател върши работа, то по съществото си участието в произнасянията по делата на другите докладчици, един съдия във въззивен състав освен проучването, писането, четенето по неговото дело участва в произнасянията по делата на останалите двама или пък както случая в някои съдилища – чете и проверява протоколите на другите).

НИКОЛАЙ ГЕОРГИЕВ: Нали предвиждате в категорията "други" всеки да описва какво включва точно в други, за да можете отново да ги групирате?

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Точно така. Това "други" няма да е нещо, което само той си знае, Това "други" трябва да е словесно описано какво е. Прав сте, че трябва да го опишем в указанията, че под "други" трябва да се впише конкретна дейност. Смятахме, че е ясно, но ето – прав сте.

Исках да кажа, че това ще бъде на годишна база и в часове. Както и в други съдебни системи – това каза и г-н Гинзбург, а видяхме и в Холандия е така – има норма, която висшият съдебен съвет определя, то е като право, а и задължение на съдията примерно 40 часа годишно съдията има право и задължение да се обучава – да ходи по семинари примерно. Значи по отношение на други дейности бихме могли да определим някаква норма. Иначе останалото е въпрос на някакво осредняване.

ИГНАТ КОЛЧЕВ: Според мен много точно трябва да дефинираме тези, както сутринта в презентацията на г-н Путс той ги квалифицира като индиректни дейности, защото участието в произнасяне в състава по делата на други колеги не е точно... тя си е съдебна дейност, проверката на протоколите е съдебна дейност, ние

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

посочихме такива – например в някои съдилища има (на мен до сега ми е известно само в софийски район и в смолянския окръжен съд) работи програма "спогодби", където част от магистратите участват по провеждане на срещи със страните по делата на други колеги. Трябва много добре да ги дефинираме тези съдебни и извънсъдебни дейности, защото подходът на колегите в тях ще бъде различен.

После искам да кажа и нещо важно за групите дела.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Колегите прокурори се извиниха – те ни оставят, отиват на насрочената среща на работната подгрупа.

Кажи това за групите, сега е моментът. Ние вече дискутираме.

/Прокурорите и следователите – участващи в работната среща, излизат от залата./

ИГНАТ КОЛЧЕВ: Понеже няколко пъти до сега се засегна въпросът с групите. Сутринта споделих с Лилия нещо, което намирам за важно. От една страна, давам си сметка, че съдиите са твърде постоянни в становищата си и твърде критично се отнасят към едни опити за прекалено обобщаване; от друга страна обаче аз много добре знам, че днес никой няма да ме разбере и затова не искам да предизвиквам дискусия, а единственото, което искам е просто всеки един да се замисли и чисто математически, защото аз имам самочувствието на добър математик, ще ви обясня следното. Рано или късно, разделяйки делата в големи групи ние ще се поставим в тупик. Обяснявам как ще се случи. Разделяйки делата примерно на 27 – не говоря за точната група, условно говоря – на 27 или на 40 групи, това автоматически предполага, че ние разделяме тези групи по някакъв принцип и това като следствие означава, че тези 27 или 30 групи автоматически ще са различни. Като краен резултат това означава, че ще имаме 27 неща за съпоставяне. Образно казано накрая едно дело, което сме разгледали буквално ще тежи колкото 27 други дела. Това означава, че един съдия, който разгледа едно дело е свършил толкова работа, колкото един друг съдия, който е разгледал 27 или 40 дела. За това, повярвайте ми, сега няма да се разбере това нещо, но при всички случаи възможно е изследванията впоследствие да докажат, че не е така. Възможно е да се установи, че да кажем в тези 27 или 40 групи процесуалните усилия – примерно от 2-ра и 14-та

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

група – изискват еднакво време за разглеждане, но ние вече ще сме ги дефинирали в различни групи и те ще са различни.

Значи, след като 2-ра и 14-та (условно) или 5-та и 22-ра група изискват еднакви процесуални усилия за разглеждане, т.е. еднакво време, използвайки една и съща категория, това означава, че те трябва да са в една група.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Абсолютно ти е точна забележката, според мен, Лилия и тя може да каже. Ние в резултат на изследването ще преосмислим и групите, като ги увеличаваме или намаляваме, или разместяваме.

Освен това, това което казваш също е разумно – дали не е необходимо да предвидим механизъм за това в много ограничени случаи и изчерпателно уредени да се даде възможност за коригиране на времевата осреднена стойност на конкретното дело. Ще дам пример, който смятам, че е безспорен. Ако едно сложно наказателно дело, времеемко, по него се сключи споразумение или протече по съкратено следствие, да може в тези възможности по правила, които ВСС приеме, да се предвиди намаляване, за да се отчете това в сложността и съответно в натовареността на конкретния съдия. За да не излезе, че той, получавайки 5 много тежки сложни дела, неотчитайки това, че те приключват веднага и бързо, той да се води с изкривена един вид псевдо, невярна натовареност. Това мисля, че е резонно да го направим.

ИГНАТ КОЛЧЕВ: За тези, които не знаят – нека не ви притеснява това, че имам готови отговори на голяма част от въпросите. Документирано е, че още от 2000 г. екип от Окръжен съд Смолян се занимава с въпросите на натовареността и още тогава ние имяхме изработен един модел. За съжаление времето не беше подходящо тогава да го презентираме, но така или иначе ние сме го изследвали.

Точно това предложихме, това всъщност се съдържа в нашия математически модел, като всичките тези коефициенти... Ние там боравим с леко различна терминология. Всъщност различното е само това, че времето ние го конвертираме в някаква друга единица, за да може някъде трудът да се срещне с броя дела, защото сами разбирате, че най-накрая, изчислявайки труда на магистрата е по-трудно да отчетем изработил едн колко си минути, по-удобно е да

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

го конвертираме в друга единица. И, там, където делото изчислено фактическата с правна стойност получи определен резултат, когато е приключило със спогодба или при оттегляне на иска този краен резултат от тежестта на едно дело се дели на две, т.е. получава съдията половината от това, което би получил при нормално завършване на делото с решение. Умишлено избягвам крайните квалификации точки, време или нещо, а просто полученият резултат се дели на две.

ЛИЛИЯ СТАНКОВА: От една страна има хипотезата, при която може две различни групи да се окажат еднакво времеемки и те да бъдат обединени впоследствие. Но има и друга хипотеза, при която в рамките на една група да се окаже, че тя не е достатъчно хомогенна. За това ние имаме няколко индикатора – освен конкретното дело, което искаме да записваме, понеже не знаем дали ще се окаже типичното средно дело или ще се окаже от по-сложните или от по-леките, затова имаме още два индикатора - за по-леките дела в рамките на групата и за по-тежките дела в рамките на групата. Ако тези три индикатора не се различават особено ние може да считаме, че групата е достатъчно хомогенна. Но, ако те се различават доста значимо, то тогава може да считаме, че има и някакви други характеристики в рамките на тази група, които определят част от делата да са доста по-сложни и част от делата да са по-леки. Затова имаме един допълнителен индикатор, ако може съдията да прецени – каква част от делата, дял от делата, които са в рамките на по-леката част и колко от тях, какъв процент са тези, които са по-сложни и по-тежки. За да можем да преценим от една страна всичките групи хомогенни ли са, защото в едно дело за изнасилване примерно може да се окаже, че делото е много по-сложно, отколкото друго, което е минало много по-леко. В този смисъл има две хипотези – можем да обединяваме групите дела, а от друга страна – можем да преценяваме дали групата е достатъчно хомогенна, включвайки тези индикатори, с което отговарям може би на въпроса на г-н Гинзбург защо включваме три – от една страна конкретното дело и времевите параметри на това дело, защо включваме минимално време и максимално време в рамките на тази група.

ЛЮБЕН ХАДЖИИВАНОВ: Много техническа стана дискусията.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

В крайна сметка, ако ние постигнем една точна картина, прецизна като полароидна снимка на натовареността в цялата страна, подкрепена с математически и статистически данни и т.н., ние в крайна сметка ще разберем очевидното – че на съдебната карта едни райони светят много в червено, а едни райони светят много в зелено, с което общо взето ще докажем, че "водата е мокра".

Отиваме в правомощията по ЗСВ на Висшия съдебен съвет. Ако вие действително имате куража да направите това, за което ви е избрал народът, ще трябва да започнем да вървим в посоката, в която говори г-н Путс преди обед – 11 съдилища със 150 съдии. Хайде ние няма като сирене да отрежем картата и да покажем, че ще се стигне до едно такова изравняване, обаче това трябва да е целта. Защото иначе ще си водим едни безкрайни схоластични спорове колко дела могат да се закрепят на химикалката на един съдия.

И сега. В каква времева перспектива това ще се случи и как най-добре ще стане – целта на цялото това нещо е управленско решение в крайна сметка. И то трябва да излезе не само за бройките, районите, а трябва да има и законодателни предложения за подсъдността в процесуалните закони, трябва да има и решение за таксите при формиране на бюджета и бюджетно претеглената стойност на всяко дело, и нещата да се гледат комплексно. Защото сега в кълбото сме хванали един конец и теглим, и теглим... и накрая ще го изтеглим, а нещата са си свързани и трябва така да се гледат.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Абсолютно уместна е бележката на колежата Хаджииванов.

Пропуснах да кажа, и с това ще завърша, че ние предвиждаме, така сме описали и в дейностите на комисията по натовареност към ВСС, че, като добием резултатите от това изследване ще ги ползваме във взимане на управленски решения и то сега, не отложено неясно кога във времето, за преосмисляне на границите на съдебните райони. Знаете, че паралелно с резултатите от това изследване ще ползваме и много други данни и фактори, индикатори, които определят достъпа до правосъдие. Ние така или иначе ми се струва, че без това изследване, без тази ясна картина на натовареността всяко едно решение по прерайониране на съдебните райони ще бъде много по-уязвимо и трудно защитимо.

Иначе сте прав за това, че ние и сега знаем кои са малко и много натоварените съдилища, но някак си при данните, с които

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

разполагаме и при възможностите, които имат немалка част от съдилищата да създават изкуствена заетост с дела, трудно или по-скоро рискуваме да вземем някъде грешно решение. Иначе това е крайната цел и, доколкото зависи от нас в комисията ние ще направим такова предложение за промяна в съдебната карта. Надявам се до края на следващата година ще имаме някакви такива предложения.

Самите промени трябва да вървят по различни линии, като най-близо в перспектива ми се вижда предложението за ново райониране на първоинстанционните съдилища. Имаме 113 районни съдилища, за държава, като България... Виждате, не само в Холандия, това е европейска и световна тенденция, съдилищата се окрупняват, защото това позволява специализация, това позволява ефективно управление на самите ресурси и в крайна сметка достъпът до правосъдие в съвременната технологична ера може да бъде осигурен по много по-други начини, а не чрез съд във всяко населено място.

Ние много добре знаем, че нашата съдебна карта не е променяна от доста време. Имало е промени в последните 30-40 години, но всъщност голяма част от съдилищата са създадени след 1944-та година.

Така че наистина да, това е крайната стъпка.

НАДЯ ПЕЛОВСКА: Ясно е, че рано или късно изследването ще приключи. Въпросът е обаче какво става по-нататък. В тази връзка искам да попитам обмисля ли съветът, ангажира ли се с дейности по последващ мониторинг на резултатите от изследването и евентуално с възможност за корекции в методиката на изследване? Защото, ако в един момент практиката покаже, че тя не е удачна или не е толкова добра или толкова точна, трябва да има може би предварително обмислена възможност за бърза реакция, а не да се чакат от 3-4 години за нова методика и т.н.

В тази връзка и следващото нещо. Може ли съветът да се ангажира, но наистина със сериозен ангажимент, на база на резултатите от изследването и мерките, които в сегашните правомощия по закон съветът би предприел, той да изготви един последващ обобщен голям доклад, който да бъде представен пред Народно събрание, правителство и т.н. и съответно докладът да включва и предложение за законодателни промени? Познавайки Закона за съдебната власт и процесуалните закони ние ще

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

регулируме натовареността при един свършен факт, без реално да постигаме някаква съдебна реформа, защото натовареността при всички положения е свързана най-вече с ефективността, бързината и качеството на правосъдието. Т.е. не може да разглеждаме натовареността само като опит и средство съдиите да работят по-малко, трябва да има генерален ефект. И в този смисъл смятам, че съветът трябва да се ангажира със стратегия по тези въпроси.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Използвам въпроса на г-жа Пеловска, за да предложа на вниманието на всички това, което се постарях да обобща като евентуални заключения от нашата работна сесия и съответно чисто делово и съвсем работно предложение.

На първо място ми се струва, че е редно да заявим, че работната сесия изразява една принципна подкрепа за провеждане на това изследване и съответно за метода, по който това изследване ще бъде проведено. Много надълго се говори какви са възможностите на момента, икономически и всякакви други. Така че на вашето внимание предлагам това да бъде първият извод.

Докато става дума за изследването ви предлагам да приемем, че е необходимо да се проведе една разяснителна кампания в два аспекта. На първо място – чрез срещи по пилотните съдилища, за което би следвало членовете на комисията по натовареност към ВСС да изготви един график, които срещи да имат действително разяснителен характер. Да се обясни на колегите това, което не е ясно, ако трябва – да се убеждават колегите в полезността на изследването, за да може наистина то да се провежда в една атмосфера консенсусна и атмосфера на разбиране, а не в атмосфера на противопоставяне срещу това изследване.

На трето място, предлагам на вашето внимание да оформим едно предложение за една обща информационна кампания по принципите, по метода, изобщо по всичко на самото изследване, включително в една такава обща информационна кампания до всички колеги, до всички магистрати изрично да се разясни, че изследването няма да се използва за никакви други цели извън самото изследване и всякакви такива общи въпроси, които са се повдигнали при днешните дебати.

Пак в рамките на разяснението предлагам да приемем едно предложение за разпространяване на презентациите от днешната среща, като предложим те да бъдат качени и в сайта на ВСС на

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

страницата на Норвежкия финансов механизъм и да бъдат разпратени на съдилищата – може би ще е по-оперативно първо на пилотните съдилища, а след това може би и на всички други съдилища, чрез административните ръководители за по-голяма оперативност.

Предлагам на вниманието ви за обсъждане още едно заключение. След приключване на пилотното изследване работният форум предлага на комисията по натовареност да съобрази всички онези препоръки, които ще бъдат дадени от пилотните съдилища. Примерът с анкетните карти – допълването евентуално на анкетните карти, преосмисляне отново на картата за гражданските дела, например дали да не се реферира към някакво конкретно дело. И всички тези неща, които се повдигнаха в момента. За преосмисляне на групите дела, както са разпределени и т.н. и т.н. Сняли сме пълен аудиозапис на работната среща и ще извадим всяко едно конкретно предложение.

Предлагам ви като следваща точка от работната сесия да приемем, по-скоро да препоръчаме дотолкова, доколкото ВСС е един колективен орган и ние няма как да му наложим решение, във връзка с това, което предложи г-жа Пеловска, много сериозно да се планират последващите действия и последващите управленски решения на ВСС, включително и с един последващ мониторинг на резултатите от изследването и разбира се, ако изследването покаже някакви дефекти евентуално да се работи по доработването му; последващи управленски решения и във връзка със съдебната карта, промяна на граници на съдебни райони; и дано в следващите етапи да стигнем и до нивото, когато ще имаме обвързаност и на бюджета, и на всички кадрови решения, именно с натовареността и броя на делата. Пряката корелативна връзка да бъде дело-пари. Но това го виждам, като една по-далечна стратегическа цел.

Някой тук спомена стратегия. В момента ВСС е създал една работна група, временна комисия, която се занимава с набелязване именно на стратегическите цели поне в периода до края на мандата на настоящия състав. Така че всичко онова, което е ценно от днешните разисквания бихме могли да го пренесем и в тази стратегия.

В рамките на конкретните предложения предлагам също на обсъждане и резолюция в смисъл да се въведе един контролен механизъм за следене на правилното образуване на делата и

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

преписките, който контролен механизъм може би следва да бъде в нормите на правилника за организацията на съдилищата. Може би тук ще бъде мястото в нормите на Правилник за организацията на дейността и администрацията във всички видове съдилища – районни, окръжни, апелативни, специализирани, административни, да се включат и всички онези въпроси, които се поставиха. Може би тук ще е мястото да се въведат и нормите във връзка с изработването на шифрите и актуализиране на цялата статистика.

Колеги, позволих си да нахвърлям така тези предложения, заключения от работната среща. Всеки, ако има нещо да добави, имате думата.

Ако няма – приемаме, че се обединяваме около тези да бъдат така.

Г-жа Адамова иска нещо да ни каже.

АГЛИКА АДАМОВА: Искан да обърна внимание в разяснителната кампания, дори да помоля, за по-големите съдилища, като Софийски районен съд, Софийски градски съд, Административен съд София-град, ако е възможно – да дойде представител на ВСС. Аз съм убедена, че колегите ще получат бодро всички презентации, но няма да отворят нито една от тях. Не, защото не искат, а просто не могат да отделят време за това. Така че е хубаво, аз съм готова да съдействам за моя съд и аз самата да представя някаква презентация, с която наистина да съберем колегите и да ги запознаем по-подробно с целите на това изследване и да ги мотивираме да участват в него. До момента аз чувствам, че колегите не знаят за какво въпрос, не могат да отделят време за него и, ако не предприемем нещо сериозно ще се плъзнем ей така по повърхността и няма да имаме ефект.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: В неофициални разговори членове на Комисията по натовареност сме обсъждали един график и веднага след празниците имаме намерение да проведем такива срещи по пилотни съдилища. Вярно е, че не сме го оформили чисто институционално като решение на комисията или като решението на ВСС. Не възразявам, ако и колегите не възразяват, нека да го включим като заключение на настоящата работна среща.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

СЪДИЯ ОТ ЗАЛАТА: Абсолютно съм съгласна със съдия Адамова, че трябва да се направи поне в големите съдилища такава разяснителна кампания, която да е персонално насочена.

Другото, което исках да вметна е, че ще има много голям ефект, ако наистина вие успеете да стимулират съвета да вземе решение какво ще се случи с резултатите от това изследване, какъв ще е ефектът от тези резултати. Защото съдийската общност е изключително обезверена от това, че всичките усилия отиват на вятъра и нищо не произтича от усилията, т.е. нещата не се променят. Ако не се заяви готовност на ВСС да използва по предназначение тези резултати и да каже всъщност какво ще се промени след това, че има намерение да променя съдебната карта, бюджетирането, да се започне дори от статистическите форми, които не отчитат дори разходите за едно дело, защото такава информация при всички срещи с бюджетната комисия се оказва, че липсва – не знаем нито колко пари даваме за вещи лица по делата, нито колко ни струва разглеждането на един вид дело.

За това моят апел е действително да направите всички възможни усилия да убедите съвета, че ще има резултат това изследване, т.е. ще се включат повече хора в него, ако са наясно с визията на съвета какви действия смята да предприеме след това, като получи резултатите от него.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Опитваме се, въпреки че още много трябва да направим за постигане на това, което казвате. Именно с тази цел в съвета внесохме и този доклад с дейностите – той е одобрен от съвета, приет е като документ. Там е записано и това, че резултатите от изследването ще бъдат ползвани за промяна на съдебната карта. Да приемем, че съветът, приемайки този документ е изразил воля. Въпреки че наистина информацията, говоренето трябва да бъде по-интензивно.

Разчитам и на вас, вие сте активни съдии, които освен това сте наясно и с детайлите по всички тези въпроси, по които говорим, вие също да говорите. Колкото повече хора говорим, толкова вероятността да достигнем до всички е по-голяма. Има предвид в неофициални разговори да обяснявате на колегите, които не знаят за какво става дума.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

СИМОН ГИНЗБУРГ: Може би като част от информацията вероятно няма да можете да посетите всички съдилища е може би да направите някаква видеоконферентна връзка и г-н Калпакчиев да обясни, след това съдиите да зададат въпроси и после той пък с друга видеоконферентна връзка да им обясни.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Нямаме технически възможности за видеоконференция, но да, може чрез Скайп евентуално.

СИМОН ГИНЗБУРГ: Не-не. Имам предвид със запис, със записан видеоклип.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Мисля, че не е наивно, но смятам, че всички във ВСС поне по отношение необходимостта от решаване на проблема с натовареността сме единомишленици. Срещаме разбиране и в Министерството на правосъдието. Г-н Калпакчиев пропусна да ви каже, че министерството финансира по наше искане и молба едно много сериозно събиране на база данни, които освен резултатите от изследването по натовареност следва да бъдат взети предвид при ревизията на съдебните райони и изобщо на съдебната карта като цяло, защото ние не можем да вземем предвид само броя дела. Необходимо е да се изследват редица демографски показатели, редица икономически показатели, транспортна достъпност, които в края на краищата очертават и картината на достъпа до правосъдие. Така че в момента паралелно работим и по тази задача. А в рамките на проекта имаме допълнително включена една дейност за изработване на интерактивна карта, която дай Боже да може да поеме тази база данни информация. Вярно е, че там имаме редица трудности, защото е необходим така нареченият ГИС-софтуер и изобщо не знам как ще го реализираме при липсата на пари, но по проекта сме предвидили такава дейност за изработване на една интерактивна карта, която да е на разположение на ВСС във всеки един момент, просто тя да продължи да се използва занапред и във всеки един момент да подпомага вземането на правилно управленско решение по отношение на районите и съдебните кадри, изобщо кадровия ресурс и магистратски, и на съдебни служители. Така че и в тази насока работим, да се надяваме, че ще имаме добри резултати.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

НАДЯ ПЕЛОВСКА: Може би резултатите от изследването удобно биха могли да бъдат използвани – да се помисли и за това – най-накрая да се каже кои са типичните съдийски дейности и евентуално съветът да помисли какви са допустимите дейности в правораздаването, които могат да се изпълняват от служители. Защото чухме за колегите – имат съдебни помощници. Може би една то стъпките към преодоляване на натовареността е това – да не се върви към увеличаване броя на съдиите, а към разтоварването им от несвойствени функции. Защото всички знаем, че българските съдии вършат неща, които едва ли някой европейски съдия върши.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Предлагат се наистина сериозни въпроси във връзка с преосмисляне изобщо на начина, по който се администрира цялата съдебна система и съдилищата в частност. Бях си намислил да кажа нещо, което вчера ми направи впечатление за Норвегия – ние тепърва ще развиваме тази тема и този кръг въпроси. Направи ми впечатление, че в Норвегия има 66 първоинстанционни съдилища и 430 помирителни съвета към тях. Не знам дали знаете, но в Норвегия много добре е развита идеята и системата за така нареченото възстановително правосъдие – ристорити джастис – тъй като там един от водещите специалисти в света проф. Кристи от години работи по философията на този въпрос. Казвам това, защото, както медиацията в гражданското право, така и ристорити джастис, освен че те като смисъл постигат нещо съвсем различно като цел на правосъдието, но те спомагат и за намаляване на натовареността – броят дела, които влизат в съда. Не всичко е за съд и броят дела, които ще влязат в съда ще намалее, използвайки тези методи, които на всичкото отгоре постигат и смисъла на правосъдието – да има помирение, да има разрешаване на спора завинаги, трайно, а не както е в момента – по инстанции, а и конфликтът, като не е разрешен делата ще продължат.

ГАЛИНА КАРАГЬОЗОВА: Има ли още някакви предложения или да считаме, че одобрявате така?

Не виждам желаещи да вземат думата.

Много благодаря отново на всички за активната работа. Виждам, че всички сме уморени.

Утре би било чудесно отново да се съберат всички, защото искаме да си похвалим проекта, да го рекламираме и да съобщим, че

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

по една от другите основни дейности на проекта – по Цел 2 във връзка с повишаване на капацитета на членовете на българската съдебна система, свързана с командироването на български магистрати в регистратурата на съда в Страсбург – на ЕСПЧ, сме стартирали подбор на втората и на третата група магистрати, които ще бъдат командировани. Чудесно ще е членовете на работната група, от които голяма част са и административни ръководители, да чуят всичко това, за да могат да предадат на колегите да подават заявления, да кандидатстват, за да можем да направим първата част от подбора, втората окончателна, заключителна част се прави от самия ЕСПЧ. Вече има обявление на сайта на ВСС в раздела на Норвежкия финансов механизъм.

Би било чудесно и утре да участвате в работната среща.

Благодаря ви още веднъж!

Приятна почивка на всички и до утре – 10.00 часа.

/Днешната сесия на работната среща приключи в 16.30 часа./

18 декември 2013, сряда

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Добро утро, колеги! Много благодаря отново на всички ентусиасти, които са дошли тук.

Както вчера ви обещах днес ще представим проекта, работата по проекта, до къде сме стигнали. Сега е моментът да ви представя екипа по проекта:

- Мартин Величков е правният експерт на проекта, иначе е юрист в администрацията на Висшия съдебен съвет;

- Красимира Василева е привлечена като експерт към проекта, тя също е юрист и е в дирекция "Правна" в администрацията на Висшия съдебен съвет;

- Руслана Вълчева е нашият координатор, само тя е нашият външен експерт, всички останали са от администрацията на Висшия съдебен съвет;

- в момента отсъстват счетоводителят Гинка Георгиева и Александра Бръзицова, която вчера знаете – водеше цялата организация на техническата дейност по презентациите.

Колеги, моля за извинение. Малко ще съгъстим програмата, а и ще я посъкратим, защото се наложи извънредно заседание на Висшия съдебен съвет, насрочено е за следобед, предстои важен избор – директор на Национална следствена служба, а и, заради участието на много членове на съвета в нашата среща през двата предходни дни една част от заседанията на постоянните комисии се отложиха и се насрочиха за днес. Затова, молим да ни извините, че няма да спазим съвсем редът на програмата за днес и малко ще я посъкратим.

Благодаря ви още един път за активното участие и през трите дни. Ще изпратим всички материали, ще ги качим и на сайта на ВСС в раздела за Норвежкия финансов механизъм, съответно заключенията и предложенията, които обобщихме вчера също ще бъдат изготвени в един заключителен документ, който ще бъде разпратен.

Сега Мартин Величков ще представи съвсем накратко проекта.

МАРТИН ВЕЛИЧКОВ: Здравейте и от мен!

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Условно проектът на Висшия съдебен съвет по Норвежкия финансов механизъм се състои от три доста разнородни компонента:

- първият компонент е въвеждане на ефективна система за електронно призоваване в България;

- вторият компонент - повишаване на познанията на българските магистрати в областта на прилагането на Европейската конвенция по правата на човека и функционирането на Европейския съд по правата на човека в Страсбург;

- третият компонент – въвеждането на механизъм за оценка на работната натовареност в съдебната система, като една от дейностите по този компонент е настоящата работна среща.

Честно казано при разписване на проекта преди повече от година и половина този трети компонент ми звучеше най-абстрактно и най-трудно осъществим, но при подписване на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ вече Комисията по натовареност към ВСС беше стартирала работата и беше образувана тази работна група, на която повече от вас са членове, и реално ние използвахме ресурса, който ни предостави норвежкото правителство, за да свършим работата на комисията, като с пари от бюджета на проекта бяха осигурени експертите по статистика и емпирични изследвания, които вчера имаха презентации, осъществихме едно работно посещение в Съвета на Европа през октомври тази година, където съвместно с г-н Гинзбург изготвихме един анализ на практиката и подходите при оценка на натовареността в страните – членки на Съвета на Европа. Това, което ни предстои – може би през март или април следващата година едно работно посещение в Холандския съдебен съвет, в момента тече кореспонденция с колегите и реално искаме да видим от първа ръка опита им при разписването на съдебната карта в Холандия, която реформа приключи съвсем наскоро.

Очакваме до средата на следващата година да имаме вече разработен механизъм и това ни даде възможност да включим една допълнителна дейност в този компонент, за който ще говори г-жа Василева след малко.

Няколко думи за другите дейности по проекта.

Компонентът за електронно призоваване все още не е стартирал, очакваме това да стане през януари-февруари следващата година. При него планираме едно задълбочено изследване на добрия опит на страните – членки на Съвета на Европа

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

и да излезем с едни предложения за законодателни промени, които да уредят подробно този въпрос. Те пак ще бъдат обсъдени на подобен форум, като настоящия.

Вторият компонент е свързан с командироване на 9 български съдии в Страсбург, като първата група от 3 съдии бяха командировани от 1 юли т.г. за срок от една година. В момента сме открили процедура за подбор на следващите две групи. Първата от тях ще замине на 1 април, а следващата – от 1 юли 2014 година. В рамките на проекта ще бъде изградена вътрешна мрежа за обмен на информация, като ще бъде създаден форум към интернет страницата на ВСС, в който български магистрати ще могат да задават въпроси на тези 9 български съдии. Съвместно с Националния институт на правосъдието планираме и обучителни модули в областта на правата на човека.

Срокът за изпълнение на проекта е 30 месеца.

Бюджетът е немалък – 785 000 евро, но предвид амбициозността на целите на проекта мисля, че е приличен.

Това е съвсем накратко.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Всъщност основното финансово перо са разходите по командироването на деветимата български магистрати. Още вчера стана дума, че експертите (те са едни от най-големите социолози в България, които ще правят анализа на анкетните карти и данните по натовареност) работят за една смешна сума, която... Просто толкова е отредено по перото в бюджета на проекта и няма да спирам да повтарям, че те работят на практика про-боно.

Благодаря ви!

Давам думата на г-жа Красимира Василева.

КРАСИМИРА ВАСИЛЕВА: Добро утро уважаеми дами и господа и от мен!

Съвсем накратко ще ви запозная и ще ви представя една нова и допълнително идентифицирана в хода на реализация на проекта дейност, която е свързана с осъществяването и създаването на механизъм за оценка на работната натовареност, както индивидуално, така и на институционално ниво, с акцент върху качествените показатели. В началото, когато се подготвяше проектното предложение, такава идея не съществуваше, но тя

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

възникна съвсем спонтанно и в резултат на срещнати затруднения от чисто практическо естество в хода на реализация на проекта.

При разрешаване на проблемите, свързани с натовареността и преодоляване на нейната неравномерност, за да бъде качествена и ефективна дейността е необходимо да разполагаме с един мащабен, глобален поглед, който да ни дава представа за абсолютно всички фактори, които влияят върху натовареността и съответно нейното равномерно разпределение. Този общ мащабен поглед е важен и би бил много полезен, както при оптимизиране на натовареността посредством преразпределение на щатовете, така и при използването на другите позволени от закона способности.

Анализирайки тази потребност ние стигнахме до извода, че трябва да бъдат обсъдени и преценени абсолютно всички фактори, които влияят върху натовареността - известни за всички нас фактори, но и фактори, които имат вътрешен характер, свързани с условията на труда, с материалната и техническата обезпеченост, с допълнителната квалификация на магистратите, с допълнителната им ангажираност. Това са фактори, които имат вътрешен за системата и за органите на съдебната власт характер, но те не са единствените. Извън тях съществуват и такива, които са независими фактори и, които макар извън рамките на органите на съдебната власт оказват своето индиректно, косвено, но съществено отражение върху работата на магистратите и на органите на съдебната власт. Тези външни фактори, като ги визирам, имам предвид факторите, които са свързани със социално-икономическите условия, с демографските тенденции, с миграциите, с достъпа до правосъдие, отдалечеността, със структурата и динамиката на престъпността, която влияе върху работните процеси на всеки един орган на съдебната власт.

За това, работейки стигнахме до извода, че трябва да създадем някакъв метод, някаква система, която да ни позволи да осъществяваме надзор върху тези фактори, да осъществяваме едно наблюдение, но то да бъде мащабно и, както да ни дава обща нагледна представа за натовареността, така и да ни помага в работата, свързана с превенция на нейната неравномерност.

Също така в хода на работа стигнахме до извода, че едно механично проследяване на тези външни фактори и на тяхното развитие би било неточно, необективно и не би могло да изпълни своя замисъл.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Така, в хода на разсъжденията, стигнахме до извода да направим, да изработим една интерактивна електронна карта на съдебните райони, която да ни дава обща информация за всички тези странични въпроси, които също дават отражение върху разпределението на работата на магистратите.

Съвсем първоначално идеята беше семпла, беше опростена и опираше до това да създадем една статична електронна карта, която да дава обща информация. Но, по-нататък ние доразвихме идеята да създадем един продукт, който да дава един съвсем нов качествен поглед върху тези процеси чрез използването на една пространствена нагледност. Една такава интерактивна карта, ако замисълът бъде успешно реализиран, каквото е нашето желание, ще доведе до улеснение в работата, както на постоянно действащата комисия към Висшия съдебен съвет, която основно се занимава с проблемите на натовареността, така и ще бъде един много полезен продукт, изработен с помощта на проекта, който реализираме по линия на Норвежкия финансов механизъм. Но тази карта, поне нашите амбиции са, да дава информация както за географските особености на всеки един съдебен район, така и за миграциите на населението, така и за икономическите условия, достъпа до правосъдие – въобще всички тези процеси, които косвено дават отражение върху работата както индивидуалната, така и работата на всеки отделен орган на съдебната власт.

Много хубаво би било и нашата амбиция е да осъществим една динамичност на тази карта, да направим една електронна свързаност с Националния статистически институт. Но всичко това е вече въпрос на едно прецизно изработено техническо задание. Но, ако успеем да го направим, това означава, че картата ще бъде динамична и в нея ще постъпва абсолютно адекватна във всеки един момент информация, както във връзка с демографските тенденции, с миграционните процеси, така и с развитието на икономиката във всеки един район. Считам, че това би облекчило в много голяма степен както работата на съвета, така и съответно качеството на правораздаването по отделните места.

За наша голяма радост идеята, която ни хрумна беше приета възторжено от програмния оператор в лицето на Министерството на правосъдието. Ние първоначално бяхме скептични доколкото биха ни позволили да допълним проекта с нова дейност, но те доста възторжено приеха тази идея, което е още едно доказателство, че ни

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

се делегира доверие и действително се вижда една ползотворност от разработката на подобен софтуерен продукт. В резултат на направено наше искане за промяна беше подписано допълнително споразумение между Висшия съдебен съвет и Министерството на правосъдието – в качеството му на програмен оператор, така, че към основните цели по проекта да бъде допълнена и тази дейност, която се явява една от дейностите в изпълнение на Цел 4 от проекта и по-нататък вече всичко е в наши ръце.

Но, доколкото трябва да осъществим тази дейност, една може би нелека част от реализацията на дейността е свързана с подготовката на техническото задание, тъй като разработката на този продукт ще бъде възложен чрез провеждане на процедура за възлагане на обществена поръчка и, както предполагам повечето от знаят това е един доста усложнен, формализиран процес, който си има своите задължителни етапи, условности, без които не може да се мине. Част от тях, за да получим един качествен продукт, е предварително да бъде изработено едно много прецизно качествено техническо задание, в което така да бъдат зададени параметрите на тази карта, че те последствие да обективират един работещ функционален ефективен продукт, който не само да бъде нещо, което е направено и потънало в забвение, а действително да облекчи и да доведе до подобряване на кадровата политика на Висшия съдебен съвет.

Така че ние очакваме помощ при изработката на това техническо задание. Все още нямаме концепция по какъв начин то да бъде подготвено, но това не е приоритетна дейност към настоящия момент. Преди нейната реализация имаме други дейности, които ще бъдат възложени и реализирани. Имаме време да организираме съставянето и изработването на това задание. Но все пак отправям един апел към тук присъстващите, ако някой има интерес в тази област и би могъл да окаже някаква логистична подкрепа, ако има някакви идеи за параметри, които да бъдат включени в това задание, защото на базата на заданието ще бъде изработен софтуерът. Това, което зададем предварително – то ще бъде обективирано в крайния продукт. Така че използвам настоящия случай и това присъствие да отправя апел в случай, че някой има интерес в тази област, идеи, предложения, нека да се чувства добре дошъл и да ги сподели с нас.

Много благодаря!

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Може би г-н Калпакчиев ще допълни, че има и друга идея – да съчетаем една вече стартирала дейност с интерактивната карта.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Доколкото зная е много ограничена сумата, която се отпуска за тази нова задача и тя реално не би могла да бъде достатъчна за изработване, закупуване на такъв специализиран софтуер, какъвто би ни вършел работа. За тази цел – интерактивна карта, която да има богата като разновидност информация, която на всичкото отгоре да се актуализира, да прави взаимовръзки, анализи и т.н., това би могло да се случи със специализиран географски информационен софтуер, т.нар. ГИС софтуер, който е изключително скъп специализиран софтуер. Освен това събирането и обработката на информацията също е сложен процес, който поради това, че е специализирана дейност изисква и специализирани познания у експерти.

Поради всичко това ние водихме разговори с Министерството на правосъдието, те ни свързаха и имяхме разговори с Центъра за изследване на демокрацията. Това е една неправителствена организация, която се занимава и с такъв тип работа в сферата на други обществени дейности. Правили са подобно изследване за транспортни услуги, достъп до интернет услуги, в сферата на здравеопазването и т.н.

На разговорите, които имяхме с министъра на правосъдието миналата седмица стана ясно, че през януари 2014 г. ще бъде подписан договор между министерството и Центъра за изследване на демокрацията, като ще се използва и финансиране по друг проект, по който министерството е оператор, ако не се лъжа казаха швейцарски механизъм.

От друга страна не е ефективно за съдебната система да се купува такъв ГИС софтуер – само годишната такса за лиценза е около 40-60 хиляди лева, отделно ще струва много по-скъпо самото закупуване на софтуера, към 60 000 евро или нещо подобно.

Оказа се, че Министерският съвет е закупил такъв софтуер за целите на цялата държавна администрация и обещаха от Министерството на правосъдието да проверят, по-скоро да направят всякакви усилия, за да включат и Висшия съдебен съвет в тази платформа, както я нарекоха. Ако това стане, ще може ограниченото финансиране по нашия проект да съчетаем с всички тези други

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

възможности така, че да се получи една наистина богата по съдържание и по възможности за различни анализи интерактивна карта.

Това, което каза Краси, наистина сме в процес в момента на разработване. И на мен лично не ми е много ясно как всичко ще се случи.

КРАСИМИРА ВАСИЛЕВА: Оказа се също, че Министерството на вътрешните работи и правят интерактивна карта на престъпността, която има за цел да групира всички видове престъпления, като отразява динамиката им в отделните часови зони на денонощието. Това също е може би някакъв опит, на който бихме могли да стъпим.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Доколкото знам представителите на Центъра за изследване на демокрацията, които ще вършат тази дейност, имат опит. В МРРБ работят от 15 години, включително и с МВР. Правили са подобна интерактивна карта и за Министерството на транспорта – достъпност до интернет услуги, съвсем скоро.

На Любен Хаджииванов, който има опит в Смолянския съдебен район по тази тема, му изпратих предмета на договора, който включва базите данни от информации, които ще се обобщават.

Миналата седмица на разговорите министърът на правосъдието обеща да осигури безплатно, тъй като достъпът е платен, достъп до база данни на Агенцията по вписванията, Търговския регистър, Булстат и още няколко регистъра. Освен това, те, тъй като са работили по подобни проекти имат вече дори в обработен вид някои от данните, които само ще актуализират. Така че обещаха, смятат, че е изпълнимо, договорът, ако бъде подписан в средата на януари до края на месец май да имаме готов продукт, обработен. Базата данни подредена, анализирана.

КРАСИМИРА ВАСИЛЕВА: Тази база данни е динамична, тя трябва периодично да бъде актуализирана.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: В заданието по договора, който ще подпишат през януари, ще има изискване за възможност за непрекъснато актуализиране.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

КРАСИМИРА ВАСИЛЕВА: Кой ще извършва тази дейност по актуализацията?

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Това ще позволява самият продукт – той ще бъде свързан, както казах с всички регистри, и по договорка на ВСС с тези регистри, които повечето са държавни... Предполагам, че така ще бъде. Защото иначе няма смисъл, ако имаме една статична информация, която е с актуалност преди една година тя не само, че няма да ни върши работа, но може и да бъде подвеждаща.

ЛЮБЕН ХАДЖИИВАНОВ: Струва ми се, че през 2014-2020 г. е новият програмен прозорец за финансиране от Европейската комисия. При всички случаи Министерството на държавната администрация (? няма такова министерство) предвижда проект за електронно правителство и си мисля, че разумният подход е да се приеме интегриран подход към проблема, тъй като администрацията на съдебната власт е с всички условия част от държавната администрация. Ние не можем да разглеждаме проблема изолирано.

В смисъл – цялата база данни в един момент ще стане електронна, достъпът до публичните регистри и информацията, която касае съдебните дела и всички тези въпроси, които разглеждаме ще бъде обща и интегрираната карта ще бъде част от целия този процес. Така че предлагам това, което възнамерявате като проект, да се привърже към проекта за електронно правителство.

КРАСИМИРА ВАСИЛЕВА: Преди това би трябвало да се привърже към проекта за електронно правосъдие, който предвижда създаването на една електронна платформа, която ще бъде качена на сайта на ВСС и която всъщност има за цел да унифицира всички действащи системи за управление на съдебни дела, а в това число и процесите, свързани с натовареността. Така че на първо време електронното правосъдие, като компонент на електронното правителство, би следвало в неговите рамки ние да направим едно интегриране на тази карта и съответно проектът, по който ВСС ще бъде бенефициент и който предстои в рамките на няколко дни да бъде подписан, финансиран отново по ОПАК, като първи етап, тъй като проектът ще бъде много мащабен, втората му част е предвидено да стартира в новия програмен период – след 2014 г. Но, при всички случаи, за да има устойчивост на резултатите по нашия проект това

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

трябва да бъде съобразено и интегрирано в тази платформа. Ние работим в постоянна координация и взаимодействие със самите проекти, които ВСС реализира към настоящия момент. Така ще бъде и с електронното правосъдие.

МАРТИН ВЕЛИЧКОВ: Единствено това е и причината да забавяме компонента, който е за електронно призоваване - той можеше да стартира още март-април, но подадените проектни предложения от други проектни екипи във ВСС, които са свързани пак с електронното правосъдие. Точно, за да работим съвместно с тях.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Ако това се случи, за което смятам, че няма пречка да стане, защото то е много логично и разумно според мен, да ни включат, да ни закачат към ГИС софтуера на Министерски съвет, то ще се постигне това интегриране, за което говорите. И наистина е повече от разумно да е така. Защо ВСС да плаща и от левия в десния джоб да се преместват едни пари за информация, която поддържат и други държавни регистри!? Така че чисто технически ми се струва, че това ще е постижимо, ако ние ползваме същия продукт, както и всички други структури на държавната администрация, това непрекъснато обновяване.

Не съм виждал такъв ГИС софтуер, не го познавам в подробности, но казват, че той е най-модерното, което в тази област е разработено, ползва се в цял свят и предоставя изключителни възможности за обработка на данни, за всякакви видове анализи, които пък са особено подходящи в нашия случай за сфери като нашата – услуги. Вярно, че правосъдието... Аз не одобрявам това, защото смятам, че не е напълно вярно, че е услуга, но в една част то може да бъде разглеждано и като услуга. Много повече от услуга е правосъдието, но да не се отклоняваме по тази тема.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Господин Гинзбург искаше да допълни нещо.

СИМОН ГИНЗБУРГ: Мисля, че при всички тези положения за използването на картата ще е необходимо да се наслагват различни слоеве. За това е важно всяка институция, която ще използва тази карта да може да разполага с данните, които са на разположение на всички останали институции. Крайният продукт ще бъде един и същ,

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

защото на вас ще са ви нужни данни от националните регистри например за движението по пътищата, за транспорта, те ще се нуждаят от данни за съдебната система. Така че е добре министерството, което отговаря за тази платформа да съгласува тези усилия. Добре би било също така, ако може да се подпише някакъв меморандум за разбирателство и да може формално да се уреди приносът към това упражнение.

Второто нещо, което искам да кажа – ако искате да използвате тези данни, за да преначертаете съдебната карта, трябва да може едно дело да се свърже не само на равнище съд, но и на подравнище, например на подравнище община. Защото в противен случай няма как да се направи симулацията и да се отчете как определен брой общини да бъдат прикачени така да се каже към определен съд. Дали е възможно да се разработи някаква стратегия за това как да се подпише това? Това ми се струва не толкова лесно, защото много често значение за гледането на делото има местоположението на страните, местопребиваването им и т.н.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Заданието по този договор, който ще се подпише през януари, е да се събират данните на ниво община, тъй като нашата идея е да ползваме информацията с възможност за ново съдебно райониране, т.е. преместване на една община от района на един съд към друг съд и т.н., грубо казано. Така че действително най-ниското административно-териториално... дори населени места в общините. Така че ще има данни примерно един от параметрите е действащи икономически субекти – от Търговския регистър, и това ще се вземе по населени места, по общини. В рамките на общината, но за всички населени места. И така е и за другите фактори.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Колеги, както се досещате отново става дума за пари и то не за малко пари, а за много пари. Радостното е, че след като се роди идеята ние трябваше да заявим правата на съдебната система, да ползва тези данни, да ползва тези софтуери, а не винаги да стоим някак си встрани от информационните потоци, да бъдем капсулирани в нашата си дейност и да няма тази взаимна свързаност, която е изключително важна. Радостното е, че Министерството на правосъдието откликна изключително ентусиазирано. Оцени тази идея, която се роди като в по-малък

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

мащаб идея за създаване на тази карта и сега вече нещата лавинообразно се разрастват. Дано да успеем да се справим. Аз мисля, че ще се справим, защото с тяхната помощ съберем ли базата данни вече от тук насетне намирането на технологичното решение мисля, че все пак ще е една идея по-лесно.

ИГНАТ КОЛЧЕВ: Аз съм съгласен с казаното от Симон. Горд съм, че веднъж и съдебната система ще бъде инициатор на един такъв мащабен проект, като генератор на идея. Още повече, че ние имаме вече опит в тази насока с изграждането на единната информационна система за противодействие на престъпността. Само че една такава интерактивна карта тя точно ще бъде формирана на слоеве и в този смисъл много по-мащабен проект е от единната информационна система за противодействие на престъпността. Но принципът следва пак да се запази – различни институции генерират информация, която се внедрява в интегрираната карта и тя след това се ползва от абсолютно всички тези, които са генератори на информацията в нея.

КРАСИМИРА ВАСИЛЕВА: Дали г-н Гинзбург може да сподели някакъв опит в тази насока, дали някъде на друго място такава карта е изработена, дали се ползва, какви са резултатите от нея, въобще практика някаква, ако имате?

СИМОН ГИНЗБУРГ: Нямам пряк опит. Знам, че холандците са правили нещо подобно при наскорошното преначертаване на съдебната карта. Това е единственото, което знам.

ЛЮБЕН ХАДЖИИВАНОВ: Швейцария има подобен опит.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Така или иначе това е възможност техническа и технологична – цялата информация, която така или иначе съществува и е налична, да бъде по някакъв начин обработена. Сега имаме тази възможност, иначе трябва да го правим на ръка, на хартия – всички фактори да ги отчитаме. А сега машината ще ни помогне да изчисляваме.

КРАСИМИРА ВАСИЛЕВА: Аз знам как работим със статистическите формуляри и повярвайте ми, това е една страшно

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

трудоемка неблагоприятна работа, която предполага допускането и на грешки, защото редовете и цифрите са толкова малки, че опасността действително да се допуснат грешки е много голяма. И при положение, че живеем във време, когато информационните технологии навлизат в ежедневието и битието ни просто би било много назадничаво, ако не се възползваме и, ако не работим в една такава посока.

Така че идеята наистина е много добра, но аз започвам действително да се плаша, че тя става все по-мощна като обем и като възлагания и очаквания, а пък проблемът, който е свързан с финансирането не е за подценяване и не зная доколко бихме имали възможност да се съберем в предварително определения бюджет. Така че идеята не е да направим нещо, с което да отбием номера, ами действително да направим работещ продукт. Но, за да бъде той качествен и ефективен, трябва да има и пари за това.

ГЕРГАНА МУТАФОВА: Господин Калпакчиев, доколкото разбирам част от този софтуер е създаване на една актуална демографска карта на страната, но този софтуер ще генерира информация от цялата държавна администрация за нуждите на този проект. Доколко съдебната система ще бъде част от този проект, като генератор на информация? Т.е. ние каква информация ще подаваме за този софтуер? Ние трябва да подаваме информация иначе този софтуер няма да бъде пълен.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Ще подаваме разбира се, нашата статистика, която събираме и обобщаваме във ВСС, с всичките й несъвършенства.

ГЕРГАНА МУТАФОВА: И това по какъв начин ние примерно в групата по натовареността в някакво обозримо бъдеще ще можем да го ползваме? Знам, че на дневен ред пред ВСС стои въпросът за актуална юридическа карта на страната.

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ: Аз казах – тази база данни събрана, класифицирана, обобщена и анализирана, според договора, който се надявам да се сключи, ще бъде готова в месец май.

Това, което каза г-жа Карагъзова абсолютно е точно, че много ентусиазирани, дори прекалено, от Министерството на

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

правосъдието, аз се опитвам да охлаждам ентусиазма им от време на време. Те казват: ние така рекламираме вашата дейност за съдебната география, че трябва да побързате. Аз им казвам, че и човешкият, и финансовият ни ресурс е скромен, разчитаме на много фактори, които не зависят от нас, финансирани от проекти, чужди подизпълнители и т.н. Но така или иначе машината се е завъртяла и каквото зависи от нас ще бъде направено.

В месец май ще имаме продукта, а оттам нататък ще мислим за това как да го използваме, тъй като работата с информацията е вече наш въпрос, специализиран въпрос - по какви критерии, да не говорим и за управленските решения, които пък дори да ги предложим знаете, че ще трябва да са съпроводени с много широка дискусия, тъй като скромният ни опит от Районен съд Чепеларе показва, че такива предложения трябва да се правят комплексно, много мотивирано, с много информация. При всички положения няма всички да са доволни, то е ясно.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Всъщност това е идеята – нашето изследване, анкетирането, да даде условно казано вътрешната информация по отношение натовареността, а цялата тази база данни, която ще съберем пък да даде външната информация. И, когато се събере целият този масив от данни вече наистина ще можем да вземем едно компетентно, информирано, абсолютно обосновано решение по отношение евентуална реорганизация на добилата популярност съдебна карта. Това означава на районни съдилища, районни прокуратури – всичко това трябва да бъде стиковано съответно със системата на МВР. Но вече имаме ли картината и яснота... Ние и сега горе-долу я знаем, но въпросът е не да я знаеш горе-долу, а да имаш абсолютно реални точни данни, за да можеш да решиш правилно какво да правиш.

КРАСИМИРА ВАСИЛЕВА: В тази карта ще бъдат заложени данни също за командированите магистрати, магистратите на които предстои пенсиониране – въобще информация, която да може да дава една информация занапред, да може да позволи една прогноза.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Радвам се, че този въпрос събуди все пак интерес. Колеги, както по него, така и по всички разисквани въпроси от работната среща, а и всички, които са в компетентността

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

на Висшия съдебен съвет, много държим, изключително държим на магистратското мнение. Не е случайно, че всички по-основни продукти, актове, които излизат през съвета минават през обсъждане включително и през Гражданския съвет. Наистина изключително ценна и необходима за нас е обратната връзка с магистратите.

В този контекст на мисли имате думата, ако някой има някакви други предложения или заключения от настоящата работна среща, извън тези, които направихме вчера – открити сме, заповядайте, споделете, кажете, предложете идеи. Това ми се струва, че е най-добро за управление на системата – самата магистратура да ражда и да генерира идеите, върху които да работим.

ИГНАТ КОЛЧЕВ: Искам да кажа нещо за мащабността на проекта. Тя не трябва да ни плаши, защото, когато тръгне да се разработва такъв проект и се положат основите му, там се раждат едни идеи, които надхвърлят и нашата компетентност и това в един момент наистина може да ни демотивира. За да не се демотивираме ние трябва да формулираме ясните си цели, а те не биха могли да бъдат нищо повече от това – в рамките на една глобална система какво ние интегрираме, какво получаваме обратно, и за какъв анализ го използваме. Това са трите неща, които ни интересуват в една такава система. Образно казано – построявайки техническото задание на проекта за интерактивна карта ние трябва съвсем в опростен вариант да изработим нашата директория от общото, само върху това. Ясно е, че, колкото повече ползватели и източници на информация се наслагат, всеки един от тях ще има собствена директория, която ще е отнесена в общото. Но мащабността на проекта може само да ни радва за това, че ще има голям интерес от един такъв голям продукт. Но никога не трябва да изпускаме нашата директория. Така че в този смисъл аз се чувствам оптимист и виждам потенциала на идеята.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Господин Колчев, това е и замисълът – като се стигне евентуално да мисленето на самия софтуерен продукт да се създаде една работна група или както и ще да я наречем от специалисти, от IT специалисти, но и от хора точно като Вас, които имат и математически познания, и познания в нашата област, за да може спецификата на нашата работа да залегне в

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

продукта. Така че да знаете, че ще се обърнем към Вас в един прекрасен момент, когато се създаде работната група.

ЕКАТЕРИНА НИКОЛОВА: Аз също съм приятно изненадана от тази идея за интерактивната карта. Ние сме си мислили, че трябва да има някаква такава постоянна актуална информация, която да бъде както за ВСС, така и за нас магистратите, защото, виждайки решенията, които взимате за преместване на щатове, въобще цялата тази политика по кадрването за нас би било много по-убедително, когато сами виждаме тази обективна информация за всички.

Аз мисля, че технически това е много лесно реализируемо, въпреки че изглежда малко абстрактно. Много важно е да се подберат източниците на информация и тези източници да я подават регулярно в определени параметри и при определени критерии. И към момента има много статистики, които ВСС следи с постоянно подаване на електронна информация от съдилищата. Тя постъпва при вас по електронен път, обработва се и вие имате тази актуална информация. Примерно в момента се сецам информацията за командированятията, информацията за личните досиета – директно всички актуализации по личните досиета на магистратите отиват по електронен път, разнасят се по вашите информационни бази и вие имате обратна информация. Просто не сте я онагледили. Т.е. технически за мен това е много лесно изпълнимо, но наистина е много важно техническото задание така, че да са ясни източниците на информация.

Другото, което искам да кажа е във връзка с темите, които обсъждахме предните дни.

Имам следното предложение, ако считате, че би било полезно за работната група. При нас, както и при Смолян, ние сме въвели и шифри за сложност, т.е. ние можем да следим разпределението на делата както по количествен, така и по качествен критерий. Всяка година, за да преценя дали материята ми е правилно разпределена и дали се налага актуализация в някое от отделенията, особено при постъпване на нови колеги (сега примерно приключва нашият конкурс за новия щат, който ВСС ни предостави), за да преценя коя е материята, която трябва да гледа новият колега ще направя по предложението на г-н Гинзбург едно изчисление на натовареността, като съобразя количеството и качеството, ще я сравня по съдии и по отделения.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Ако това е пример, който ще покаже някакъв вариант за изчисляване на натовареността, тъй като това е следващата стъпка (когато получим обратната информация от анкетните карти ние трябва да продължим нататък и да видим каква да е формулата за индивидуалната натовареност, а след това и институционалната натовареност за съдилищата), ако това е полезно аз мога да я дам и като диаграми и предлагам и колегите от Смолян по тяхната формула да направят подобно нещо, за да имаме един нагледен материал дали това би било полезно за следваща стъпка. Ако искате – аз ще ви го предоставя. Така или иначе аз ще го направя за нуждите на нашия съд, тъй като за мен това е най-обективният начин да избира материя за новия колега и да убедя и колегите, че това е материята, която той трябва да гледа, за да не се сърдят по отделения къде ще бъдат по-облекчени.

КРАСИМИРА ВАСИЛЕВА: Аз смятам, че вие можете да бъдете полезни не само в тази насока, тъй като Благоевградският районен съд е добре известен като един от новаторите при въвеждането на информационните технологии. Всички знаем за ефекта от отдалечения достъп на адвокатите до съдебни дела. Можете да бъдете полезни и с информацията относно изработката на този софтуерен продукт или може би може да ни препоръчат IT специалисти, които биха могли да участват при изработката на техническото задание.

ЕКАТЕРИНА НИКОЛОВА: Вчера бях в една работна група електронно правосъдие в Министерството на правосъдието. Пред мен е диаграмата за интегрираната информация от всички органи, които мислите, че трябва да предоставят такава информация за интегралната карта, според проекта на Министерството на правосъдието, който ще се финализира на 3 януари – това е последната работна среща, проектът е за изменение на АПК, НПК, ЗСВ и ГПК за въвеждане на електронно правосъдие – те са готови и са на финална права. Там се предвижда точно това – този електронен портал, за който ВСС е спечелил проект по ОПАК и за който ще стартира, ще бъде централното ядро, то е прототип на нашия електронен портал, и към него ще бъдат привързани и прикачени всички информационни масиви – регистрите, държавната администрация, съдебната система, съдиите-изпълнители, съдиите

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

по вписвания. Т.е. тази информационна база спокойно може да отива в интегралната карта, стига да се регулира по какъв начин, по какви канали и кои да бъдат точно органите, които да го правят. Така че, затова казвам, че за мен е изпълнимо.

В тази връзка бях решила, когато разбрах, че ВСС е спечелил такъв проект много се зарадвах, защото това наистина е изключително работещо технологично въведение. Бях решила да поканим ВСС да дойде на място да го види, за да може по-лесно да си направи техническото задание, защото, когато видиш как работи портала ти ще видиш кое е доброто и кое искаш да го има в централния портал и съответно кое мислиш, че е минус, който да се избегне в техническото задание, за да не се случи.

В този смисъл, ако мога да използвам този форум, и сега отправям тази официална покана към ВСС, когато ви е удобно през януари месец, който проявява интерес ще направим мултимедийна презентация в реално време какво представлява порталът и дали това е, което вие си представяте. За нас той е още в тестова версия, защото това е продукт, който ни беше предоставен, защото имаме нужда, а ние не сме органът, който може да го въведе. И се получи един опит да видим дали тази наша идея е работеща. В момента над 1000 адвокати от цялата страна го ползват. Има хиляди дела, по които се справят тези справки. Работи 24 часа в реално време. Изключително улеснение е. А, ако се случи и това, което Министерството на правосъдието предвижда чрез този електронен портал да се образуват делата, да се плащат таксите, да се получават копията, ние ще имаме перфектното и на сто процента електронно правосъдие и на сто процента достъп. Без значение ще е отдалечеността, ако аз от адвокатската си кантора мога да си пусна исковата молба, да си образувам делото, да си видя документите, да си пусна жалбата и т.н.

Поздравления на ВСС за проекта за ОПАК за електронно правосъдие, ние сме абсолютни фенове на електронния портал и може да разчитате изцяло на каквото има нужда като информация или подкрепа от наша страна.

ГАЛИНА КАРАГЬОЗОВА: Благодарим, колега! Както се казва на дипломатически език – поканата бе прието със задоволство.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Що се касае до колегите от Смолян можем само да ги помолим евентуално, ако имат желание и те да направят подобно нещо.

Но наистина ще се работи и то здраво и по темата електронно правосъдие. Пакетът с промени в законите е готов още от предишния екип на Министерството на правосъдието. Той мина един път на обсъждане, ВСС даде изключително положително становище, обсъждахме ги, адмирахме ги и вече стартира практическата работа.

ЕКАТЕРИНА НИКОЛОВА: Всъщност това са същите проекти от предишното правителство, които министърката преценява, че са много добра крачка и ги финализира с малки допълнения, което пък прави чест на Министерството на правосъдието, че наистина спазва една приемственост на свършеното добро в областта на съдебната реформа.

ЛЮБЕН ХАДЖИИВАНОВ: Тъй като разговорът върви по остта Благоевград-Смолян аз ще кажа две думи и ще приключа с нашите изявления, защото натежава дискусиата само в една посока.

Първото нещо, което искам да кажа, като предложение за законодателни промени. За разлика от друг път проектите за изменение на ЗСВ, процесуалните и устройствените закони за съжаление не стигат до магистратската общност. До момента сигурно сме писали и като експерти, и като съдии ред предложения за изменения, някои станаха факт, някои – не, но последните изобщо никъде не фигурират, поне не са стигали до нас, не говоря само за себе си.

За това, нормативната рамка на интегрирането на съдебната статистика и Закона за статистиката си е в ЗСВ. И там трябва детайлно да се разпише коя информация не само се предоставя, но в електронен вид става част от Закона за статистиката и обратно. Така че там си трябва законодателна промяна. Както и в частта "Взаимодействие между органите на съдебната власт и органите на изпълнителната власт". Ние точно за това говорим, но, ако то не е разписано в закона, ще остане намерение в проектите. Така че при изграждане на работните групи да се има предвид и работата на Правна комисия и съответно хората, които са експерти да се допитват и до магистратската общност за мнения и предложения.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

КРАСИМИРА ВАСИЛЕВА: Проектът на Закона за съдебната власт, в който беше разписан цял раздел, касаещ именно уредбата, свързана с внедряване на електронното правосъдие, беше изработен в рамките на работна група с много разширен състав, в който влизаха представители на различни съдебни органи. Така че може би Министерството на правосъдието, като органът на законодателна инициатива е счел, че по този начин той обезпечава присъствието на магистратската общност. И, дотолкова, доколкото присъстващите избрани членове на тази работна група изразяват виждането на системата не бих могла да коментирам, но факт е, че участваха представители на различни съдебни органи при разработката, както на концепцията, така и на проекта на ЗИД на ЗСВ.

ЛЮБЕН ХАДЖИИВАНОВ: Не коментирам това. Просто нека да са публични нещата, защото в един момент ще стигнем до одобрен проект, който е работен в работна група и стига на първа фаза Законодателна комисия и т.н. без широко обсъждане. Това ми е предложението.

Второто. Когато имаме готовност с формулата за оценка на сложност и тежест плюс количественото разпределение няма да я предоставим само на Благоевград, а изцяло на съвета, по преценка за общо приложение.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: За което ще бъдем благодарни.

ЕКАТЕРИНА НИКОЛОВА: Идеята не беше да се предостави на Благоевград, а на работната група, за да имаме различни модели, в които се прави опит за оценка на индивидуалната натовареност. Това беше идеята.

Що се отнася до работната група в Министерството на правосъдието - тя включва съдии, IT експерти, председателят на комисията по IT технологии, IT специалистът г-н Михайлов от ВСС е там, съдии от ВКС, IT специалистът на ВКС и експерти от МП. Но пак казвам, че това е проект, който е обсъден от предишното правителство, той е изпратен за допитване до магистратите и просто този проект се финализира. И в този смисъл вероятно няма да се разпраща втори път, но вече е минало това нещо през магистратите.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА: Ако си спомняте г-жа Деница Вълкова много сериозна разяснителна кампания предприе по съдилищата така, че учудвам се наистина, че не е стигнало до вас. Доколкото знам на електронната страница на самото министерство всички проекти са качени. Така че погледнете ги колеги. Дано не се лъжа, но мисля, че бяха качени на страницата на министерството. Няма пречка отново до коментираме.

Благодаря ви много за изключителната активност на цялата работна среща. очертах се проблемите, очертах се някои решения. Отворени сме винаги за продължаваща комуникация – и по електронен път, и по всякакъв. Заповядайте, питайте, ние сме изключително доволни от това.

Още веднъж искам да благодаря на всички и особено на г-н Гинзбург, той много активно участва и през трите дни на работната ни среща. Надявам се и с него лично, а и като представител на Съвета на Европа, със Съвета на Европа да продължим много-много ползотворното сътрудничество.

Лека работа!

Весели празници на всички! Много здраве, щастливи и ползотворни и успешни бъдни дни!

Благодаря ви колеги!

СИМОН ГИНЗБУРГ: Благодаря много на проекта!

Поздравявам ви за много добрата организация на тези три дни. Мисля, че това беше изключително ползотворно. Искам също да поздравя г-н Калпакчиев и г-жа Карагъзова за работата. Изключително положително съм впечатлен от положителния опит, от активното участие и предложения. Сигурен съм, че сте на прав път. Поздравления!

За съдебната карта – ако разбере нещо за софтуер с отворен код със сигурност ще ви кажа. Това, което г-жа Карагъзова каза – важното е да имате добри данни. Така че имате ли добри данни после е лесно.

/Работната среща приключи в 11.30 часа./

СТЕНОГРАФ:

Емилия Петкова,

технически сътрудник на КАОСНОСВ на ВСС

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Висшия съдебен съвет и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.